

SOTKAMO

TILINPÄÄTÖS 2019

Kunnanhallituksen hyväksymä 31.3.2020 ja 26.5.2020

Kunnanvaltuuston hyväksymä 16.6.2020

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Valtakunnan talous kasvun vauhti hidastui vuodesta 2018 ja Suomen bruttokansantuote kasvoi ennakkotiedon mukaan vuonna 2019 yhden prosentin. Hidastuneesta talouskasvusta huolimatta työvoiman kysyntä piti työllisyysasteen kasvussa. Talouskasvua vuoden 2019 lopussa pitivät yllä etenkin yksityinen kulutus ja vienti. Investointien kokonaismäärä kääntyi laskuun vuonna 2019 ja laskua oli noin prosentin verran vuoteen 2018 verrattaessa.

Sotkamon kunnan alkuperäisessä talousarviossa vuodelle 2019 ennustettiin noin -1,3 miljoonan euron alijäämistä tilikauden tulosta. Kunnan omien perustoimintojen osalta vuosi 2019 toteutui hieman arvioitua parempana, mutta sote-kuntayhtymän laskutus toteutui 2,5 miljoonaa budjetoitua suurempana. Koko vuoden 2019 kannalta merkittävin yksittäinen talouden tapahtuma oli huhtikuun lopussa toteutunut kauppa sähköyhtiö Loisteen osakkeilla. Sotkamon kunta ja Kajaanin kaupunki myivät yhteensä 33,3 prosentin osuuden omistamastaan sähköyhtiöstä Kanerva Energia Oy:lle. Tämän kaupan ja siihen liittyneiden rahoitusjärjestelyjen tuloksena vuosi 2019 muodostui tuloksen ja kaikkien talousmittarien osalta erittäin onnistuneeksi. Vuoden 2019 vuosikate oli 14,6 miljoonaa euroa positiivinen ja tilikauden tulos oli 50,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Loiste-kaupan kassavaikutus oli noin 80 miljoonaa.

Kaupan seurauksena Sotkamon kunnan taseen kertynyt ylijäämä vahvistui 60,8 miljoonaan euroon ja antaa tältä osin erittäin hyvän pohjan pitkän ajan taloussuunnitteluun. On kuitenkin huomioitava, että taloudenpito vaatii jatkossakin erittäin tarkkaa käyttötalouden suunnittelua ja toteutusta, toimivaa talouden tasapainottamisohjelmaa sekä pysyvän tulopohjan vahvistamista. Sotkamon kunnalla on tuleviin vuosiin isot paineet korjaus- ja ylläpitoinvestointien lisäksi uusinvestointeihin. Vuonna 2019 tehtiin päätös uuden yläkoulun rakentamisesta. Tämä tulee olemaan Sotkamon kunnan tähän asti suurin investointi euromäärällä mitattuna. Lisäksi mahdollisia tulevaisuuden suuria investointikohteita tulevat olemaan lukioon liittyvät investoinnit, koulujen sekä päiväkotien peruskorjaukset ja Sotkamon terveyskeskussairaalan investointitarpeet.

Maakunta- ja sote-uudistuksen kaaduttua ei vielä ole tietoa, kuinka tämä kokonaisuus tullaan valtakunnan tasolla tulevaisuudessa järjestämään. On kuitenkin selvää, että nykyisellä tulopohjalla sekä rahoitus- ja toimintamallilla Kainuun kuntien tulopohja ei riitä kunnallisten sote-toimintojen järjestämiseen. Kainuun sote-kuntayhtymä tarttui vuonna 2019 talouden tasapainottamiseen aiempaa voimakkaammin, mutta väestön vanheneminen ja erityissairaanhoidon kustannusten voimakas kasvu luo edelleen painetta sote-kustannusten kasvulle.

Sotkamon kunnassa vuonna 2019 työllisyystilanne kehittyi edelleen positiivisesti ja vuoden verotulot toteutuivat budjetoitua parempana, vaikka verotilityksissä oli viivästymiä ja epätasaisuutta verotuskäytäntöjen muutoksen takia. Osa vuoden 2019 verotuloista tullaan tilittämään vuoden 2020 tilitysten yhteydessä, joten tämä huomioiden verotulojen kehitys oli vielä tilinpäätöstietoja parempaa. Kuntastrategian mukaisilla M-toimialoilta merkittävimpinä asioina vuodesta 2019 voidaan nostaa ennätysellinen matkailuvuosi, joka huipentui vuoden matkailukohdevalintaan, Sotkamo Silverin kaivoksen tuotannon käynnistyminen ja Terrafamen akkukemikaalitehtaan rakennusprojekti sekä maidontuotannon kasvuluvut.

Kiitokset kaikille kuntalaisille, kuntapäätäjille sekä kunnan työntekijöille vuodesta 2019. Jatketaan vahvoina vuoteen 2020!

Kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen

SISÄLLYS

1 TOIMINTAKERTOMUS	6
1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	6
1.2 RISKIEN HALLINTA JA SISÄISEN VALVONNAN PERIAATTEET JA MENETTELYTAVAT	30
1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	32
1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	36
1.5 KOKONAISTULOT JA –MENOT.....	40
1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	41
1.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	52
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	53
2.1 HALLINNON TOIMIALA	53
2.2 YMPÄRISTÖ- JA TEKNINEN TOIMIALA	74
2.3 SIVISTYKSEN TOIMIALA.....	100
2.4 TULOSLASKELMA	123
2.5 INVESTOINNIT	125
2.6 RAHOITUSLASKELMA	129
2.7 YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEH SITOVIEN ERIEN TOTEUTUMISESTA	130
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	137
3.1 TULOSLASKELMA	137
3.2 RAHOITUSLASKELMA	138
3.3 TASE	139
3.4 KONSERNIN TULOSLASKELMA	141
3.5 KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	142
3.6 KONSERNITASE.....	143
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	145
4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	145
4.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	147
4.3 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	151
5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET.....	167
5.1 VESIHUOLTOLAITOS	167
6 LUETTELOT JA SELVITYKSET	168
6.1 LUETTELO TOSITELAJEISTA	168

JOHDANTO

Kuntalain mukaan kunnat ja kuntayhtymät noudattavat kirjanpidossaan ja tilinpäätöksessään kirjanpitolakia soveltuvin osin. Kirjanpitolaissa keskeisenä tavoitteena on oikeiden ja riittävien tietojen antaminen kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Kunnan tilinpäätökseen sisältyvät tilinpäätöslaskelmat ovat tase ja tuloslaskelma sekä rahoituslaskelma. Rahoituslaskelma on rahan lähteitä ja rahan käyttöä kuvaava laskelma. Tuloslaskelmaa ja tasetta täydentävien liitetietojen antaminen on pakollista. Talousarvion toteutumisvertailu on itsenäinen, tilinpäätökseen sisältyvä laskelma, jonka tehtävänä on talousarviositovuuden noudattamisen seuranta.

Tilinpäätösinformaatiota parantavat sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen seuranta, suunnitelman mukaisten poistojen esittäminen sekä konsernitaseen ja sen liitetiedostojen sisällyttäminen tilinpäätökseen.

Toimintakertomus on osa kunnan virallista tilinpäätöstä. Toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä kunnassa on selvittää valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Lisäksi kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi. Kirjanpitolain mukaan toimintakertomuksessa on annettava tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista. Kirjanpitoasetuksen mukaan toimintakertomuksessa tulee esittää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen, arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta.

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Yleistä

Sotkamo on Pohjois-Suomen kunta, joka sijaitsee Kainuun maakunnan eteläosassa. Rajanaapureita ovat lännessä Kajaanin kaupunki, pohjoisessa Paltamon ja Ristijärven kunnat, idässä Kuhmon kaupunki ja etelässä Nurmeksen kaupunki ja Rautavaaran ja Sonkajärven kunnat.

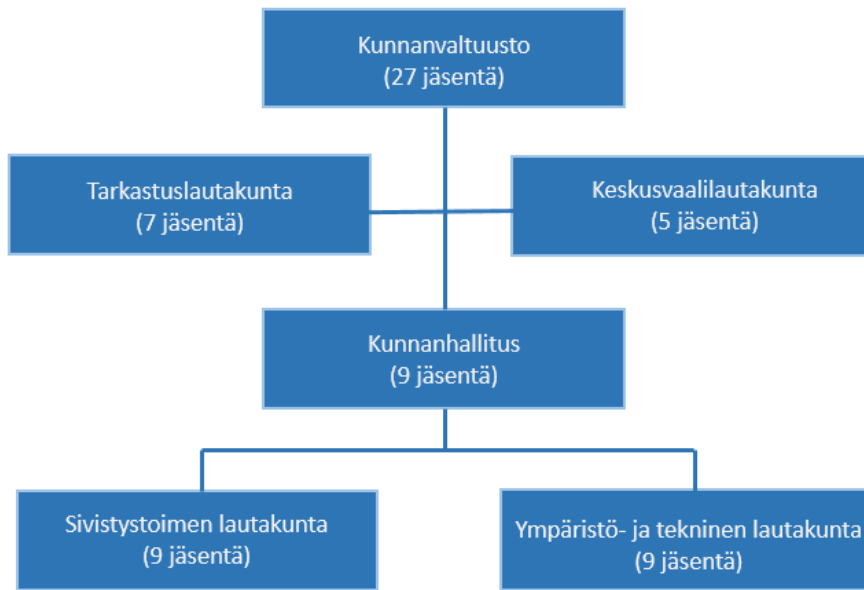
Kunnan kokonaispinta-ala on 2 952 km², josta vesistöjä on 300 km². Kunnan asukasluku oli 31.12.2019 - tilanteessa 10 344 asukasta. Kunnan tuloveroprosentti oli 21,25 %.

Sotkamon kuntakeskus sijaitsee luonnonkauniilla paikalla, vesistöjen ympäröimänä. Hiukan kuulut hiekkarannat, harjut ja vehreys luovat viihtyisät olosuhteet asumiseen ja lomailuun. Kunnan toinen taajama ympäristöineen, Vuokatti, on matkailu- ja liikuntaelämän keskus. Vuokatin matkailupalvelut ovat korkeatasoiset ympäri vuoden. Vuokatinrinteet, urheiluopisto, urheiluakatemia, Katinkullan matkailukeskus, lukuisat majoitusliikkeet ja maaseudun lomakylät sijaitsevat lähellä Vuokattia luonnon rauhassa.

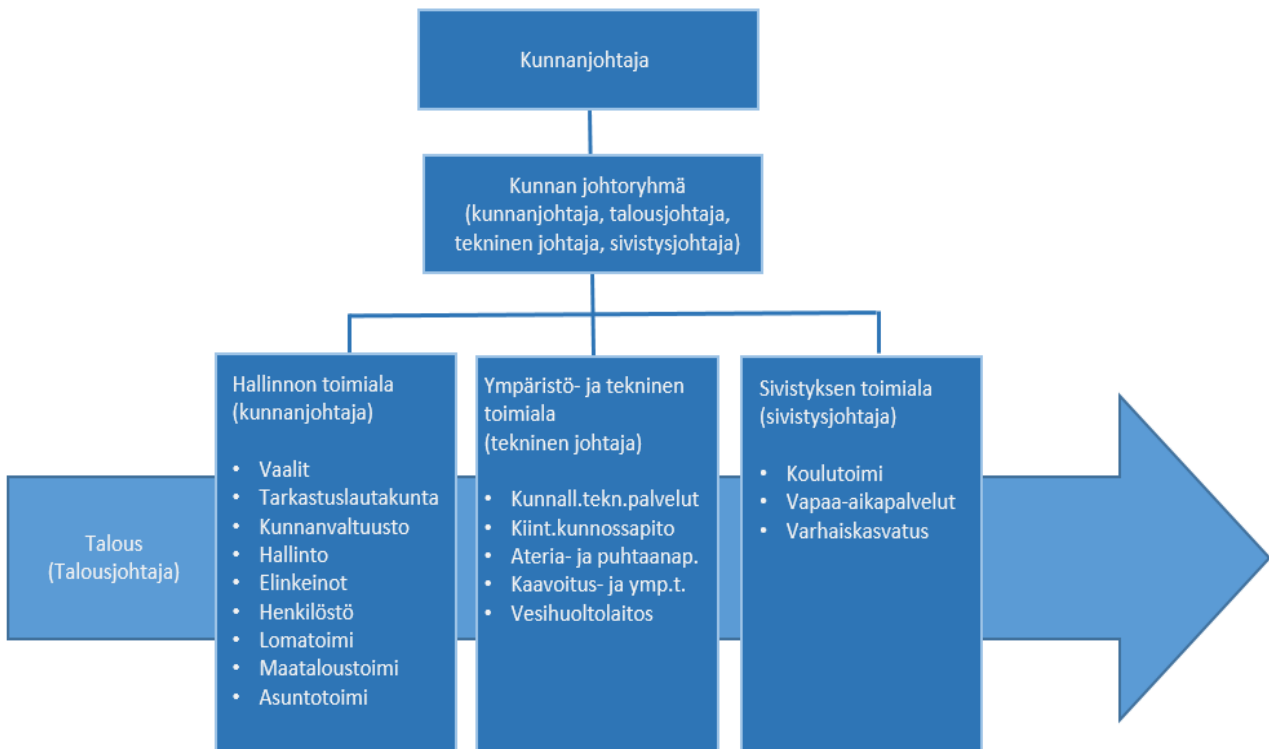
Sotkamo kuuluu

Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon
Kainuun-Koillismaan maanmittaustoimistoon
Itä-Suomen verotoimistoon
Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen
Kainuun käräjäoikeuteen
Suomen Metsäkeskuksen pohjoiseen palvelualueeseen
Pohjois-Suomen maistraatin Kajaanin yksikköön
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen
Kainuun liittoon
Oulun poliisilaitoksen Sotkamon poliisiasemaan
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymään
KELA:n pohjoiseen vakuutuspiiriin

Kunnan luottamushenkilöorganisaatio 31.12.2019

Kunnan henkilöstöorganisaatio 31.12.2019

1.1.2 Talouden kehitys

Maailmantalouden näkymät

VM:n joulukuussa 2019 julkaiseman taloudellisen katsauksen (Valtiovarainministeriön julkaisu 69/2019) mukaan maailmantalouden tilanne on yhä epävarma, vaikka joitain tasaantumisen merkkejä on olemassa. Maailmantalouden elpyminen vuodesta 2020 lähtien on kuitenkin hyvin hidasta.

Julkaisun ilmestymisen jälkeen maailmantalous on hyvin erinäköisessä ja poikkeuksellisessa tilanteessa johduen globaalista koronaepidemiasta. Erinäiset ennusteet arvioivat tilannetta siten, että paras ennuste on talouskriisi ja huonoin ennuste maailmantalouden täydellinen pysähtyminen. Korona-viruksen aiheuttamat toimet ovat asettaneet koko Suomen yhteiskunnan hälyttävään tilanteeseen, vaikkakin Suomen hallitus on päättänyt jo historiallisen mittavista tukitoimista (15 mrd. euroa), joiden tarkoituksena on suojata väestöä sekä turvata yhteiskunnan ja talouselämän toiminta. Tällä hetkellä sekä maailmantalouden että Suomen talouden näkymiä on mahdotonta ennustaa.

Kuntatalouden tila 2019

Kuntaliitto on arvioinut, että kuntatalous näyttää vuoden 2019 tilinpäätösarvioiden valossa hälyttävän synkältä. Kunnallisverokertymät ovat jo kolmatta vuotta peräkanana nollan tuntumassa ja valtionosuudet samaan aikaan miinuksella. Yhtälö on erittäin harvinainen. Takana on kohtuullisen vahva suhdannehuippu ja hallitusohjelma, jonka tavoitteena oli vahvistaa kuntataloutta lukuisin säästötoimin ja tehtävien vähennysten kautta. Kuntatalouden rahoitusaseman piti olla vuonna 2019 vahvemalla pohjalla kuin viime hallituskauden alussa, eikä vajota historiansa heikoimpaan lukemaan.

Kuntaliitto arvioi, että yksittäisen kunnan tulojen ja menojen kehitykseen vaikuttavat paitsi yleiset valtakunnalliset tekijät niin myös lukuisat kunnan omasta väestöpohjasta, elinvoimasta ja päätöksentekohistoriasta johtuvat syyt. Keskeisinä tekijöinä joukosta erottuvat kuitenkin kilpailukykysojimus, väestörakenteen muutos ja maassamuutto.

Kilpailukykysojimus vaikutti sekä kuntien menoihin että tuloihin. Osittain se toi kuntatalouteen säästöjä, kun työnantajan sosiaaliturvamaksuja alennettiin ja kuntatyöntekijöiden lomarahoja leikattiin. Nämä niin sanotut kiky-säästöt leikattiin kuitenkin pois kuntatalouden tuloista mittavan verovähennyspotin kasvuna sekä valtionosuuksien leikkauksina. Osittain kiky-päätökset eivät saavuttaneet toimille, kuten työajanpidennykselle, asetettuja säästötavoitteita. Vuonna 2019 kilpailukykysojimuksen viimeisetkin menosäästöt hiipuivat pois kuntatalouden menoista. Samaan aikaan tulopohjaan kohdistuivat valtionosuusleikkaukset ja verovähennykset olivat kuitenkin täysimääräisinä voimassa. Syksyn 2019 budjettiriihessä hallitus teki päätöksen kertaluonteisen 237 miljoonan euron maksamisesta kunnille ennakkotiedoista poiketen jo vuonna 2019.

Myös monet muut hallituksen päätökset ovat vaikuttaneet kuntatalouden tuloihin ja menoihin vuonna 2019. Tulopuolella kuntien asiakasmaksuja pienensivät mm. maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilut. Kuntien valtionosuuksia on leikattu myös useiden eri säästölakien perusteella. Vuonna 2019 kuntien verotuloihin vaikuttivat isosti myös tuloverojärjestelmän hallinnolliset uudistukset, kuten verokorttiuudistus, ongelmat tulorekisterin käyttöönotossa sekä verotuksen joustava valmistuminen. Nämä hallinnolliset uudistukset aiheuttivat vuoden 2019 kunnallisveroihin satojen miljoonien eurojen kuopan, rytmihäiriön, jonka arvioidaan korjaantuvan vuoden 2020 aikana.

Kuntatalouden menot kasvoivat vuonna 2019 edelleen. Keskeiset ilmiöt menojen kasvun taustalla ovat palkkatarkistukset ja väestön ikääntyminen, joka lisää palvelutarvetta erityisesti sosiaalipalveluissa ja terveydenhuollossa. Kuntien menoja on kasvattanut myös toinen suuri megatrendi, kaupungistuminen. Se lisää palvelujen kysyntää sekä myös investointeja muuttovoittopaikkakunnilla. Investointipainetta kaikille paikkakunnille luo myös kuntakentän ikääntynyt rakennuskanta ja sen korjaustarpeet.

Viime vuoden tilinpäätösten ennakkotietojen perusteella kuntatalous heikkeni entisestään. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate pieneni ja lainakanta kasvoi, ja negatiiviseksi vuosikatteensa arvioiden kuntien määrä kasvoi entisestään. Tilastokeskuksen julkaisemien tilinpäätösarvotietojen mukaan kuntien ulkoiset toimintakulut kasvoivat edellisen vuoden tilinpäätöksistä 2,4 %:a 37,8 miljardiin euroon ja toimintatuotot puolestaan vähenivät 4,1 %:a 7,2 miljardiin euroon.

Viime vuoden tilinpäätösarvioiden mukaan 56 kunnan vuosikate vuonna 2019 oli negatiivinen, kun vuonna 2018 näiden kuntien määrä oli 44. Kuntien yhteenlaskettu toimintakate heikkeni 1,2 miljardilla eurolla vuonna 2019 verrattuna edellisen vuoden tilinpäätöksiin.

Kuntien omien arvioiden perusteella lainakanta oli vuoden 2019 lopussa 18,4 miljardia euroa. Tämä tarkoitti 10,2 %:n kasvua edellisen vuoden tilinpäätöksiin verrattuna. Asukasta kohti lainakanta oli 3 360 €/asukas. Investointimenoja tilinpäätösarvioissa oli 3,9 miljardia euroa, joka oli 7,7 %:a enemmän kuin edellisen vuoden toteutuneet investointimenot. Kuntatalouden vuodesta 2019 nimitetään numeroiden valossa "historian huonointa".

1.1.3 Olennaiset muutokset Sotkamon kunnan toiminnassa ja taloudessa

Tuloslaskelma

Tuloslaskelmassa osoitetaan kuinka toimintatuotot riittivät tilikautena palvelutoiminnan kuluihin, lainojen korko- ja muihin rahoituskuluihin sekä omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelman välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

- Toimintakate osoittaa kuinka paljon toimintakuluista on katettava verotuloilla ja valtionosuuksilla.
- Vuosikate kuvaa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Toimintakatteen lisäksi siinä on otettu huomioon verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut.
- Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen.

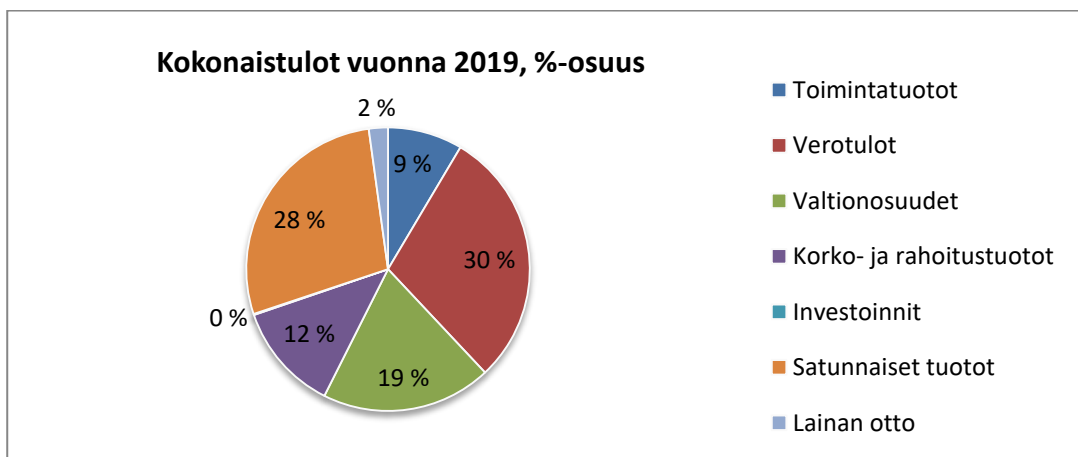
Tilikausi 2019 toteutui kautta aikain ennätyskellisenä. Vuosikate oli 14 617 727 € positiivinen (TA 2019: -2 921 769 €) ja tilikauden tulos 50 386 441 € ylijäämäinen (TA 2019: 32 938 355 €). Vuosikate toteutui 17 539 496 € ja tilikauden tulos 17 448 086 € arvioitua parempana. Tilikauden 2019 ennätystulokseen vaikutti eniten kunnan osittaisen omistussuuden myyminen Loiste Oy:stä yhdessä Kajaanin kaupungin kanssa. Ilman Loiste-kauppaa kunnan vuosikate olisi ollut n. -1,8 milj. € negatiivinen ja tilikauden tulos -4,5 milj. € alijäämäinen. Ilman Kainuun soten lisälaskua vuosikate olisi ollut em. tilanteessa 0,1 milj. € positiivinen ja tilikauden tulos -2,4 milj. € alijäämäinen.

Vertailuna, tilikauden 2019 vuosikate oli 15 377 561 € parempi kuin tilikauden 2018 vuosikate ja tilikauden 2019 tulos 53 791 731 € parempi kuin vuoden 2018 tilikauden tulos. Tilikauden 2018 vuosikate oli -759 834 euroa negatiivinen ja tilikauden tulos -3 405 290 euroa alijäämäinen.

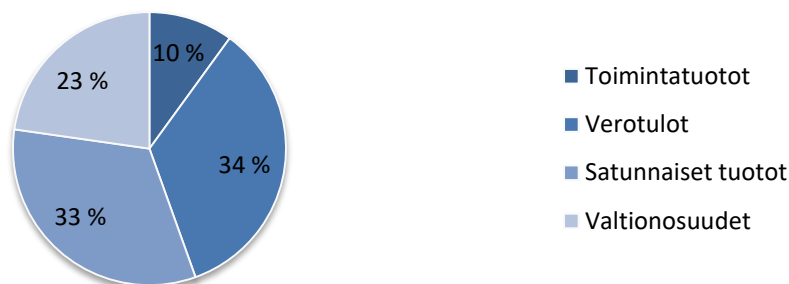
Kainuun sote-kuntayhtymän tilikauden tulos toteutui raskaasti alijäämäisenä. Lopullinen alijäämä oli -15 200 445 €, josta kertyi Sotkamon kunnalle 2 563 135 € suuruisen lisälasku. Alijäämän kattamiseen varauduttiin kunnassa syksyllä 2019 tehdyllä talousarviomuutoksella, jolloin palvelujen ostoihin budjetoitiin 3 milj. €:n suuruisen lisämääräraha.

Kunnan voimassa olevalla tasapainottamisohjelmalla saavutettiin käyttötalouteen oman toiminnan osalta 283 500 €:n säästöt. Vuodelle 2019 sovitut säästötoimenpiteet toteutuivat suunnitellusti.

Kokonaistulot ja -menot

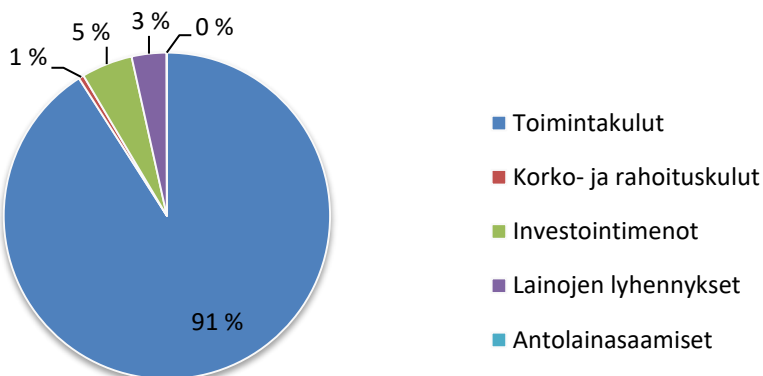

Toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet, %-osuus

Kunnan kokonaistulot olivat tilikaudella yhteensä 137 610 677 € (TP 2018: 84 492 560 €), joista verotuloja 40 547 616 €, satunnaisia tuottoja 38 452 677 € (Loiste-sähköyhtiökauppa), valtionosuuksia 26 714 907 €, korko- ja rahoitustuottoja 16 988 481 € (Loiste-osinkotuotot), toimintatuottoja 11 748 074 €, pitkäaikaista uutta lainaa 3 000 000 € sekä investointeihin saatuja rahoitusosuuksia 158 922 €.

Kokonaismenot vuonna 2019, %-osuudet

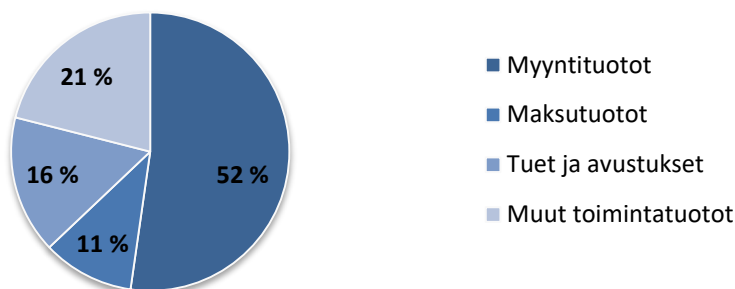

Kunnan kokonaismenot olivat tilikaudella 2019 yhteensä 90 678 087 € (TP 2018: 87 187 210 €), joista toimintakuluja 82 461 986 €, investointimenoja (brutto) 4 595 000 €, pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä 3 127 000 €, korko- ja rahoituskuluja 468 098 € sekä antolainasaamisten lisäyksiä 26 000 €.

Toimintatuotot

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TP 2018, %	TA 2019 - TP 2019, €
Myyntituotot	6 276 204	5 893 030	6 140 411	104,2 %	-2,2 %	247 381
Maksutuotot	1 386 897	1 034 910	1 252 190	121,0 %	-9,7 %	217 280
Tuet ja avustukset	1 771 000	1 836 541	1 883 453	102,6 %	6,3 %	46 912
Muut toimintatuotot	2 548 472	2 355 580	2 472 019	104,9 %	-3,0 %	116 439
YHTEENSÄ	11 982 573	11 120 061	11 748 073	105,6 %	-2,0 %	628 012

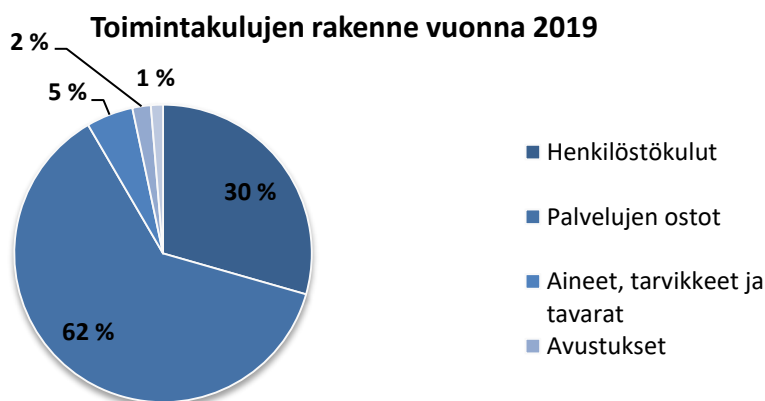
Toimintatuottojen rakenne vuonna 2019

Tilikauden toimintatuotot olivat yhteensä 11 748 073 €, mikä on 628 012 € ja 5,6 % talousarviossa arvioitua enemmän. Toimintatuotot ovat kuitenkin -234 500 € ja -2,0 % vuoden 2018 toimintatuottoja pienemmät. *Myyntituottoja* kertyi kokonaisuudessaan kaikilta osin arvioitua enemmän. Erityisesti ateriamyynti sekä vesi- ja jätevesimaksutuotot olivat arvioitua suurempia. Myös *maksutuottoja* kertyi kokonaisuudessaan arvioitua enemmän. Erityisesti rakennusvalvonnan ja yhdyskuntapalvelujen maksutuottoja sekä varhaiskasvatuksen maksutuottoja kertyi arvioitua enemmän. *Tukia ja avustuksia* kertyi myös hieman arvioitua enemmän, samoin *muuta toimintatuottoja*.

Toimintakulut

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TP 2018, %	TA 2019 - TP 2019, €
Henkilöstökulut	-23 344 592	-24 101 722	-24 168 427	100,3 %	3,5 %	66 705
Palvelujen ostot	-49 879 825	-50 658 824	-51 040 874	100,8 %	2,3 %	382 050
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 032 096	-4 005 350	-4 180 770	104,4 %	3,7 %	175 420
Avustukset	-1 437 451	-2 647 290	-1 643 752	62,1 %	14,4 %	-1 003 538
Muut toimintakulut	-953 083	-1 048 800	-1 079 344	102,9 %	13,2 %	30 544
YHTEENSÄ	-79 647 047	-82 461 986	-82 113 167	99,6 %	3,1 %	-348 819

Kunnan toimintakulut olivat yhteensä -82 113 167 €, mikä on -348 819 € ja -0,4 % alle talousarvion. Toimintakulut kasvoivat 2 466 120 € ja 3,1 % vuodesta 2018.

Toimintakuluista henkilöstökuluja, palvelujen ostoja sekä avustuksia tarkastellaan seuraavassa tarkemmin.

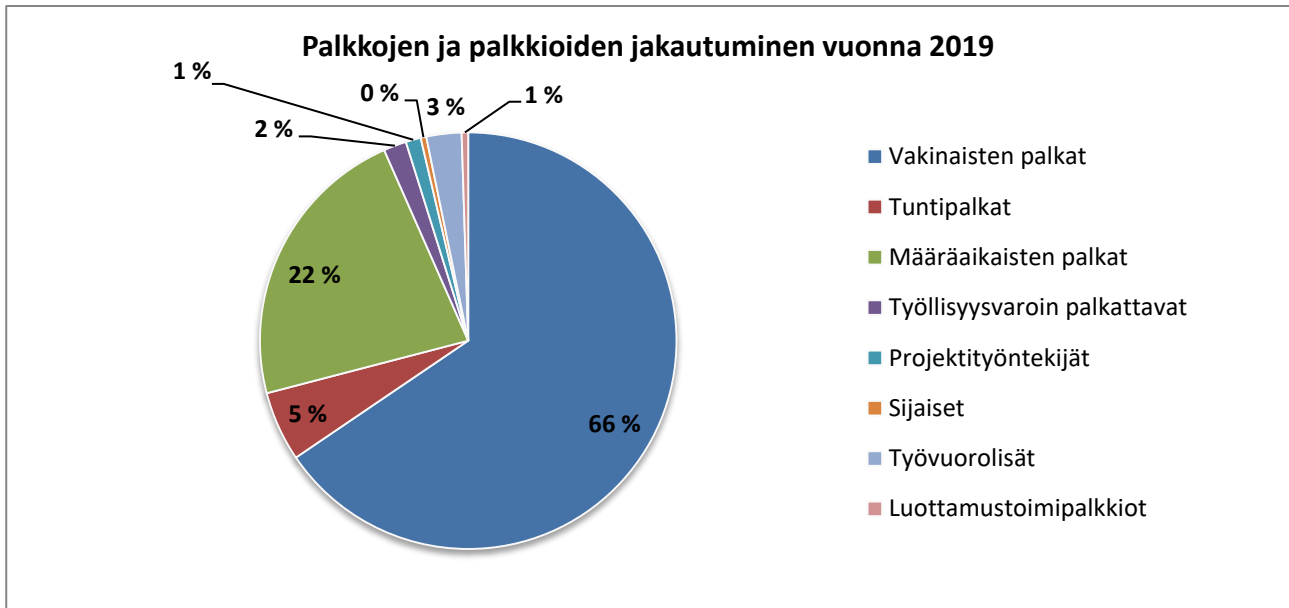
Henkilöstökulut

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TP 2018, %	TA 2019 - TP 2019, €
Vakinaisten palkat	-12 185 068	-12 843 516	-12 376 495	96,4 %	1,6 %	-467 021
Tuntipalkat	-1 095 822	-1 093 939	-1 024 737	93,7 %	-6,5 %	-69 202
Määräaikaisten palkat	-4 028 065	-3 657 123	-4 241 068	116,0 %	5,3 %	583 945
Työllisyysvaroin palkattavat	-352 133	-451 227	-334 927	74,2 %	-4,9 %	-116 300
Kesätyöntekijät	-33 619	0	-42 494	X	26,4 %	42 494
Projektityöntekijät	-52 641	-67 334	-221 301	328,7 %	320,4 %	153 967
Sijaiset	-92 796	-61 208	-82 549	134,9 %	-11,0 %	21 341
Työvuorolisät	-466 514	-409 540	-514 529	125,6 %	10,3 %	104 989
Muut palkat	-14 063	0	-22 530	X	60,2 %	22 530
Verolliset matkakorvaukset	-4 561	-14 530	-5 908	40,7 %	29,5 %	-8 622
Luottamustoimipalkkiot	-83 885	-81 000	-95 958	118,5 %	14,4 %	14 958
Jaksotetut palkat ja palkkiot	-24 921	0	-217 487	X	772,7 %	217 487
Palkat ja palkkiot	-18 434 088	-18 679 415	-19 179 983	102,7 %	4,0 %	500 568
Henkilöstökorvaukset	258 672	24 500	289 484	1181,6 %	11,9 %	-264 984
Palkat ja palkkiot	-18 175 416	-18 654 915	-18 890 499	101,3 %	3,9 %	235 584
KuEL-maksut -palkkaper.	-2 612 583	-2 671 976	-2 630 573	98,5 %	0,7 %	-41 403
KuEL-maksut -eläkemenoper.	-1 143 618	-1 197 582	-1 259 232	105,1 %	10,1 %	61 650
Varhe-maksut	-140 197	-173 190	3 300	-1,9 %	-102,4 %	-176 490
Muut työeläkemaksut	-478 888	-448 939	-471 965	105,1 %	-1,4 %	23 026
Jaksotetut eläkekulut	406	0	-153 992	X	X	153 992
Eläkekulut	-4 374 880	-4 491 687	-4 512 462	100,5 %	3,1 %	20 775
Muut henkilösivukulut	-794 298	-955 119	-765 466	80,1 %	-3,6 %	-189 653
Henkilösivukulut	-5 169 178	-5 446 806	-5 277 928	96,9 %	2,1 %	-168 878
YHTEENSÄ	-23 344 592	-24 101 721	-24 168 427	100,3 %	3,5 %	66 706

Henkilöstökulut olivat yhteensä -24 168 427 €, mikä on 66 706 € euroa ja 0,3 % arvioitua enemmän. Henkilöstökulut olivat 823 835 € ja 3,5 % vuoden 2018 henkilöstökuluja suuremmat. Kunnan talouden tasapainotamisohjelman mukaiset toimenpiteet ovat tuoneet henkilöstökuluissa suunnitellusti säästöä, mutta vuodelle 2019 kohdistui voimassa olevien kunnallisten työ- ja virkaehtosopimusten (KVTES, OVTES ja TS) mukaiset n. 1 %:n suuruiset yleispalkankorotukset, jotka tulivat voimaan 1.4.2019. Yleiskorotukset koskivat kaikkia sopimusaloja.

Määrärahasäästöä syntyi eniten vakinaisten palkoista, työllisyysvaroin palkatuista sekä henkilöstökorvauksista. Määrärahavaraus ylittyi eniten määräaikaisten työntekijöiden (ml. projektityöntekijöiden) ja työvuorollisten osalta.

Kiky-sopimuksessa on sovittu, että julkisen sektorin lomarahoja vähennetään 30 %:lla nykyisestä tasosta ajanjaksolla 1.2.2017–30.9.2019. Leikkaus koski koko lomanmääräytymisvuoden 1.4.2018–31.3.2019 lomarahaa. Vuodelle 2019 kohdistuneen, kiky-sopimuksen mukaisen 30 %:n lomarahaleikkauksen vaikutus oli 214 638 € sis. sivukulut (maksetut lomarahat yhteensä 715 461 € sis. sivukulut). Korotus johtuu v. 2019 yleispalkankorotuksista.

Palvelujen ostot

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TP 2018, %	TA 2019 - TP 2019, €
Asiakaspalv.ostot valtiolta	-5 767	0	-134			134
Asiakaspalv.ostot kunnilta	-208 336	-160 000	-234 209	146,4 %	12,4 %	74 209
Asiakaspalv.ostot ky:ltä		-1 300	-192			-1 108
Kotikuntalain kotikuntakorv.	-248 578	-145 000	-273 442	188,6 %	10,0 %	128 442
Asiakaspalv.ostot muilta	-309 376	-80 270	-150 269	187,2 %	-51,4 %	69 999
Asiakaspalvelujen ostot	-772 057	-386 570	-658 246	170,3 %	-14,7 %	271 676
Yhteistoimintaosuudet ky:ille (Kainuun sote ja Kai- nuun liitto)	-41 351 340	-42 208 776	-41 685 379	98,8 %	0,8 %	-523 397
Muut palvelujen ostot	-7 756 427	-8 063 478	-8 697 249	107,9 %	12,1 %	633 771
Muiden palvelujen ostot	-49 107 767	-50 272 254	-50 382 628	100,2 %	2,6 %	110 374
YHTEENSÄ	-49 879 824	-50 658 824	-51 040 874	100,8 %	2,3 %	382 050

Palvelujen ostot olivat yhteensä -51 040 874 €, mikä on 382 050 € ja 2,3 % arvioitua enemmän. Palvelujen ostot kasvoivat 1 161 050 € ja 2,3 % vuodesta 2018. Kunta teki syksyllä 2019 palvelujen ostoihin talousarvio-
viomuutoksen, jolla varauduttiin sote-kustannusten ylittymiseen 3 milj. €:lla. Määrärahavaraus riitti katta-
maan kustannusten ylittymisen. Asiakaspalvelujen ostot kunnilta sekä kotikuntalain kotikuntakorvaukset ylit-
tivät arvioidusta johtuen sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaan sijoitettujen lasten tilanteista.

Kuntayhtymien yhteistoimintaosuudet koostuivat vuonna 2019 seuraavista eristä:

- Sotkamon maksuosuus Kainuun sote-kuntayhtymälle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista oli -40 966 417 € ja 3 930 €/asukas (TP 2018: -40 604 366 € ja 3 908 €/asukas). Kainuun soten tilikau-
den 2019 lopullinen alijäämä oli -15 200 4545 €, josta Sotkamon kunnalle tuli lisälaskua
-2 563 135 €. Maksuosuus nousi yhteensä +362 051 € (0,8 %) vuoden 2018 maksuosuudesta.

- Sotkamon maksuosuus Kainuun sote-kuntayhtymälle talous- ja palkkahallinnon sekä ICT:n tukipalveluista oli -459 349 € (TP 2018: -410 717 €). Maksuosuus nousi 48 632 € (11,8 %) vuoden 2018 maksuosuudesta.
- Sotkamon maksuosuus Kainuun liitolle oli -346 150 € (TP 2018: -336 257 €). Maksuosuus nousi 9 893 € (2,9 %) vuoden 2018 maksuosuudesta.

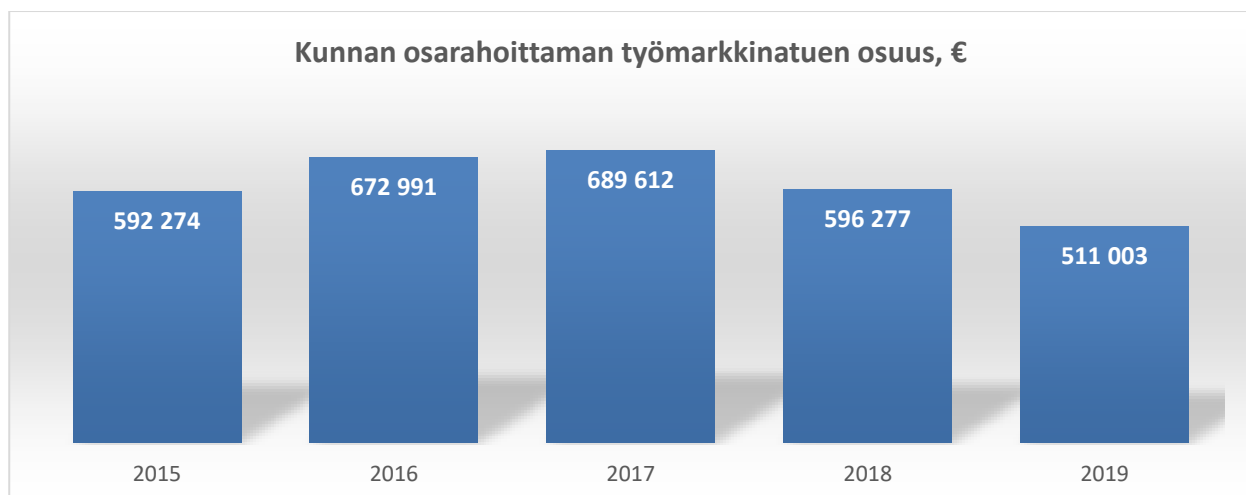
Avustukset

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TP 2018, %	TA 2019 - TP 2019, €
Lasten kotihoidontuki	-367 014	-550 000	-340 175	61,9 %	-7,3 %	-209 825
Yksityisen hoidon tuki	-24 323	-35 000	-19 672	56,2 %	-19,1 %	-15 328
Muut avustukset (sis. palveluseteli)	-117 103	-644 930	-493 837	76,6 %	321,7 %	-151 093
Avustukset kotitalouksille	-508 440	-1 229 930	-853 684	69,4 %	67,9 %	-376 246
Työmarkkinatuen maksuosuus	-596 277	-601 000	-511 003	85,0 %	-14,3 %	-89 997
Kesätyöseteli	-19 707	-20 000	-21 983	109,9 %	11,5 %	1 983
Muut avustukset	-313 027	-796 360	-257 083	32,3 %	-17,9 %	-539 277
Avustukset yhteisöille	-929 011	-1 417 360	-790 069	55,7 %	-15,0 %	-627 291
YHTEENSÄ	-1 437 451	-2 647 290	-1 643 753	62,1 %	14,4 %	-1 003 537

Avustuksia maksettiin yhteensä -1 643 753 €, mikä on -1 003 537 € ja -37,9 % arvioitua vähemmän. Avustuksia maksettiin kuitenkin 206 302 € ja 14,4 % vuotta 2018 enemmän. Avustuksiin lasketaan myös varhaiskasvatuksen palveluseteli, joka tuli kokonaisuudessaan talousarvioon viime vuodelle. Kustannussäästöä talousarvioon nähden syntyi erityisesti siitä, että huoltajat eivät hakeneet palveluseteliä ennakoitua määrää ja lisäksi kotihoidontuen tarve pysyi vuoden 2018 tasolla.

Toiminta-avustuksia (yleisavustuksia, kohdeavustuksia ja vuokra-avustuksia) myönnettiin talouden tasapainottamisohjelman periaatteiden mukaisesti.

Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen osuutta on saatu pienenemään toista vuotta peräkkäin. Vuonna 2019 kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen osuus oli yht. 511 003 €, kun vuonna 2018 osuus oli yht. 596 277 €. Kustannuksissa syntyi säästöä 85 274 €. Työllistämisen kuntalisää maksettiin tilikaudella 28 058 € yhteensä 13:lle toimijalle, joista 10 oli yrityksiä.

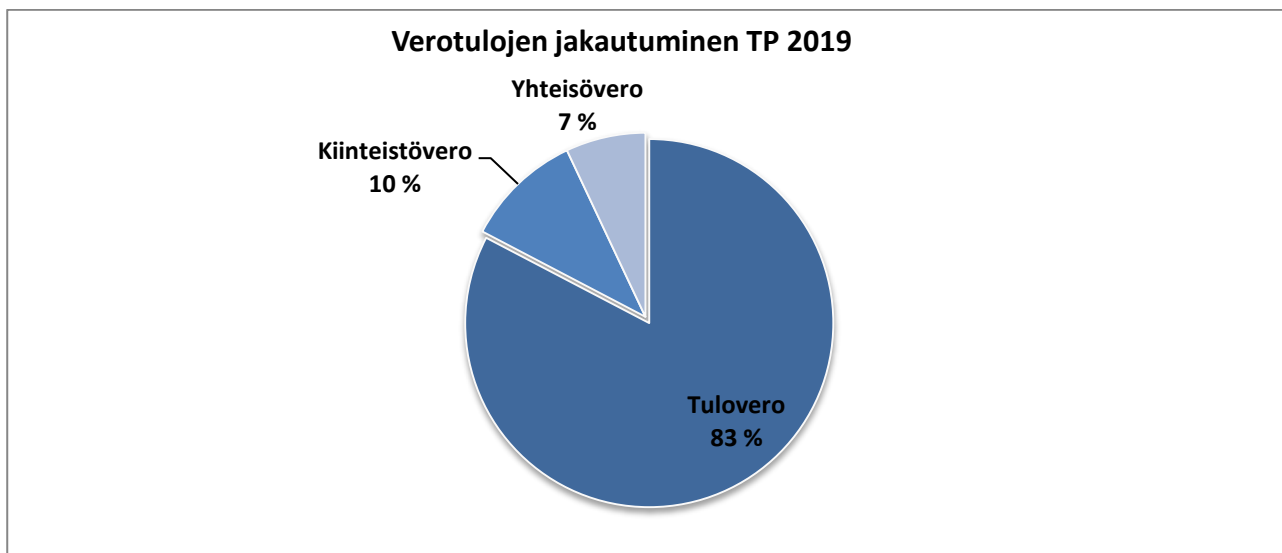

Verotulot

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019 - TA 2019, €	TP 2018 / TP 2019, %
Kunnan tulovero	32 523 485	33 180 000	33 520 950	1,0 %	340 950	3,0 %
Kiinteistövero	4 098 853	4 146 000	4 183 237	0,9 %	37 237	2,0 %
Yhteisövero	2 520 460	2 907 000	2 843 428	-2,2 %	-63 572	11,4 %
YHTEENSÄ	39 142 798	40 233 000	40 547 615	0,8 %	314 615	3,5 %
asukasluku	10 389	10 450	10 344			-0,4 %
verotulo, €/asukas	3 768	3 850	3 920			3,9 %
kunnallisvero%	21,25 %	21,25 %	21,25 %			
kunnallisvero%, €	1 530 517	1 561 412	1 577 456			3,0 %

Tilikauden kokonaisverotulokertymä oli yhteensä 40 547 615 €, mikä on 314 615 € ja 0,8 % arvioitua enemmän. Verotulojen määrä kasvoi 1 404 817 € ja 3,6 % vuodesta 2018. Asukaskohtainen verotulokertymä oli 3 920 €/asukas ja se kasvoi 152 €/asukas vuodesta 2018. Tosin asukasluvun nettomääräinen muutos oli -45 asukasta. Yhden kunnallisveroprosentin tuotto oli 1 577 456 €. Tuotto kasvoi 46 939 € vuodesta 2018.

Veroprosentit	2015	2016	2017	2018	2019
Tulovero	21,25	21,25	21,25	21,25	21,25
Kiinteistöverot					
<i>yleinen kiinteistövero</i>	<i>1,10</i>	<i>1,10</i>	<i>1,10</i>	<i>1,10</i>	<i>1,10</i>
<i>vakituinen asunto</i>	<i>0,60</i>	<i>0,60</i>	<i>0,60</i>	<i>0,60</i>	<i>0,60</i>
<i>muut asuinrakennukset</i>	<i>1,20</i>	<i>1,20</i>	<i>1,20</i>	<i>1,20</i>	<i>1,20</i>
Erikseen määrätyt prosentit					
<i>rakentamaton rakennuspaikka</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>3,00</i>	<i>3,00</i>	<i>3,00</i>
<i>voimalaitos</i>	<i>2,85</i>	<i>2,85</i>	<i>3,10</i>	<i>3,10</i>	<i>3,10</i>

Valtionosuudet

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TP 2018, %	TA 2019 - TP 2019, €
Kunnan peruspalvelujen vo	20 839 051	21 266 102	21 274 299	100,0 %	2,1 %	-8 197
Verotuloperusteinen vo-tasaus	5 036 232	4 991 952	4 991 952	100,0 %	-0,9 %	0
OKM:n vo	518 617	500 451	448 656	89,7 %	-13,5 %	51 795
YHTEENSÄ	26 393 900	26 758 505	26 714 907	99,8 %	1,2 %	43 598
asukasluku	10 389	10 450	10 344		-0,4 %	106
valtionosuus, €/asukas	2 541	2 561	2 583		1,7 %	-22

Valtionosuuksia kunta sai yhteensä 26 714 907 €, mikä on -43 598 € ja -0,2 % arvioitua vähemmän. Valtionosuuksien määrä kuitenkin kasvoi 321 007 € ja 1,2 % vuodesta 2018. Kunta teki syksyllä 2019 talousarviomuutokset myös valtionosuuksiin (Kuntaliiton sen hetkisen arvion perusteella), ja lopullinen toteuma vastasi hyvin tehtyä talousarviomuutosta.

Rahoitustuotot ja -kulut

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TP 2018, %	TA 2019 - TP 2019, €
Korkotuotot	1 562 633	1 572 381	1 199 914	76,3 %	-23,2 %	372 467
Muut rahoitustuotot	167 410	155 000	16 988 481	10960,3 %	10047,8 %	-16 833 481
Korkokulut	-166 583	-152 230	-158 818	104,3 %	-4,7 %	6 588
Muut rahoituskulut	-195 518	-146 500	-309 280	211,1 %	58,2 %	162 780
YHTEENSÄ	1 367 942	1 428 651	17 720 297	1240,4 %	1195,4 %	-16 291 646

Rahoitustuotot ja -kulut olivat yhteensä nettomääräisesti poikkeukselliset 17 720 297 €, mikä on 16 291 646 € arvioitua paremmin. Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat 16 352 355 € vuotta 2018 parempina.

Kunta teki syksyllä 2019 talousarviomuutoksia, jolloin ei kuitenkaan ollut vielä mahdollista ennakoida kaikkia Loiste-osakekaupan vaikutuksia, koska viimeiset rahoitusjärjestelyt tehtiin joulukuun lopussa. Loiste Oy:n osakekaupan myötä yhtiö maksoi kunnalle juniorlainan takaisin, jonka johdosta korkotuotot eivät toteutuneet aivan arvioidun mukaisina. Loiste Oy lyhensi juniorlainasta 1/3 syyskuussa ja loput 2/3 joulukuussa, ja lainamäärän pienentymisellä oli vaikutusta korkotuottojen kertymään. Kunnan loppuvuodesta saamat osingot olivat yhteensä 16 766 967 €. Kauppa muuttaa kunnan Loiste-yhtiöltä saaman tuoton perustetta: aiemmin kunta sai ainoastaan juniorlainan korkotuottoja ja vastedes kunta saa osinkoja.

Yleinen korkotaso jatkui edelleen matalana ja vieraan pääoman korkokulut pysyivät maltillisina. Muut rahoituskulut toteutuivat arvioitua suurempina, koska kunnan kynnyksellisen koronvaihtosopimus tuli tilikaudella voimaan.

Vuosikate

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TP 2018, %	TA 2019 - TP 2019, €
Vuosikate	-759 834	-2 921 769	14 617 727	-500,3 %	-2023,8 %	-17 539 496

Vuosikate on 14 617 727 € positiivinen. Vuosikatteen arvioitiin olevan talousarviossa -2 921 769 € negatiivinen, joten vuosikate parani 17 539 496 € talousarvioon ja 15 377 561 € vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden.

Poistot

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TP 2019, %	TA 2019 - TP 2019, €
Poistot tietokoneohjelmista	-10 799	-4 000	-7 418		-31,3 %	3 418
Poistot rakennuksista	-1 554 918	-1 375 089	-1 439 624	104,7 %	-7,4 %	64 535
Poistot kiinteistä rakenteista ja laitteista	-1 102 618	-1 015 549	-1 211 029	119,2 %	9,8 %	195 480
Poistot koneista ja kalustosta	-162 346	-106 461	-123 130	115,7 %	-24,2 %	16 669
Suunnitelman mukaiset poistot	0	-160 667	0	X	X	X
Arvon alentumiset	0	0	0	X	X	0
YHTEENSÄ	-2 830 681	-2 661 766	-2 781 201	104,5 %	-1,7 %	119 435

Tilikauden poistot olivat yhteensä -2 781 201 €, mikä on 119 435 € ja 4,5 % arvioitua enemmän. Poistot pienivät kuitenkin -49 480 € ja -1,7 % vuodesta 2018.

Satunnaiset tuotot ja kulut

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TP 2018, %	TA 2019 - TP 2019, €
Satunnaiset tuotot	0	39 077 681	39 077 681	100,0 %	X	0
Satunnaiset kulut	0	-555 791	-625 004	112,5 %	X	69 213
YHTEENSÄ	0	38 521 890	38 452 677	99,8 %	X	69 213

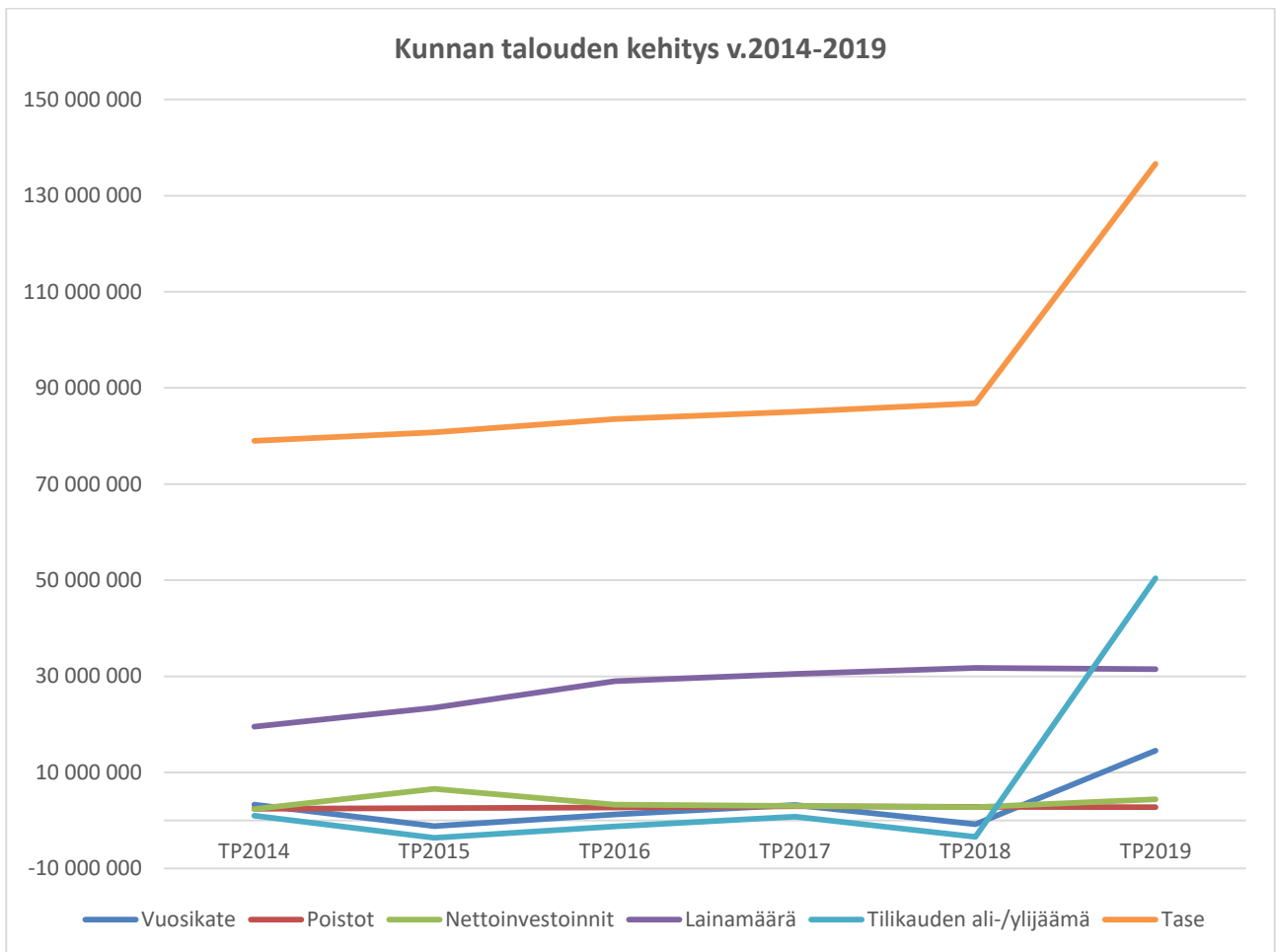
Loiste-osakekaupan myyntivoitosta on kirjattu satunnaisia tuottoja yhteensä 39 077 681 €. Tilikauden satunnaiset kulut olivat yhteensä 625 004 €, jotka koostuivat kauppajärjestelyihin liittyvistä asiantuntijapalveluista. Nettomääräisesti satunnaiset tuotot ja kulut olivat yhteensä 38 452 677 €.

Kunta teki syksyllä 2019 talousarviomuutoksen satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin, joka oli sen hetkinen arvio tuotoista ja kuluista. Satunnaiset tuotot toteutuivat talousarviomuutosten mukaisina, mutta satunnaiset kulut ylittyivät hieman arvioidusta, koska kaikkia kuluja ei ollut muutosten teon yhteydessä tiedossa.

Tilikauden tulos

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TP 2018, %	TA 2019 - TP 2019, €
Tilikauden tulos	-3 405 290	32 938 355	50 386 441	153,0 %	-1579,7 %	-17 448 086

Tilikauden tulos on 50 386 441 € ylijäämäinen. Ylijäämän suuruus on poikkeuksellinen ja kertaluonteinen. Tilikauden tulos parani olennaisesti talousarvioon ja myös vuoden 2018 tilinpäätökseen verrattuna. Tilikauden tulos arvioitiin syksyllä 2019 tehtyjen talousarviomuutosten jälkeen 32 938 355 € ylijäämäiseksi, joten lopullinen ylijäämä on vielä 17 448 086 € arvioitua suurempi. Tilikauden 2018 tulos oli -3 405 290 € alijäämäinen, joten tulos parani 53 791 731 € vuodesta 2018.

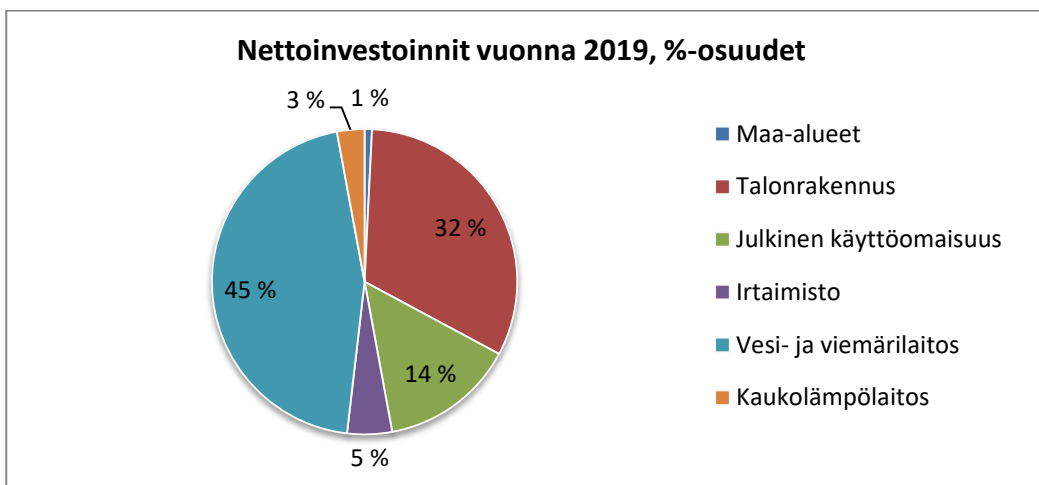
Vuosikate osoittaa sen tulo-rahoituksen määrän, joka juoksevien käyttötalousmenojen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, lainojen lyhennyksiin ja sijoituksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että tulo-rahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Poistot kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot, kunnan ei tarvitse velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan pitääkseen palvelut toimintakunnossa.

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Edellisten kausien ylijäämä	17 758 453	14 287 734	13 025 212	13 840 152	10 434 862
Tilinpäätös	-3 574 640	-1 262 522	814 940	-3 405 290	50 386 441
Kumulatiivinen ylijäämä 31.12.	14 287 734	13 025 212	13 840 152	10 434 862	60 821 303

Kunnan taseessa oleva kumulatiivinen ylijäämä moninkertaistui tilikauden tuloksen myötä. Kunnan taseessa on kumulatiivista ylijäämää nyt 60 821 303 €. Kunnan kumulatiivisen ylijäämän määrä on ennätyslukemissa.

Rahoituslaskelma

Investoinnit

Kunnan investointimenot (brutto) olivat tilikaudella yhteensä -4 564 413 €. Kun investointimenoista vähennetään investointeihin saadut rahoitusosuudet 158 922 € sekä Loiste-osakekaupasta saadut myyntivoitot 40 976 542 €, investointien rahavita on yhteensä 36 571 051 €. Kunta rahoitti investoinnit pitkäaikaisella lainalla sekä Loiste-osakekaupasta saaduilla myyntivoitoilla. Investointeja tarkastellaan kohderyhmittäin tarkemmin myöhemmin.

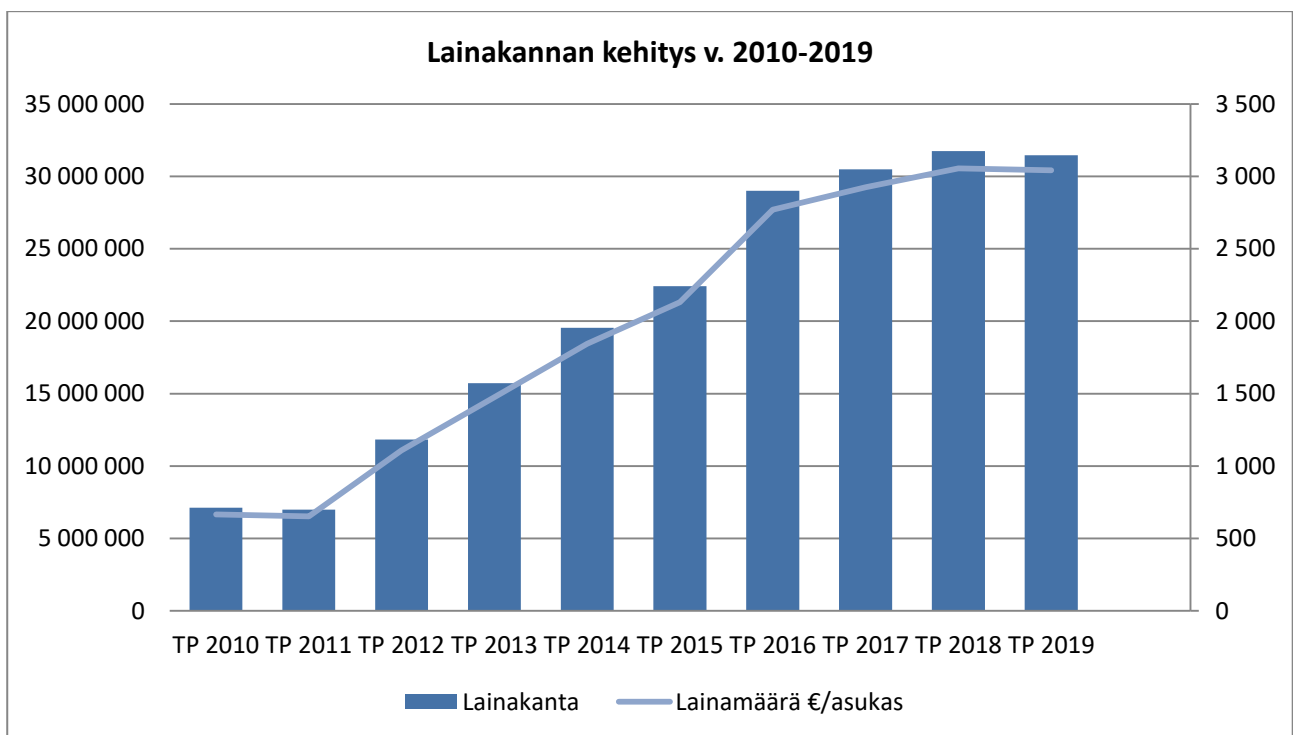
Rahoitus

Lainakannan muutokset	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Antolainauksen muutokset	-414 565	-424 130	-431 572	30 000	21 714 553
Pitkäaik. lainojen lisäys	3 370 552	2 500 000	2 500 000	3 000 000	3 000 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-2 780 904	-3 010 070	-3 260 070	-3 127 000	-3 277 175
<i>Pitkäaik. lainojen muutos</i>	<i>589 648</i>	<i>-510 070</i>	<i>-760 070</i>	<i>-127 000</i>	<i>-277 175</i>
Lyhytaik. lainojen muutos	4 894 386	2 000 000	2 000 000	2 000 000	0
Lainamäärä 31.12.	29 002 107	30 492 036	31 731 966	31 730 036	31 454 791
Lainat, €/asukas	2 770	2 925	3 054	3 036	3 041
Asukasluku	10 471	10 423	10 389	10 450	10 344

Kunnan kokonaislainamäärä oli tilikauden lopussa 31 454 791 €. Kokonaislainamäärä väheni -275 245 € talousarviosta ja -277 175 € vuodesta 2018. Pitkäaikaista lainaa pystyttiin maksamaan pois arvioitua enemmän matalana jatkuneen korkotason johdosta. Uudelle lyhytaikaiselle lainalle ei ollut tarvetta, koska kunnan maksuvalmius oli erinomainen.

Asukaskohtainen lainamäärä väheni -14 €/asukas vuodesta 2018. Suomen kuntien keskimääräinen asukaskohtainen lainamäärä oli tilikaudella 3 360 €/asukas, joten Sotkamon kunnan asukaskohtainen lainamäärä on alle valtakunnan keskiarvon.

Kuntatodistuksia oli käytössä 31.12.2019 -tilanteessa 5 kpl, yhteensä 10 000 000 €, mikä on kunnanvaltuuston asettama kokonaislimiitti kuntatodistusten määrälle. Kuntatodistuksia on käytössä tilinpäätöksen laatimisen aikaan 4 kpl, yhteensä 8 000 000 €. Kuntatodistuksista ei kertynyt tilikaudella 2019 lainkaan korkokuluja.

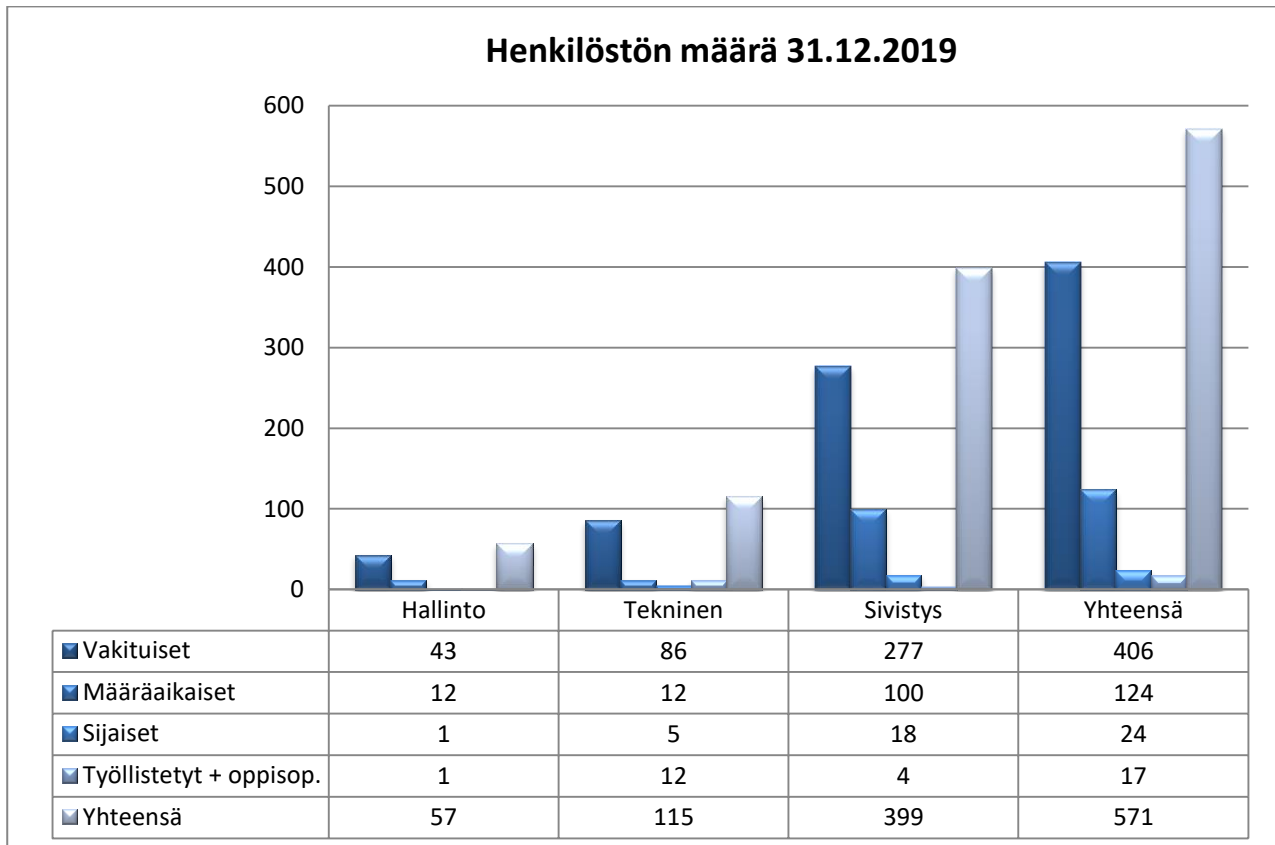
Sotkamon kunnan lainakannan tulevaa kehitystä arvioitaessa on otettava huomioon vuoden 2020 talousarvio ja vuosien 2021–2022 taloussuunnitelma. Kokonaislainamäärän kehitykseen vaikuttavat kunnan tulevat tilikauden tulokset sekä kunnan tuleva investointitaso ml. investointien rahoituspäätökset (oma pääoma vai vieras pääoma).

Sotkamon kunnalla on tuleviin vuosiin isot paineet korjaus- ja ylläpitoinvestointien lisäksi uusinvestointeihin. Tilikaudella 2019 tehtiin päätös uuden yläkoulun rakentamisesta. Tämä tulee olemaan Sotkamon kunnan tähän asti suurin investointi euromäärällä mitattuna. Lisäksi mahdollisia tulevaisuuden suuria investointikohteita tulevat olemaan lukioon liittyvät investoinnit, koulujen sekä päiväkotien peruskorjaukset ja Sotkamon terveyskeskussairaalan investointitarpeet.

1.1.4 Henkilöstö

Sotkamon kunnan henkilöstömäärä 31.12.2019 –tilanteessa oli 571 henkilöä. Henkilöstön määrällä tarkoitetaan palvelusuhteiden lukumäärää. Kansalaisopiston sivutoimiset ja osa-aikaiset tuntiopettajat (yht. 73 hlöä) eivät ole henkilöstömäärässä mukana.

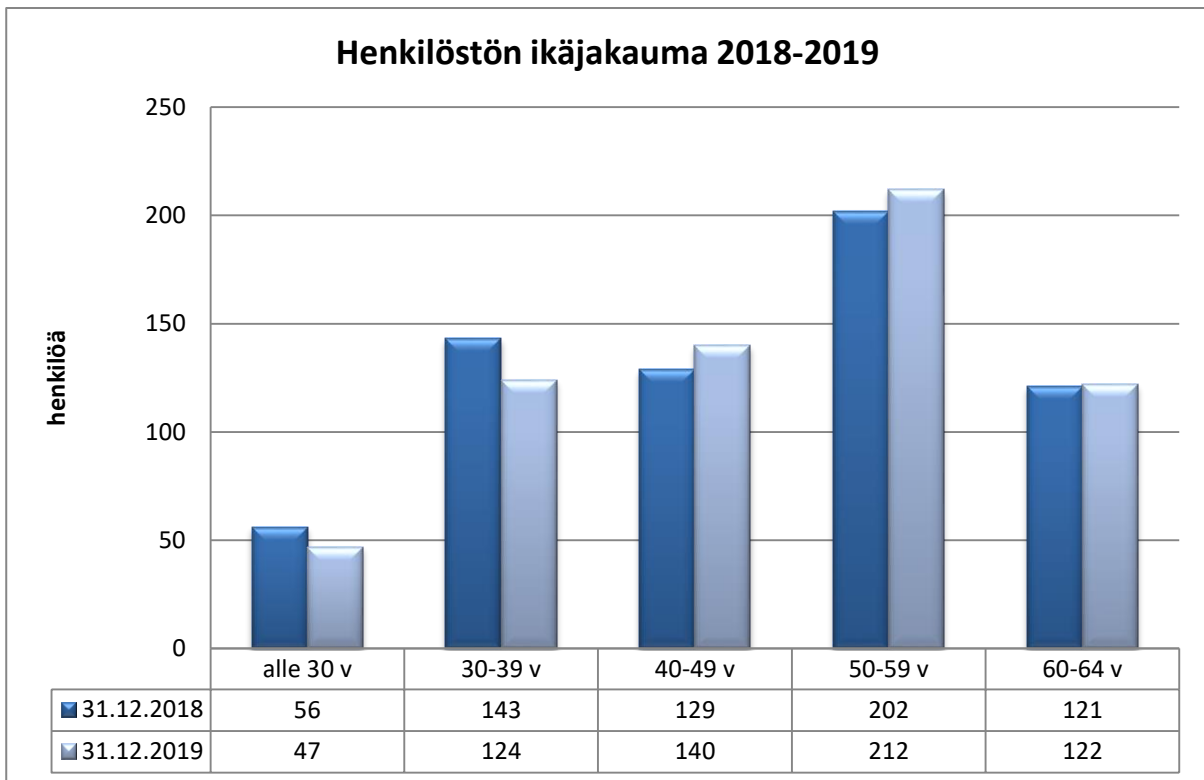
Henkilöstömäärä laski 31.12.2018 -tilanteeseen verrattuna kuudella henkilöllä. Suurimmat ryhmät määräaikaisissa ammattinimikkeissä ovat lastenhoitajat (35 hlöä), valmentajat (17 hlöä), tuntiopettajat (13 hlöä) ja lastentarhanopettajat (6 hlöä). Kansalaisopiston tuntiopettajat (73 hlöä) työskentelevät osan aikaa vuotta.

Hallinnon toimialan henkilöstön osuus koko kunnan henkilöstöstä on 10 %, teknisten palvelujen henkilöstön osuus 20 % ja sivistyspalvelujen henkilöstön osuus 70 %.

Toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa työskenteli 71 % ja 406 hlöä (TP 2018: 73 % ja 409 hlöä) ja määräaikaisissa palvelussuhteissa 29 % ja 165 hlöä (TP 2018: 27 % ja 153 hlöä).

Henkilöstöstä 73 % on naisia ja 27 % miehiä.

Koko henkilöstön keski-ikä 31.12.2019 –tilanteessa oli 47,9 vuotta (TP 2018: 46,9 vuotta). Henkilöstömäärässä ovat mukana kansalaisopiston opettajat sekä valmentajat. Henkilökunnasta 51 % on iältään yli 50-vuotiaita.

Vuonna 2019 sairauspoissaolopäivien toteuma oli 8,1 päivää/htv (TP 2018: 8,7 päivää/htv). Sairauspoissaolujen määrä on ollut kunnassa laskussa vuodesta 2017 alkaen ja oli viime tilikaudella alimmillaan 2010-luvulla. Sairauspoissaoloilla tarkoitetaan terveys-, sairaus- ja tapaturmaperusteisia poissaoloja.

1.1.5 Arvio tulevasta kehityksestä

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

Valtakunnallisessa sote-uudistuksessa on monta isoa kokonaisuutta, joita valmistellaan rinnakkain eri ministeriöissä. Uudistuksen valmistelu käynnistyi syksyllä 2019. Uudistus edellyttää paljon lisää selvitystyötä ja nykytilan kartoittamista. Uudistuksen tavoitteet ja vaikutukset selviävät myöhemmin. Tarve palvelujen uudistukselle Kainuussa on ilmeinen.

Talouden tasapainottaminen

Kunnassa on voimassa talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2016–2020. Talouden tasapainottamisessa on edetty ohjelman mukaisesti. Tilikaudella 2019 kunnan omassa toiminnassa toteutettujen tasapainottamistoimenpiteiden laskennallinen säästö oli yhteensä 283 500 €. Kaiken kaikkiaan ohjelmalla tavoitellaan käyttötalouteen n. 3 000 000 euron säästövaikutuksia.

Alkuvuoden 2020 aikana kunnassa käynnistetään seuraavan tasapainottamis- ja tervehdyttämisohjelman valmistelu. Ohjelma on valmis alkusyksystä 2020 ja toimii seuraavan taloussuunnitelmakauden perustana. Kunnan käyttötalouden tervehdyttämistä on välttämätöntä jatkaa, jotta kunnan talous saadaan pidettyä tasapainossa myös ilman poikkeuksellisia satunnaisia tuottoja. Investoinneissa huomiota kiinnitetään edelleen korjausvelan lyhentämiseen sekä kunnan elinvoiman lisäämisen rohkeilla, mutta hallituilla toimenpiteillä.

Elinvoima

Kunta jatkoi vuonna 2019 aktiivista roolia työllisyysneuvonnan asioissa. Kunta sai ESR-rahoituksen uudelle Tolokkuu-tukea ja osallisuutta –hankkeelle (1.1.2019 – 31.12.2021), jonka tuloksena syntyy matalan kynnyksen toimintakeskus Ratatielle Sotkamoon, jossa toteutetaan erilaisia yksilö- ja ryhmätoimintoja, jotka tukevat eri elämäntilanteessa olevien ihmisten tarpeita ja voimaantumista ikään katsomatta. Lisäksi käynnissä oli myös ESR-rahoitteinen Tolokusti Sotkamossa –työllisyysneuvonnan hanke.

Hallitusohjelman mukaisesti kuntien roolia työllisyyspalvelujen järjestäjänä vahvistetaan. Kunta osallistui aktiivisesti Kainuun oman työllisyyden kuntakokeilun valmisteluun ja Kainuu (pl. Puolanka) saakin oman kuntakokeilun, joka käynnistyy syksyllä 2020. Kuntakokeilun aikana kunta vastaa työnhakijoiden palveluprosessista ja työllisyyttä edistävien palvelujen tarjoamisesta. Tavoitteena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Kokeilut jatkuvat näillä näkymin vuoden 2022 loppuun asti.

Kunta osallistui aktiivisesti kuntastrategian mukaisesti kaikkien viiden toimialan (matkailu, maatalous, malmi, metsäteollisuus, marjat) toimintaympäristön ja olosuhteiden kehittämiseen. Kunta osallistui mm. Vuokatti-Areenan valmisteluun, Hiukan alueen kehittämissuunnitteluun, Vuokatti-Ruka Olympiavalmennuskeskuksen toimintaympäristön kehittämiseen, kaivannaisalan uusiin avauksiin sekä Vuokatin kotimaan ja kansainvälisen matkailun edistämiseen ja kehittämiseen. Sotkamon kuntamarkkinointi käynnistettiin uuden toimintakonseptin mukaisesti.

Kehittämistyötä on pystytty tekemään laajasti julkista hankerahoitusta hyödyntämällä, jota halutaan jatkaa myös tulevaisuudessa.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kuntaliiton ohjeistuksen mukaan toimintakertomuksessa on arvioitava kunnan ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehitymiseen vaikuttavia seikkoja. Kunnan toimintaan vaikuttavat yleensä mm. toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Toiminnalliset riskit koskevat mm. henkilöstön osaamista ja saatavuutta, tietojärjestelmien toimivuutta, suhdannevaihteluita ja lainsäädännön muutoksia.

Koronaepidemia on aiheuttanut viime viikkojen aikana akuutin globaalin kriisin, josta on aiheutunut ja aiheutuu koko Suomen yhteiskunnalle valtava määrä erilaisia riskejä. Pitkittyessään tilanne voi aiheuttaa talouden totaalisen pysähtymisen, jolla on kauaskantoisia vaikutuksia niin elinkeinoelämän, työllisyyden/työttömyyden, sosiaali- ja terveydenhuollon, ihmisten hyvinvoinnin jne. kannalta. Pahimmillaan Suomea uhkaa uusi lama. Koronaviruksen aiheuttaman kriisin kestoja tai kokonaisvaikutuksia on tällä hetkellä mahdoton arvioida. On kuitenkin selvää, että koronaviruksen aiheuttama tilanne vaikuttaa laajasti kuntien toimintaan ja talouteen. Vaikutuksia arvioidaan olevan kunnan verotulokertymään sekä toimintakuluihin. Tilanne elää päivittäin.

Muita riskejä Sotkamon kunnan kannalta ovat sote-kustannusten jatkuva ja hallitsematon kasvu, riski sote-uudistuksen toteuttamatta jäämisestä sekä riittämätön kunnan talouden tasapainottaminen. Riski on julkisen talouden kiristyminen erityisesti valtion ja kuntien välisessä kustannustenjaon tarkistamisessa jatkuvasti kuntien kannalta epäedulliseen suuntaan. Kustannustenjaon tarkistamisella on vaikutusta kunnalle tilitettäviiin verotuloihin ja valtionosuuksiin.

Pitkällä tähtäimellä suurimmat haasteet liittyvät väestörakenteen kehitykseen; ikääntymisestä johtuen kunnan huoltosuhde uhkaa heiketä ja asukasluvun nettomuutos voi olla arvioitua suurempi. Tämä kehitys on hankala myös siksi, että ikääntymisen myötä sairastavuuden voidaan ennakoida lisääntyvän. Toisaalta tiettyillä toimialoilla on pula osaavasta työvoimasta ja esim. matkailun ja kaivosalan kehitysnäkymät ja -mahdollisuudet ovat alueella todella positiiviset ja houkuttelevat alueelle työikäistä väestöä. Sotkamo joutuu muiden kuntien tapaan kilpailemaan osaavasta työvoimasta.

Toiminnallisena riskinä voidaan nähdä tulevaisuudessa puute ammattitaitoisesta ja koulutetusta henkilöstöstä. Tiettyihin tehtäviin (mm. lastentarhanopettajat) on jo nyt rekrytointihaasteita. Kasuvat osaamisvaatimukset merkitsevät haasteita myös kunnan nykyisen henkilöstön osaamiselle. Eläköityminen ja joiden alojen henkilöstön saatavuus voivat vaikuttaa osaamiseen ja tätä kautta palvelutoimintaan. Lisäksi erityisesti pienen kunnan riskinä on riippuvuus kriittisten osaamisalueiden avainhenkilöistä ja heidän työssä jaksamisesta.

Digitalisaation hyödyntäminen kunnan palveluprosesseissa voi edistää tuottavuutta ja helpottaa kuntalaisten asiointia. Asian käänntöpuolella ovat toimintavarmat järjestelmät ja tietoturvallisuusriskit.

Suurimmat vahinkoriskit liittyvät lumi- ja myrskyvahinkojen tuomiin riskitekijöihin, jolloin toiminnot jouduttaisiin järjestämään poikkeustilanteissa. Esimerkkinä tykkylumen aiheuttama sähkökato voi vaarantaa monia sähköenergiasta riippuvaisia toimintoja ja kuntalaisten asumista.

Rahoitusriskinä olisi nopea korkotason nousu. Kuntakonsernin lainakanta on toistaiseksi kohtuullisella tasolla ja lisäksi kunta sijoittaa Loiste-kaupan seurauksena saatuja myyntivoittoja, jotka toimivat osaltaan puskurina. Sijoitustoiminta sisältää osaltaan sijoittamiseen liittyviä riskejä, jotka kunta pitää sijoitussuunnitelman mukaisesti maltillisina.

1.1.7 Ympäristötekijät

Kunnan ympäristö- ja tekninen lautakunta toimii alueellaan ympäristöviranomaisena ja valvoo myös muita toimijoita lupa- ja valvontaviranomaisena. Sotkamon kunta on osaomistajana Ekokymppi Oy:ssä, joka osallttaa vastaa jätelain vaatimien vastaanottopisteiden ja jätteenkäsittelyn hoidosta kunnan alueella. Sotkamon kunnan vesihuoltolaitos huolehtii toimialueensa jäteveden puhdistamisesta.

Ympäristövalvontayksiköllä ei ole tiedossa kunnan taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen olennaisesti vaikuttavia ympäristötekijöitä. Ennaltaehkäisevää ympäristövahinkojen ehkäisytyötä tehdään suunnitelmallisesti toteuttamalla neuvontaa ja ennako- ja jälkivalvontaa.

1.1.8 Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Sotkamolaisten terveydestä ja hyvinvoinnista raportoidaan vuosittain valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä terveydenhuoltolain mukaisesti. Tässä kuvauksessa on hyödynnetty Sotkamon kunnan laajan hyvinvointikertomuksen 2017–2020 seurattavia indikaattoreita niiltä osin, kun uutta tilastoaineistoa on saatavilla. Näitä tietoja on täydennetty eri asiantuntijoiden näkemyksillä. Vertailualueina käytetään laajan hyvinvointikertomukseen valittuja kuntia ja alueita (Leppävirta, Kalajoki, Kajaani, Kainuu ja koko maa).

Yleistila

Vuoden 2019 päättyessä Sotkamon väkiluku oli 10344. Vuoden takaisesta väkiluku oli laskenut 45 henkilöä. Kun alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä oli vuonna 2017 16,0 %, oli vastaavan ikäisten osuus väestöstä vuonna 2018 15,5 %. 15–64 –vuotiaiden osuus laski hieman vuodesta 2017 vuoteen 2018 (59,0 % - 58,6 %). Sen sijaan 65 vuotta täyttäneiden osuus kasvoi 25,0 %:sta 25,9 %:in koko väestöstä. Vuonna 2018 demografinen huoltosuhde Sotkamossa oli 70,6, kun se vuotta aiemmin oli 69,4. Vertailualueista Kajaanin ja koko maan huoltosuhde on pienempi, kuin Sotkamon. Sotkamossa huoltosuhteen kasvaminen on kuitenkin hitaampaa kuin Kainuussa keskimäärin.

Sotkamossa työllisyyden positiivinen kehitys jatkuu. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 2019 lopussa 7,7 %, kun se vuoden 2018 lopussa oli 8,5 %. Kelan työmarkkinatuen kuntaosuudet pienentyivät siten, että vuonna 2019 kunnalle jäi maksettavaksi 511 003€, joka on 85274€ vähemmän kuin vuonna 2018 (596 277€). Pitkäaikaistyöttömien määrä oli laskenut melkein 30 henkilöllä. Vuoden 2019 päättyneitä heitä oli 52. Työllistämistä edistävät palvelut olivat lisänneet erityisesti 300-999 päivää työmarkkinatukea saaneiden aktivoitumista. On kuitenkin huolestuttavaa, että yli 1000 päivää työmarkkina-tukea saaneet ovat 30-54 vuotiaita, jotka kuuluvat parhaaseen työikään. Aktivointitoimenpiteet eivät ole edistäneet samalla tavalla yli 1000 pv työmarkkinatukea saaneiden henkilöiden osallisuutta ja kuntoutumista työhön.

Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä on noussut. Vuonna 2018 lopussa heitä oli 49, kun vuotta myöhemmin heitä oli jo 64. Toimenpiteitä kohderyhmien tunnistamiseksi ja ohjaamiseksi tulee edelleen tehostaa yhteistyössä TE-palveluiden ja Kainuun soten välillä, ja lain velvoittamat aktivointisuunnitelmat tulee saattaa ajan tasalle. Asiakkaat tarvitsevat mm. moniammatillisia sosiaali- ja terveydenhuollon hoidollisia palveluita, kuntoutusta sekä työllistymisen edellytysten tarkempaa selvitystä tuekseen. Kunnan työllisyydenhoidon ESR -hankkeet ja nuorten palvelut ovat työllisyydenhoidossa palveluntuottajan asemassa tällä hetkellä. Pääosin asiakasohjauksesta näihin palveluihin vastaavat tällä hetkellä TE-palvelut, Kainuun sote ja oppilaitokset.

Hankkeilla ja nuorten palveluilla on resurssia vastata kasvaviin asiakasmääriin, mutta asiakasohjaukseen tulee kiinnittää huomiota.

Sotkamon kunta on ollut hakemassa yhdessä Kainuun kuntien (pl. Puolanka) kanssa hallitusohjelman mukaiseen työllisyyden kuntakokeiluun ajalle 1.9.2020-31.12.2022. Kokeilu liittyy hallitusohjelman mukaiseen 75 prosentin työllisyysasteen tavoitteeseen. Kokeilun tavoitteena on saada tietoa siitä, parantaako kuntapohjainen palvelujen järjestäminen työllisyyden edistämisen vaikuttavuutta ja työllisyysastetta. Sotkamon kunnan työllisyydenhoitoa ovat olleet vahvasti kehittämässä Tolokusti Sotkamossa –työllisyydenhoidon hanke ja Tolokkia tukea ja osallisuutta Sotkamossa –hanke, joista viimeksi mainitun hankkeen toimesta käynnistettiin Toimintakeskus Sotkamossa vuoden 2019 aikana.

Elinvoimaisuutta edistäviä toimia vuoden 2019 toimia ovat olleet mm. Vuokatti Areena -hankkeen eteenpäin vieminen, Hiukan alueen kehittämissuunnittelu, Sopalan alueen 2. vaiheen kunnallistekniikan rakentaminen, Pohjavaaran lähiliikunta-alue, Ilkanmäentien ympäristön asemakaavan hyväksyminen ja kelkkareittien kunnostaminen. Vuonna 2019 tehtiin päätös uuden yläkoulun rakentamisesta Sotkamoon.

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet 0-15 vuotiaat

Prosentuaalisesti kaikista lapsiperheistä yhden vanhemman perheiden määrä on hieman noussut noudattaen vertailualueita. Sotkamossa heidän osuus on kuitenkin maltillisempi, sillä ainoastaan Kalajoella heitä on vähemmän. Sotkamolaisten avioerojen määrä vuoden 2018 loputtua laski alle kaikkien vertailualueiden. Suunta on vaihteleva pitkällä aikavälillä, joskin useimmilla vertailualueilla määrä oli laskeva vuodesta 2017. Lastensuojeluilmoitusten määrä on laskenut. Vuonna 2018 niitä tehtiin 207, kun niitä vuotta aiemmin oli tehty 232. Muutos on ollut poikkeava muihin vertailualueisiin, joissa lastensuojeluilmoituksia tehtiin vuonna 2018 enemmän kuin vuonna 2017.

4.- 5. luokkalaisten kouluterveyskyselyyn vastasi 195 sotkamolaista lasta (kattavuus 87 %) vuonna 2019. Kyselyn mukaan 4.-5. luokkalaisten osattomuuden kokemus koulu- ja luokkayhteisössä on kasvanut vuodesta 2017. Suunta on poikkeava vertailualueisiin nähden. Lasten kokema kouluinnostus on laskenut ja he tuntevat itsensä yksinäisemmäksi, mitä aiemmin. Myös terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi tuntevien osuus on kasvanut, ja vastaajat kertovat tunnustaneensa mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana useammin kuin vuonna 2017. Näiden osalta muutokset vertailualueilla ovat samansuuntaisia. Joiltain osin sotkamolaiset vastaajat ovat kokeneet koulun fyysisten olojen häirinneen koulutyötä. Koulukiusaamiseen liittyvät haasteet ovat niin ikään nähtävissä uusissa tutkimustuloksissa vahvemmin kuin vuonna 2017.

Lapsien ja vanhempien välinen avoin vuorovaikutus vaikuttaa parantuneen. Aktiivinen osallisuuden kehittäminen perusopetuksessa on vaikuttanut positiivisesti 4.-5. luokkalaisten oppilaiden kokemukseen siitä, että he ovat pystyneet vaikuttamaan koulun asioiden suunnitteluun. Kouluterveystarkastusta koskevat indikaattorit ovat myös parantuneet. Kuraattorin ja kouluterveydenhoitajan palvelut koetaan niin ikään olevan paremmin saatavilla kuin aikaisemmin. 4-5.luokkalaisten hampaiden harjauksessa kahdesti päivässä on parannettavaa.

Vuoden 2019 kouluterveyskyselyyn vastanneita 8.-9.lk:n oppilaita oli 149 (kattavuus 68 %). 8.-9. luokkalaisten kouluterveyskyselyn tuloksista selviää, että myöskään he eivät koe olevansa enää yhtä vahvasti osa koulu- eikä luokkayhteisöä eivätkä he pidä koulunkäynnistä yhtä usein kuin vuonna 2017. Näiltä osin tulokset muokautuvat pääsääntöisesti vertailualueita. Myös koulu-uupumus on lisääntynyt kaikilla vertailualueilla, niin myös Sotkamossa. Koulukiusaamista vähintään kerran viikossa kokevien määrä on kasvanut.

Ilahduttavaa on, että tupakkatuotteiden tai sähkösavukkeiden käyttö 8.-9. luokkalaisten keskuudessa on vähentynyt eikä nuuskan käyttäminen ole juurikaan lisääntynyt. Myöskin tosi humalassa kerran kuukaudessa olevien määrä on laskenut merkittävästi, mikä on vertailualueiden suunnan vastainen (pl. Kalajoki). Raittiiden nuorten määrä on hieman kasvanut ja erityisesti tyttöjen humalajuominen on vähentynyt. Myöskään laittomien huumeiden kokeilu ei vaikuta lisääntyneen. Noin 8 % sotkamolaisista 8.-9. luokkalaisista kertoo kokeilleensa laittomia huumeita ainakin kerran, joka useimmiten on ollut kannabista. Vertailualueista ainoastaan koko maassa kokeiluja on useammin kuin Sotkamossa, joskin suunta vertailualueilla on ollut pääosin vahvemmin nouseva kuin Sotkamossa. Rikoksista syylliseksi epäiltyjen 0-14 vuotiaiden määrä on laskenut. Vuonna 2017 heitä oli 49 ja puolestaan vuonna 2018 32.

Erittäin positiivista on sotkamolaisten nuorten harrastamisen aktiivisuus. Jopa 99 % sotkamolaisista 8.-9. luokkalaisista kertoo harrastavansa jotain (=summaindikaattori eri harrastuksista), mikä on eniten kaikilla vertailualueilla. Sotkamolaiset kokevat vaikutusmahdollisuuksiensa parantuneen koulussa. Osallisuuden kokemus lähiympäristöön on hyvä (perhe, suku, ystävä- ja harrasteporukka).

Sotkamon kunta otti käyttöön harrastepassin 6.-7. luokkalaisille syksyn 2019 aikana. Harrastepassi on yksi Sotkamon kunnan keino vastata valtakunnalliseen harrastetakuuseen, jonka tavoitteen on turvata jokaiselle lapselle yksi harrastus. Sotkamossa harrastepassilla saa etuja alueen eri aktiviteeteissa. Harrastepassin käyttökokemukset ovat olleet positiivisia.

Alueen nuoriin kohdistuvan ehkäisevän päihdetyön uutena käytänteenä on lanseerattu nuuska-agentti -toiminta. Nuuska-agentit ovat koulutettuja vapaaehtoisia 7.-9. luokkalaisia, jotka lisäävät lasten ja nuorten tietoisuutta nuuskan vaikutuksista ja seuraavat nuuskailmiötä omassa ympäristössään, koulussa ja vapaa-ajalla. Nuuska-agenttien tukena toimivat Sotkamon kunnan nuorisotyöntekijät.

Lapsille ja nuorille järjestetään kaksi kertaa vuodessa erillisiä kuulemistilaisuuksia, josta kokemukset ovat olleet hyviä ja siellä nousseet seikat palveluja kehittäviä. Nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisesti edistäen lasten ja nuorten osallisuutta mm. pedagogisen suunnitelman ja liikenneturvallisuustyön osalta. Sotkamon nuorisovaltuuston puheenjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus kunnanvaltuuston kokouksissa. Maakunnallisessa nuorisovaltuustossa on niin ikään ollut edustus Sotkamon nuorisovaltuustosta.

Työikäiset

25-64 –vuotiaiden toimeentulotukea saaneiden määrä jatkaa laskuaan. Vertailualueita tarkasteltaessa Sotkamossa toimentulotukea saadaan toiseksi vähiten. Sairauspäivärahaa saaneiden 25-64 –vuotiaiden määrä jatkaa hienoista laskuaan. Puolestaan sotkamolaisten mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25-64 –vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli pysynyt vuoden 2017 tasolla. Sotkamo sijoittuu vertailualueista Kalajoen kanssa vähiten ko. sairauspäivärahaa saavien joukkoon hieman alle 23% tuloksellaan.

Sotkamossa, kuten kaikilla vertailualueilla Leppävirtaa lukuun ottamatta, 25-64 –vuotiaiden työkyvyttömyyseläkkeiden määrä jatkaa laskuaan. Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen ilmaisee pitkäaikaista tai pysyvää työkyvyttömyyttä, ja pitää sisältää yleisimmät sairausryhmät.

Alueen aikuissosiaalityöhön on perustettu vuonna 2019 rakenteellisen sosiaalityön työryhmä, jonka tavoitteena on toteuttaa vaikuttavuuden tutkimusta ja mm. tutkia palvelutarpeen arvioita. Tämän tiedon avulla vahvistetaan tiedolla johtamista ja kehittämistä yhteistyössä muiden julkisten toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa.

Ikäihmiset

Sotkamossa täyttä kansaneläkettä saavien 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on laskenut. Myös vertailualueilla suunta on laskeva. Täyttä kansaneläkettä saavien osuus osoittaa pienituloisuutta eläkeikäisessä väestössä. Tarkastellessa Sotkamon sijoittumista vertailualueisiin, Leppävirralla, Kalajoella ja koko maassa on vähemmän pienituloisia eläkeläisiä kuin Sotkamossa, Kainuussa ja Kajaanissa.

Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden määrä vuoden 2018 loppuun mennessä on laskenut vuodesta 2017. Sotkamossa kotona asuvia 75 -vuotiaita on väestön määrään suhteutettuna saman verran kuin koko maassa.

Sotkamon kotihoidon asiakasmäärissä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. 75 – vuotta täyttäneistä sotkamolaisista 17 % oli säännöllisen kotihoidon piirissä vuonna 2019. Kuntalaiset ovat hyödyntäneet myös palveluseteliä kotihoidon järjestämiseksi. Omaishoitajien rooli kotona asumisen mahdollistajana on merkittävä. Kotihoidon asiakkaiden toimintakyvyn tukemiseen on panostettu, jotta edellytykset kotona asumiseen voitaisiin turvata mahdollisimman pitkään. Ikäihmisen oma halu ja motivaatio ovat ensiarvoisen tärkeitä tekijöitä mahdollistamaan kotona asuminen. Liikkumisella ja sosiaalisilla suhteilla on iso merkitys elämänlaadulle ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Lisäksi asunnon esteettömyydellä, tulevaisuuden suunnittelulla ja apuvälineillä kotona asuminen onnistuu vaikka ikä tuo haasteita toimintakykyyn ja mahdollisesti myös terveydentilaan.

1.2 Riskien hallinta ja sisäisen valvonnan periaatteet ja menettelytavat

Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 29.4.2019 § 34 Sotkamon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja kunnanhallitus hyväksyi 4.6.2019 § 119 Sotkamon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet sovellettavaksi 1.8.2019 alkaen.

Säännösten määräysten ja päätösten noudattaminen

Merkittäviä puutteita lakien ja säädösten noudattamisessa ei ole havaittu tilikauden 2019 aikana. Hyvän hallinnon ja johtamistavan puutteita ei ole myöskään havaittu.

Kunnanhallitus ja muut toimielimet ovat valvoneet ensisijaisesti saamiensa raporttien ja viranhaltijapäätösten perusteella, että toiminnassa noudatetaan lakeja ja muita säännöksiä sekä toimitaan päätösten mukaisesti. Lainmukaisuuden ja oikeellisuuden varmistamiseksi päätökset on perusteltu. Sisäinen tarkkailu on toteutettu normaalina viranhaltija- ja esimiestyönä, jolla on varmistettu tehtävien hoitaminen oikea-aikaisesti ja hyväksyttävästi. Sähköisiä järjestelmiä on kehitetty, jotta ne lisäävät sisäisen valvonnan ja tarkkailun toimivuutta.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Talousarvion mukaiset toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti hyvin. Osa toiminnallisista tavoitteista on ollut jatkoa edelliseltä tilikaudelta ja tai jatkuvat seuraavalla tilikaudella.

Vuosittaisia seuranta- ja raportointikäytäntöjä on noudatettu. Sitovien tavoitteiden strategianmukaisuuteen, arvioitavuuteen ja mitattavuuteen on kiinnitetty edelleen huomiota. Toimialat ovat omissa toimenpideohjelmissaan huomioineet kunnan keskeiset strategiat (kuntastrategia, hyvinvointiohjelma sekä elinvoimaohjelma) ja niissä esitetyt toimenpiteet ja tavoitteet. Hyvinvointiohjelman vuosisuunnitelman ja talousarviovalmistelun yhteensovittamiseen tulee kiinnittää huomiota.

Toiminnan tuloksellisuuden arviointi on ollut osa talousarvion ja toimintasuunnitelman toteuttamista. Toimi-alueiden kokouksissa, johtoryhmän kokouksissa, esimiespalavereissa, työryhmien palautepalavereissa ja muissa keskusteluissa on seurattu talousarvion tavoitteiden toteutumista ja tuloksellisuutta. Toiminnan tuloksellisuuden arviointia tehdään jatkuvana omiin asetettuihin tavoitteisiin nähden sekä muun muassa valtakunnallisia vertailuja seuraamalla. Tilivelvolliset ovat valvoneet, että toiminnassa noudatetaan talousarviota ja taloussuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita.

Kainuun sote-kuntayhtymän ja Kainuun liiton tuottamat seuranta-aineistot ovat olleet asianmukaisesti saatavilla. Taloushallinnon järjestelmillä on vastattu siitä, että kirjanpito ja sisäinen laskenta on hoidettu hyvän kirjanpitolain mukaisesti ja että kirjanpito on ajan tasalla. Tositteiden tarkastaminen ja hyväksyntä on tehty siten, että vaarallisia työyhdistelmiä ei pääse syntymään. Ostolaskuissa sähköinen tarkastus ja hyväksyminen ovat varmistaneet toimintaketjun.

Omaisuuksien hankinta, luovutukset ja hoidon valvonta

Hankinnat on toteutettu hankintalain ja hankintoja koskevan delegoinnin mukaisesti.

Hankinnoista on tehty asianmukaiset hankintapäätökset Dynasty-tiedonhallintajärjestelmään. Tilikaudella tapahtui merkittävää omaisuuden myymistä: Sotkamon kunta ja Kajaanin kaupunki myivät yhteensä 33,3 prosentin osuuden omistamastaan sähköyhtiöstä Kanerva Energia Oy:lle. Loiste-kaupan kassavaikutus oli Sotkamon kunnalle noin 80 miljoonaa euroa.

Sopimustoiminta

Sopimusten hallinta ja valvonta on osa toiminnasta vastaavien viranhaltijoiden oman vastualueen johtamista. Pääosa sopimuksin hankittavista palveluista edellyttää viranomaisvalvontaa (esim. palvelutarjoajan hyväksyminen palvelutuottajaksi tai säädöksin määritellyt säännölliset valvontakäynnit). Lautakunnat hallitsevat vastualueensa sopimuksia hyväksymällä itse osan sopimuksista. Sopimuksia on viety sähköisesti Dynasty-tiedonhallintajärjestelmään.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnan sisäinen valvonta on järjestetty tilikaudella hallintosäännön ja siitä johdettujen delegointipäätösten sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden ja ohjeiden mukaisesti. Hyvä hallintotapa toteutuu pääsääntöisesti kaikessa toiminnassa sekä päätöksenteossa. Tilikaudella sivistyksen toimiala sekä ympäristö- ja tekninen toimiala päivittivät delegoidut erityispäätäväaltansa.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Taloussuunnittelukaudella Sotkamon kunnassa otetaan käyttöön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan määrämuotoinen arviointilomake, jolla raportoidaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista osavuosisikatsausten yhteydessä. Menettely otetaan käyttöön vuodesta 2020 alkaen (päättetty vuoden 2020 talousarvion hyväksymisen yhteydessä).

Organisaation sisäistä viestintää ja tiedonhallintaa (tiedon saatavuus, ajankohtaisuus, oikeellisuus ja käytettävyys) tarvitsee edelleen kehittää niin viestinnän kuin tiedolla johtamisen osalta. Intranetin käyttöä tehostetaan kunnan sisäisenä viestintäkanavana.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tässä osiossa on esitetty tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma toimintakaudelta. Lisäksi on esitetty edellisen tilikauden vertailu ja tunnusluvut.

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Ulkoinen (1 000 €)	2019	2018
Toimintatuotot	11 748	11 983
Toimintakulut	-82 113	-79 647
Toimintakate	-70 365	-67 664
Verotulot	40 547	39 143
Valtionosuudet	26 715	26 394
Rahoitustuotot- ja kulut	17 721	1 367
Korkotuotot	1 200	1 562
Muut rahoitustuotot	16 988	167
Korkokulut	-158	-167
Muut rahoituskulut	-309	-195
Vuosikate	14 619	-759
Poistot ja arvonalentumiset	-2 781	-2 831
Satunnaiset tuotot ja kulut	38 452	0
Tilikauden tulos	50 290	-3 590
Poistoeron kirjaukset	97	185
Tilikauden ali-/ylijäämä	50 386	-3 405

Tuloslaskelman tunnusluvut	2019	2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,3 %	15,0 %
Vuosikate/Poistot, %	525,6 %	-26,8 %
Vuosikate, €/asukas	1 413	-73
Asukasluku 31.12.	10 344	10 389

Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja – kulujen erotus

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan maksu- ja myyntituotoilla. Saatu prosenttiosuus vähennettynä sadasta puolestaan osoittaa mikä osuus toimintakuluista rahoitetaan verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate/Poistot, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, poistoihin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Kun tunnusluvun arvon on 100 % tai sitä suurempi, voidaan kunnan tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa alempi. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate, €/asukas

Tunnusluku on yleisesti käytetty tulorahoituksen riittävyden arvioinnissa. Tunnusluku kertoo tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksen. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	14 617 727	-759 834
Satunnaiset erät	38 452 677	
Tulorahoituksen korjauserät	-39 157 524	-145 932
TOIMINNAN RAHAVIRTA	13 912 880	-905 766
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-4 564 413	-3 532 638
Rahoitusosuudet investointimenoihin	158 922	24 601
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	40 976 542	718 645
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	36 571 051	-2 789 392
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	50 483 931	-3 695 158
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	21 714 553	-431 572
Antolainasaamisten lisäys	-782 125	-431 572
Antolainasaamisten vähennys	22 496 678	0
Lainakannan muutokset	-277 175	1 239 930
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000 000	2 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 277 175	-3 260 070
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos +/-	-277 175	-760 070
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	2 000 000
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-263 949	4 290 759
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-3 684	3 437
Saamisten muutos	-61 332	159 699
Korottomien velkojen muutos	-198 933	4 127 623
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	21 173 429	5 099 117
RAHAVAROJEN MUUTOS	71 657 358	1 403 959
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	71 657 358	1 403 959
Rahavarat 31.12.	75 811 478	4 154 120
Rahavarat 1.1.	4 154 120	2 750 161

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. €	36,769	-12 947
Investointien tulorahoitus	331,8 %	21,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	3,6	-14,4 %
Lainanhoitokate	4,7	0,2
Kassan riittävyys, pv	303	17
Asukasluku 31.12.	10 344	10 389

Toiminnan ja investointien rahavirta kertymä

= Rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta – välituloksen 5 vuoden kertymä

Tunnusluku ilmaisee paljonko rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee se, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, %

= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Tunnusluku ilmaisee kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrän vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Laskennallinen lainanhoitokate kuvaa kunnan kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvon on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvon on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys, pv

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA (1 000 €)		2019	2018
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	58 678	80 587
I	Aineettomat hyödykkeet	39	30
	Aineettomat oikeudet	39	30
II	Aineelliset hyödykkeet	50 431	48 887
	Maa- ja vesialueet	11 431	10 974
	Rakennukset	24 029	24 263
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	14 283	12 987
	Koneet ja kalusto	557	560
	Muut aineelliset hyödykkeet	96	96
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	35	6
III	Sijoitukset	8 207	31 670
	Osakkeet ja osuudet	8 108	9 856
	Muut lainasaamiset	0	21 714
	Muut saamiset	99	99
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0	0
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	77 964	6 245
I	Vaihto-omaisuus	0	0
II	Saamiset	2 152	2 091
	Pitkäaikaiset saamiset	133	178
	Myyntisaamiset	133	178
	Lyhytaikaiset saamiset	2 019	1 913
	Myyntisaamiset	759	718
	Lainasaamiset	76	72
	Muut saamiset	402	294
	Siirtosaamiset	782	828
III	Rahoitusarvopaperit	0	0
IV	Rahat ja pankkisaamiset	75 811	4 154
	VASTAAVAA YHTEENSÄ	136 642	86 833

VASTATTAVAA (1 000 €)		2019	2018
A	OMA PÄÄOMA	94 654	44 267
I	Peruspääoma	33 833	33 833
II	Arvonkorotusrahasto	0	0
III	Muut omat rahastot	0	0
IV	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	10 435	13 840
V	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	50 386	-3 405
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	879	977
	Poistoero	879	977
C	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	30	33
	Lahjoitusrahastojen pääomat	30	33
E	VIERAS PÄÄOMA	41 079	41 555
I	Pitkäaikainen	19 964	20 244
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	18 228	18 605
	Saadut ennakot	48	23
	Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	1 687	1 616
II	Lyhytaikainen	21 115	21 311
	Joukkovelkakirjalainat	10 000	10 000
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 227	3 127
	Saadut ennakot	94	37
	Ostovelat	1 970	1 400
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	400	349
	Siirtovelat	5 424	6 397
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		136 642	86 833

Taseen tunnusluvut	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	70,0 %	52,1 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	51,9 %	53,6 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	60 821	10 435
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	5 880	1 004
Lainamäärä 31.12., 1 000 €	31 454	31 732
Lainamäärä 31.12., €/asukas	3 041	3 054
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	34 690	33 387
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3 354	3 214
Lainasaamiset, 1 000 €	0	21 714
Asukasluku	10 344	10 389

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja Vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvinä tavoitetasoina voidaan pitää kuntatalouden keskimääristä 65–70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuus merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä

= Edellisten tilikausien ylijäämä + Tilikauden yli-/ alijäämä

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä, €/asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien ylijäämä} + \text{Tilikauden yli-/alijäämä}) / \text{asukasluku}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän.

Lainamäärä 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainamäärällä tarkoitetaan korollista pitkä- ja lyhytaikaista vierasta pääomaa.

Lainamäärä, €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta asukasluvulla.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

= Asukaskohtainen lainojen ja vuokravastuiden määrä saadaan edellä mainittu tunnusluku asukasluvulla.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.5 Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kunnan kokonaistulot tilikaudella 2019 olivat 163 750 milj. € ja kokonaismenot 91 828 milj. €. Kokonaistulot kasvoivat 79 403 milj. € milj. € vuodesta 2018. Kokonaismenot kasvoivat 4 596 milj. € (5,4 %) vuodesta 2018.

Kokonaistulojen kasvua selittää erityisesti Loiste-osakekaupasta saadut myyntivoitot sekä satunnaiset tuotot. Myös verotulot ja valtionosuudet kasvoivat. Kokonaismenojen kasvua selittää toimintakulujen kasvu sekä suuremmat investointimenot.

TULOT (1 000 €)	2019	2018	MENOT (1 000 €)	2019	2018
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	11 748	11 982	Toimintakulut	82 113	79 647
Verotulot	40 547	39 143	- Valmistus omaan käyttöön		
Valtionosuudet	26 715	26 394	Korkokulut	158	166
Korkotuotot	1 200	1 563	Muut rahoituskulut	309	195
Muut rahoitustuotot	16 988	167	Satunnaiset kulut	625	
Satunnaiset tuotot	39 077		Tulorahoituksen korjaukset		
Tulorahoituksen korjaukset	-39 157	-146	Pakollisten varausten muutos		
- Pys.vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-39 157	-146	- Pakollisten varausten lis. (+) tai väh (-)		
Investoinnit			- Pys.vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot		
Rahoitusosuudet investointeihin	159	25	Investoinnit		
Pys.vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	40 976	719	Investointimenot	4 564	3 532
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	22 497		Antolainasaamisten lisäykset	782	432
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000	2 500	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 277	3 260
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		2 000	Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman lisäykset			Oman pääoman vähennykset		
Kokonaistulot yhteensä	163 750	84 347	Kokonaismenot yhteensä	91 828	87 232

Täsmäytys:

Tilikausi 2019

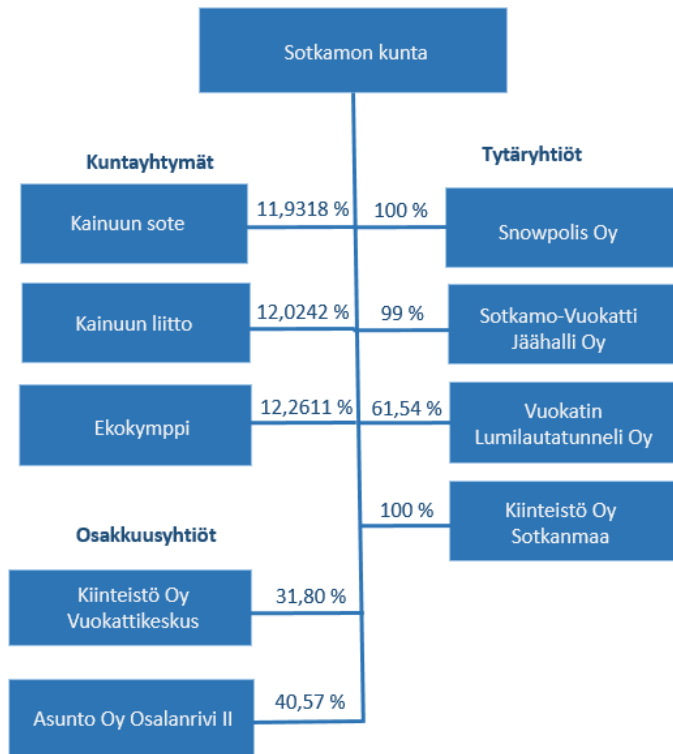
Kokonaistulot - Kokonaismenot = (163 750) - (91 828) = 71 922

Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos = (-264) - (71 657) = 71 922

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisyyksistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

1.6.1 Kuntakonsernin rakenne

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhtiöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Osakkuusyhtiöiden tilinpäätöksistä on yhdistelty Kiinteistö Oy Vuokattikeskus. Asunto Oy Osalanrivi II on jätetty yhdistelemättä, koska sen merkitys oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta on vähäinen.

Kunnan konsernirakenne on muuttunut edelliseen tilikauteen verrattuna. Loiste Oy ja Kiinteistö Oy Vuokatti Areena eivät ole enää mukana konsernitilinpäätöksessä.

Yhdistelmä kuntakonserniin kuuluvista yhteisöistä	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	1	
Muut yhtiöt	3	
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt	1	1
YHTEENSÄ	8	1

1.6.2 Konsernivalvonnan järjestäminen

Konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäännössä. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja sekä tarvittaessa kunnanhallituksen erikseen määräämät viranhaltijat.

Konsernivalvontaan liittyviä asioita on linjattu hallintosäännön lisäksi Sotkamon kunnan konserniohjeessa (1.8.2019 alkaen) ja hyvä hallinto- ja johtamistapa Sotkamon kuntakonsernissa –ohjeistuksessa (1.10.2019 alkaen).

Tilikaudella on toimittu ym. ohjeistuksen mukaan, myös siltä osin, että kuntayhtymien hallituksissa/valtuustoissa kunnan omistajanvaltaa käyttävien edustajien on tullut hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa, jos kuntayhtymien hallitukset/valtuustot ovat olleet tekemässä päätöksiä, joista on seurannut kuntakonsernille merkittäviä taloudellisia seuraamuksia (esim. tappio).

1.6.3 Merkittävimmät tilikauden tapahtumat

Kuntakonsernin tytäryhtiöiden merkittävimmät tapahtumat tilikaudella olivat:

Snowpolis Oy

Yhtiöllä ei ollut tilikaudella 2019 varsinaista liiketoimintaa.

Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy

Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy:n pääasiallinen tehtävä säilyi samana: yhtiö on vuokrannut 1.4.2014 tehdyllä sopimuksella jäähallirakennuksen ja siihen liittyvät tilat ja kaluston Sotkamon kunnalle, joka vastaa jäähallin varsinaisesta operatiivisesta toiminnasta.

Sotkamon kunta omisti yhtiöstä tilikauden lopussa 99 % (4 394 kpl osakkeita). Kunta sai tilikauden aikana vapaaehtoisena lahjoituksena 2 kpl osakkeita. Yhtiön liikevaihto oli 12 000 €, tilikauden tappio -1 600 € ja tase 65 009 €.

Vuokatin Lumilautatunneli Oy

Vuokatin Lumilautatunneli Oy perustettiin 20.5.1999. Perustajina olivat Sotkamon kunta ja Huippupaikat Oy. Yhtiö on vuokrannut maapohjan Kiinteistö Oy Kattikeskukselta n. 7 500 m²:n suuruisen alueen. Vuokratulle maa-alueelle on vuonna 2000 valmistunut lumilautatunneli. Lumilautatunneli on vuokrattu kokonaan Huippupaikat Oy:lle. Kaikki tilat ovat olleet vuokrattuina v. 2019 aikana.

Yhtiön maksuvalmius on hyvä ja rahoitusasema on ylijäämäinen. Yhtiön liikevaihto oli 36 000 €, tilikauden tappio -18 401 € ja tase 123 396 €.

Kiinteistö Oy Sotkanmaa

Yhtiöllä oli tilikauden 2019 lopussa yhteensä 643 asuntoa ja asuntojen käyttöaste oli 97,68 %. Sotkamon ja Vuokatin vuokramarkkinoilla asukkaiden kiinnostus yhtiön asuntoja kohtaan on ollut hyvällä tasolla läpi vuoden. Tilikauden aikana Sotkahakan remontissa muutettiin kaksi kolmiota kahdeksi yksiöksi ja varastotiloista tehtiin kaksi yksiötä lisää. Yhtiön asuntojen asukasvaihtuvuus laski edelliseen vuoteen verrattuna. Sotkamon asukasluvusta 8,6 % asuu Sotkanmaan asunnoissa.

Yhtiön taloutta kuvaavat tunnusluvut kehittyivät positiiviseen suuntaan. Yhtiön talous on vakaa ja yhtiön maksuvalmius sekä omarahoitusosuus pysyivät hyvänä. Yhtiön liikevaihto oli 3 546 999 €, tilikauden tulos 0,25 € ja tase 17 624 152 €.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntalaki lähtee kokonaisuuksien ohjauksesta, koko konsernin ohjauksesta. Kunnan konsernin toiminnanohjausta ja konsernivalvonnan järjestämistä tulee kehittää erityisesti kuntakonsernin kokonaishallinnan ja tiedolla johtamisen osalta.

Kuntakonsernin tilikauden tulos oli peruskunnan tapaan poikkeuksellisen ylijäämäinen johtuen muista rahoitustuotoista sekä satunnaisista tuotoista. Konsernin toimintatuotot pysyivät vuoden 2018 tasolla ja toimintakulut kasvoivat n. 2,2 milj. €. Konsernin tulos oli 52,7 milj. € ylijäämäinen (TP 2018: tulos -3,1 milj. € alijäämäinen). Poikkeuksellisen suuri ylijäämä näkyy lähes kaikkien konsernin tunnuslukujen huimana parantumisena.

Myös konsernin rahoitusasema vahvistui poikkeuksellisen ylijäämän ansiosta erinomaiseksi. Konsernin lainamäärä oli tilikauden päätyttyä n. 62 milj. € ja 6 073 €/asukas (TP 2018: n. 57 milj. € ja 5 536 €/asukas). Konsernin lainamäärä kasvoi tilikaudella n. 5,3 milj. €. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä. Konsernin tase vahvistui n. 60 milj. €:lla ollen tilikauden lopussa n. 173 milj. €. Kuntakonsernin taseessa oli tilikauden lopussa kumulatiivista ylijäämää yhteensä n. 58 milj. € (TP 2018: 6 milj. €).

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että kuntakonsernin poikkeuksellinen tilikauden tulos oli tarpeellinen vahvistamaan sekä konsernin tuloslaskelmaa, rahoitusasemaa kuin myös tasetta. Konsernin lainamäärä kasvaa edelleen mutta maltillisemmin, ja tilikauden lopussa konsernin kumulatiivisen ylijäämän määrä on lähes yhtä suuri kuin konsernin lainamäärä. Konsernin näkökulmasta investointeja tulee arvioida jatkossakin niiden vaikuttavuuden ja tuottavuuden näkökulmasta. Entisestään tulee korostumaan suunnitelmallisuus ja tarkka talouden pito. Sitä kautta voidaan viedä eteenpäin investointeja ja hallita velkaa sekä hallita koko konsernin taloutta, vaikka kehitys on lähtenyt menemään nyt oikeaan suuntaan. Valppaana on oltava myös mahdollisesta korkojen noususta tulevaisuudessa, vaikka korkomenot ovat nykyisellään hallinnassa.

1.6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

1 000 €	2019	2018
Toimintatuotot	53 471	53 592
Toimintakulut	-121 085	-118 846
Osuus osakkuusyhteisön voitosta/tappiosta	9	129
Toimintakate	-67 614	-65 124
Verotulot	40 547	39 143
Valtionosuudet	26 715	26 394
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 205	1 571
Muut rahoitustuotot	17 025	197
Korkokulut	-377	-343
Muut rahoituskulut	-423	-295
Vuosikate	17 079	1 542
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 553	-4 589
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	0	-5
Satunnaiset tuotot ja kulut	40 356	-3
Tilikauden tulos	52 881	-3 057
Tilinpäätössiirrot	15	11
Tilikauden verot		
Laskennalliset verot	-136	-93
Vähemmistöosuudet	-11	3
Tilikauden yli-/alijäämä	52 750	-3 136

Konsernin tuloslaskelman tunnusluvut	2019	2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	44,2 %	45,1 %
Vuosikate/Poistot, %	375,1 %	33,6 %
Vuosikate, €/asukas	1 651	148
Asukasluku 31.12.	10 344	10 389

Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja – kulujen erotus

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan maksu- ja myyntituotoilla.

Vuosikate/Poistot, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 % tai sitä suurempi, voidaan konsernin tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Konsernin on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa alempi. Jos vuosikate on negatiivinen, on konsernin tulorahoitus heikko.

Vuosikate, €/asukas

Tunnusluku on yleisesti käytetty tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Tunnusluku kertoo tilikaudelle jaksettujen tulojen ja menojen erotuksen. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

1 000 €	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	17 079	1 541
Satunnaiset erät	44 360	-3
Tulorahoituksen korjauserät	-45 396	257
TOIMINNAN RAHAVIRTA	16 043	1 795
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-13 407	-10 596
Rahoitusosuudet investointimenoihin	159	31
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	41 035	724
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	27 786	-9 841
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	43 830	-8 046
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	21 763	-433
Antolainasaamisten lisäykset	-782	-433
Antolainasaamisten vähennykset	22 545	
Lainakannan muutokset	5 089	7 084
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 966	7 926
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 379	-4 287
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos	6 587	3 639
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 498	3 445
Oman pääoman muutokset	-55	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 216	1 837
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	43	86
Vaihto-omaisuuden muutos	-59	-22
Saamisten muutos	885	-2 286
Korottomien velkojen muutos	1 348	4 059
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	29 013	8 488
RAHAVAROJEN MUUTOS	72 842	442
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	72 842	442
Rahavarat 31.12.	79 356	6 513
Rahavarat 1.1.	6 513	6 071

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. €	22 504	-22 388
Investointien tulorahoitus, %	128,9 %	14,6 %
Pääomamenojen tulorahoitus, %	43,4 %	10,1 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,3	0,3
Lainanhoitokate	3,7	0,4
Kassan riittävyys	206	18
Asukasluku 31.12.	10 344	10 389

Toiminnan ja investointien rahavirta kertymä

= Rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta – välituloksen 5 vuoden kertymä

Toiminnan ja rahavirtojen kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Tunnusluku ilmaisee kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Laskennallinen lainanhoitokate kuvaa kunnan kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvon on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvon on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konsernin omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys, pv

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kassan riittävyys kertoo monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA		2019	2018
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	87 474	100 461
I	Aineettomat hyödykkeet	324	289
	Aineettomat oikeudet	147	128
	Muut pitkävaikutteiset menot	177	136
	Ennakkomaksut	0	25
II	Aineelliset hyödykkeet	82 468	73 936
	Maa- ja vesialueet	12 139	11 681
	Rakennukset	38 130	37 035
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 282	13 899
	Koneet ja kalusto	1 334	1 352
	Muut aineelliset hyödykkeet	175	184
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	15 408	9 785
III	Sijoitukset	4 682	26 236
	Osakkuusyhteisöosuudet	4 035	3 891
	Muut osakkeet ja osuudet	503	438
	Joukkovelkakirjalainasaamiset		
	Muut lainasaamiset	0	21 763
	Muut saamiset	144	144
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	522	395
	Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	15	15
	Muut toimeksiantojen varat	507	380
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	85 515	13 435
I	Vaihto-omaisuus	279	220
	Aineet ja tarvikkeet	279	220
II	Saamiset	5 880	6 702
	Pitkäaikaiset saamiset	220	265
	Myyntisaamiset	133	178
	Lainasaamiset	87	87
	Lyhytaikaiset saamiset	5 660	6 437
	Myyntisaamiset	1 831	2 091
	Lainasaamiset	84	82
	Muut saamiset	1 080	886
	Siirtosaamiset	2 665	3 378
III	Rahoitusarvopaperit	0	0
IV	Rahat ja pankkisaamiset	79 356	6 513
VASTAAVAA YHTEENSÄ		173 511	114 291

VASTATTAVAA		2019	2018
A	OMA PÄÄOMA	93 165	40 413
I	Peruspääoma	33 833	33 833
II	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat		
III	Arvonkorotusrahassto		
IV	Muut omat rahastot	420	432
V	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	6 162	9 285
VI	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	52 750	-3 137
B	VÄHEMMISTÖOSUUDET	121	55
C	PAKOLLISET VARAUKSET	876	1 207
	Muut pakolliset varaukset	876	1 207
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	815	645
	Valtion toimeksiannot	606	436
	Lahjoitusrahastojen pääomat	72	77
	Muut toimeksiantojen pääomat	137	132
E	VIERAS PÄÄOMA	78 534	71 971
I	Pitkäaikainen	47 872	41 372
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	44 919	38 243
	Lainat julkisyhteisöiltä	1 216	1 490
	Saadut ennakot	49	23
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 688	1 616
II	Lyhytaikainen	30 662	30 599
	Joukkovelkakirjalainat	10 000	11 432
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 117	4 003
	Lainat julkisyhteisöiltä	274	270
	Saadut ennakot	138	74
	Ostovelat	5 190	3 491
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 144	1 019
	Siirtovelat	9 335	9 922
	Laskennalliset verovelat	464	388
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		173 511	114 291

Taseen tunnusluvut	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	53,7 %	35,4 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	65,0 %	60,4 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	58 784	6 148
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	5 683	592
Lainamäärä 31.12., 1 000 €	62 817	57 516
Lainamäärä 31.12., €/asukas	6 073	5 536
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	68 002	62 126
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 574	5 980
Lainasaamiset, 1 000 €	0	21 762
Asukasluku	10 344	10 389

Omavaraisuusaste, %

= 100 x (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Omavaraisuuden hyvänä tasona voidaan pitää keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot)

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt yli-/alijäämä

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasluku

Lainamäärä 31.12.

= Vieraspääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainamäärä, €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta asukasluvulla.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

= Asukaskohtainen lainojen ja vuokravastuiden määrä saadaan edellä mainittu tunnusluku asukasluvulla.

Lainasaamiset

= Sijoituksiin merkityt jvk - lainasaamiset ja muut lainasaamiset

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 § mukaan kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilikauden tulos on 50 289 202 €. Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelyksi seuraavaa:

1. Tehtyjä poistoeroja ja rahastojen muutoksia tuloutetaan suunnitelman mukaan 97 239 €.
2. Tilikauden ylijäämä 50 386 441 € kirjataan taseeseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille kuluvan vuoden kirjanpidossa.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Hallinnon toimiala

Vastuhenkilö kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen

Tehtävä

Hallinnon toimiala sisältää vaalien, tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen, kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, yleishallinnon, elinkeinojen kehittämisen, henkilöstöhallinnon, lomatoimen, maataloustoimen sekä asuntotoimen vastualueet.

Yhteenveto tilikaudesta 2019

Hallinnon toimialalla noudatettiin talouden tasapainottamisohjelmaa suunnitellusti ja omalla toiminnalla saavutettiin arvioidut säästöt. Talousarvio toteutui toimintatuottojen osalta arvioitua parempana (erit. lomituspalveluiden myynti ja EU-hanketuet), ja myös toimintakulujen (ml. palkat ja ostopalvelut) osalta arvioitua parempana eli toimintakulut olivat arvioitua pienemmät. Aineissa ja tarvikkeissa näkyi toteutuneita kustannuksia, joille saadaan vastaavat tuotot v. 2020 aikana.

Hallinnon toimialalla tehtiin syksyllä 2019 talousarviomuutos, jolla lisättiin palvelujen ostoihin 3 milj. € lisämääräraha sote-kustannusten kattamiseksi. Kainuun soten tilikauden tulos oli arvioitua vähemmän alijäämäinen, mutta silti raskaasti alijäämäinen (-15,2 milj. €) , ja tehty talousarviomuutos riitti kattamaan alijäämästä kunnalle tulleen lisälaskun.

Hallinnon toimialalla toteutettiin vuoden 2019 aikana useita EU-rahoitteisia kehittämishankkeita; Vauhtia Vuokatin (Kajaani-Oulujärvi) kv-matkailuun, Tolokusti Sotkamossa –työllisyydenhoidon hanke sekä käynnistettiin uusi työllisyydenhoidon hanke Tolokkia tukea ja osallisuutta. Lisäksi osallistuttiin Kainuun Rastiviikkojen ja EYOF 2021 –kisojen valmisteluun, tehtiin yhteistyötä Kainuun Etu Oy:n, Jyväskylän yliopiston Vuokatin yksikön sekä CEMISin kanssa. Vuokatti Areenan valmistelua toteutettiin yhteistyössä Vuokatin Säätiö sr:n ja Osuuskauppa Maakunnan kanssa sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Vuokatti-Ruka Urheilukate-
mian kehittämistyöhön osallistuttiin mm. e-urheilun olosuhteiden kehittämisen kautta.

Kunta toteutti tilikaudella talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelujen uudistuksen (ml. käyttöönottoprojekti) yhdessä kainuulaisten kuntien ja kaupunkien kanssa ja on alkanut ostamaan em. tukipalvelut 1.1.2020 alkaen Monetra Oulu Oy:ltä. Lisäksi kunta osallistui Kainuun kuntien ja kaupunkien kanssa ICT-tukipalvelujen kilpailutuksen ja käynnisti siihen liittyvän käyttöönottoprojektin.

Toimialalla edistettiin edelleen sähköisiä kokouskäytäntöjä ja alettiin toteuttamaan kuntamarkkinointia uuden konseptin mukaisesti.

Työllisyysasioissa kunta jatkoi aktiivista selvitys- ja kehittämistyötä ja työllistämisen kuntalisän ehtoja sekä palkkatukilainan myöntämisen ehtoja päivitettiin. Työmarkkinoiden ja talouden hyvä vire sekä kunnan aktiiviset toimenpiteet vaikuttivatkin siihen, että vuonna 2019 saatiin jälleen merkittävää säästöä kunnan osarahoittamassa työmarkkinatuessa edellisvuosiin verrattuna.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	1 786 364	1 680 452	1 757 511	104,6 %	77 059	-1,6 %
Maksutuotot	240 684	210 820	225 654	107,0 %	14 834	-6,2 %
Tuet ja avustukset	1 115 209	1 059 151	1 302 713	123,0 %	243 562	16,8 %
Muut toimintatuotot	425 675	346 000	357 772	103,4 %	11 772	-16,0 %
Toimintatuotot	3 567 932	3 296 423	3 643 650	110,5 %	347 227	2,1 %
Henkilöstökulut	-3 785 051	-3 915 180	-3 854 995	98,5 %	60 185	1,8 %
Palvelujen ostot	-43 603 300	-44 903 735	-44 747 105	99,7 %	156 630	2,6 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-33 325	-30 010	-125 984	419,8 %	-95 974	278,0 %
Avustukset	-826 785	-798 160	-629 853	78,9 %	168 307	-23,8 %
Muut toimintakulut	-270 398	-237 460	-256 618	108,1 %	-19 158	-5,1 %
Toimintakulut	-48 518 859	-49 884 545	-49 614 555	99,5 %	269 990	2,3 %
Toimintakate	-44 950 927	-46 588 122	-45 970 905	98,7 %	617 217	2,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-25 952	-18 057	-20 456	113,3 %	-2 399	-21,2 %
Vyörytyserät, netto	469 889		498 024		498 024	6,0 %
Tilikauden tulos	-44 506 990	-46 606 179	-45 493 337	97,6 %	1 112 842	2,2 %

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	1 758 175	1 680 452	1 737 668	103,4 %	57 216	-1,2 %
Maksutuotot	240 684	210 820	225 654	107,0 %	14 834	-6,2 %
Tuet ja avustukset	1 115 209	1 059 151	1 302 713	123,0 %	243 562	16,8 %
Muut toimintatuotot	419 562	346 000	344 370	99,5 %	-1 630	-17,9 %
Toimintatuotot	3 533 630	3 296 423	3 610 405	109,5 %	313 982	2,2 %
Henkilöstökulut	-3 785 051	-3 915 180	-3 854 995	98,5 %	60 185	1,8 %
Palvelujen ostot	-43 533 135	-44 864 316	-44 643 654	99,5 %	220 662	2,6 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-33 133	-30 010	-125 703	418,9 %	-95 693	279,4 %
Avustukset	-826 785	-798 160	-629 853	78,9 %	168 307	-23,8 %
Muut toimintakulut	-261 684	-237 460	-243 125	102,4 %	-5 665	-7,1 %
Toimintakulut	-48 439 788	-49 845 126	-49 497 330	99,3 %	347 796	2,2 %
Toimintakate	-44 906 158	-46 548 703	-45 886 925	98,6 %	661 778	2,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-25 952	-18 057	-20 456	113,3 %	-2 399	-21,2 %
Tilikauden tulos	-44 932 110	-46 566 760	-45 907 381	98,6 %	659 379	2,2 %

VAALIT

Vastuuhenkilöt maaseutupäällikkö Jari Korhonen ja toimistopäällikkö Päivi Huotari

Tehtävä

Vaalit sisältää EU-vaalien, presidentin vaalien, eduskuntavaalien ja kuntavaalien järjestämisen.

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kunnassa. Sen päätehtävänä on valtiollisissa vaaleissa suorittaa vaalien toimittamiseksi tarpeelliset valmistelutoimenpiteet, järjestää ennakoäänestys ja siihen tarvittava henkilökunta, tarkastaa ennakoäänestysasiakirjat, suorittaa vaalilautakuntien ja vaalitoimistijoiden koulutus ja järjestää alustavan äänten laskennan tiedottaminen.

Kuntavaaleissa keskusvaalilautakunnan tehtävänä on edellä mainittujen lisäksi ehdokashakemusten käsittely, ehdokaslistojen yhdistelmän laadinta, vaalien tuloslaskennan suorittaminen ja vaalien tuloksen vahvistaminen.

Keskusvaalilautakunnan jäsenet:

Jäsen	Varajäsen
Risto Virkkunen (pj.)	Oiva Korhonen
Merja Korhonen (varapj.)	Tero Viholainen
Markku Kempainen	Kirsi Leppävuori
Susanne Niskanen-Ferahkaya	Jukka Liljedahl
Ilmari Viholainen	Marja-Terttu Salminen

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Tuet ja avustukset	18 689	36 000	36 601	101,7 %	601	95,8 %
Toimintatuotot	18 689	36 000	36 601	101,7 %	601	95,8 %
Henkilöstökulut	-10 404	-18 994	-16 795	88,4 %	2 199	61,4 %
Palvelujen ostot	-2 758	-3 000	-5 730	191,0 %	-2 730	107,8 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-437	-4 650	-3 990	85,8 %	660	813,0 %
Muut toimintakulut	-2		-218	x	-218	10800,0 %
Toimintakulut	-13 601	-26 644	-26 733	100,3 %	-89	96,6 %
Toimintakate	5 088	9 356	9 868	105,5 %	512	93,9 %
Vyörytyserät, netto	-196		-389	x	-389	98,5 %
Tilikauden tulos	4 892	9 356	9 479	101,3 %	123	93,8 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Eduskuntavaaleissa kunnan keskusvaalilautakunnalle määrätyt tehtävät	Edustavaalien järjestäminen kunnassa	Päätökset ja toimenpiteet virheettömästi määräaikojen mukaisesti	Keskusvaalilautakunta ja kunnanhallitus vastasivat 2019 eduskuntavaaleihin liittyvistä päätöksistä ja toimenpiteistä tavoitteiden mukaisesti.
Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Europarlamenttivaaleissa kunnan keskusvaalilautakunnalle määrätyt tehtävät	Europarlamenttivaalien järjestäminen kunnassa	Päätökset ja toimenpiteet virheettömästi määräaikojen mukaisesti	Keskusvaalilautakunta ja kunnanhallitus vastasivat 2019 europarlamenttivaaleihin liittyvistä päätöksistä ja toimenpiteistä tavoitteiden mukaisesti.

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS

Vastuhenkilö talousjohtaja Heidi Pyykkönen

Tehtävä

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään kuntalaissa. Lautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Lisäksi lautakunta valvoo lakisääteisen tilintarkastuksen sopimuksenmukaista toteutumista ja vastaa sidonnaisuusilmoituksista.

Tilintarkastajan tehtävistä säännellään myös kuntalaissa. Tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Tarkastuslautakunnan jäsenet:

Jäsen	Varajäsen
Yrjö Sorvari (pj.)	Kalervo Liuski
Ella Mustakangas (varapj.)	Helena Aaltonen
Viljo Tuhkanen	Ari Karppanen
Jouni Heikkinen	Markku Piirainen
Outi Penttinen	Irene Laitinen
Paavo Tervonen	Jouko Viholainen
Mirja-Maija Hakolampi	Merja Korhonen

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Henkilöstökulut	-11 704	-7 000	-7 027	100,4 %	-27	-40,0 %
Palvelujen ostot	-15 420	-12 900	-12 495	96,9 %	405	-19,0 %
Toimintakulut	-27 124	-19 900	-19 522	98,1 %	378	-28,0 %
Toimintakate	-27 124	-19 900	-19 522	98,1 %	378	-28,0 %
Tilikauden tulos	-27 124	-19 900	-19 522	98,1 %	378	-28,0 %

KUNNANVALTUUSTO

Vastuullisena kunnanhallitus sekä vastuuhenkilönä kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen

Tehtävä

Kunnanvaltuusto vastaa ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista. Kunnanvaltuusto asettaa vuosittain talousarviossa toimielimille tulostavoitteet, joilla se ohjaa määrärahojen käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrä ja laatua sekä toiminnan kehittämissuuntaa.

Kunnanvaltuuston jäsenet:

Jäsen	Puolue	Jäsen	Puolue
Jouko Korhonen (pj.)	VAS	Juho Lukkari	KESK
Anne Lukkari (1 varapj.)	KESK	Petri Makkonen	KOK
Unto Väisänen (2 varapj.)	KOK	Ella Mustakangas	KESK
Reija Heikkinen	VAS	Piia Määttä	KESK
Jarmo Huttunen	KESK	Osmo Polvinen	VAS
Janne Hyvönen	KESK	Tuula Rossi-Määttä	SDP
Antti Kela	KESK	Sakari Seppänen	KESK
Jani Komulainen	KESK	Yrjö Sorvari	KD
Aimo Korhonen	KESK	Pinja Toivanen	VAS
Ari Korhonen	KOK	Vesa Tolonen	PS
Hannu Korhonen	PS	Tiina Tuohimaa	VAS
Marja-Leena Korhonen	KESK	Kalevi Valtanen	KESK
Timo Korhonen	KESK	Pentti Vihanto	KOK
Heidi Kotilainen	KD		

Esimerkkejä kunnanvaltuuston vuonna 2019 tekemistä päätöksistä, jotka tukevat Sotkamon kuntastrategiaa:

Elinvoima

- Kaavoituskatsaus 2019
- Kesätyöseteli 2019
- Loiste Oy:n osakekauppa
- Ilkanmäentien ympäristön asemakaavan hyväksyminen
- Pedagoginen suunnitelma
- Sotkamon uusi koulurakennus

Palvelut

- Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentaminen
- Valtuutettujen aloitteet
- Kuntalaisten aloitteet

Talous ja resurssit

- Loiste Oy:n osakekauppa
- Sotkamon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet
- Sotkamon kunnan konserniohje 1.8.2019 alkaen
- Hyvä hallinto- ja johtamistapa Sotkamon kuntakonsernissa
- Kiinteistöveroprosenttien määrääminen vuodelle 2020
- Tuloveroprosentin määrääminen vuodelle 2020
- Vuoden 2020 talousarvio ja vuosien 2021-2022 taloussuunnitelma

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Henkilöstökulut	-27 644	-23 000	-31 305	136,1 %	-8 305	13,2 %
Palvelujen ostot	-13 369	-11 300	-8 659	76,6 %	2 641	-35,2 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-7	-1 000	-2	0,2 %	998	-71,4 %
Muut toimintakulut	-789	-500	-1 217	243,4 %	-717	54,2 %
Toimintakulut	-41 809	-35 800	-41 183	115,0 %	-5 383	-1,5 %
Toimintakate	-41 809	-35 800	-41 183	115,0 %	-5 383	-1,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-587		-589	x	-589	0,3 %
Tilikauden tulos	-42 396	-35 800	-41 772	116,7 %	-5 972	-1,5 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Resurssien järjevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Sähköiseen kokouskäytäntöön siirtyminen	Sähköisen kokouskäytännön vakiinnuttaminen kunnanvaltuustossa	Sähköisesti järjestettyjen kokousten lukumäärä	Kaikki vuoden 2019 valtuuston kokoukset järjestetty sähköisesti.
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kunnan strategisen ohjeistuksen uudistaminen	Kunnan konserniohjeen uusiminen	Kunnanvaltuuston hyväksymä uusi konserniohje	Uusi konserniohje hyväksytty 18.6.2019 kunnanvaltuustossa, samoin hyvä hallinto- ja johtamistapa Sotkamon kuntakonsernissa-ohje.

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kunnan strategisen ohjeistuksen uudistaminen	Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksen uusiminen	Kunnanvaltuuston hyväksymä uusi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistus	Hyvä hallinto- ja johtamistapa Sotkamon kuntakonsernissa ohje hyväksytty 18.6.2019 kunnanvaltuustossa, Sotkamon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet hyväksytty 23.4.2019 kunnanvaltuustossa, Sotkamon kunnan ja sisäisen valvonnan riskienhallinnan ohjeet hyväksytty kunnanhallituksessa 4.6.2019.

HALLINTO

Vastuuhenkilöt kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen, talousjohtaja Heidi Pyykkönen ja toimistopäällikkö Päivi Huotari

Tehtävä

Hallinto sisältää hallintopalvelut, kunnanhallituksen, avustukset, työmarkkinatuen maksuosuudet, kuntayhtymien maksuosuudet (Kainuun sote-kuntayhtymä, Kainuun liitto, Kainuun soten talous- ja palkkahallinnon sekä ICT:n tukipalvelut), käyttövaraukset (mm. veteraanitoiminta, vanhusneuvosto, nuorisovaltuusto) sekä kansainvälisen toiminnan.

Hallinto palvelee kunnanhallituksen alaisuudessa kunnan johtamista kokonaisuutena, vastaa kunnan edunvalvonnasta, yhteyksistä ja yhteistyöstä viranomaisiin, kuntakuvasta ja elinkeinoelämän kehittämisen edellytyksistä.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	30 631		22 556	x	22 556	-26,4 %
Maksutuotot	289		356	x	356	23,2 %
Muut toimintatuotot	151 999	120 000	89 180	74,3 %	-30 820	-41,3 %
Toimintatuotot	182 919	120 000	112 092	93,4 %	-7 908	-38,7 %
Henkilöstökulut	-1 070 343	-1 076 777	-1 111 784	103,3 %	-35 007	3,9 %
Palvelujen ostot	-41 765 204	-42 676 695	-42 231 237	99,0 %	445 458	1,1 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-8 288	-5 660	-11 598	204,9 %	-5 938	39,9 %
Avustukset	-619 502	-624 500	-525 103	84,1 %	99 397	-15,2 %
Muut toimintakulut	-47 207	-32 000	-38 111	119,1 %	-6 111	-19,3 %
Toimintakulut	-43 510 544	-44 415 632	-43 917 833	98,9 %	497 799	0,9 %
Toimintakate	-43 327 625	-44 295 632	-43 805 741	98,9 %	489 891	1,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-25 952	-18 057	-20 456	113,3 %	-2 399	-21,2 %
Vyörytyserät, netto	543 783		584 401	x	584 401	7,5 %
Tilikauden tulos	-42 809 794	-44 313 689	-43 241 796	97,6 %	1 071 893	1,0 %

Kuntastrate- gian tavoite	Laajan hyvin- vointikertomuk- sen tavoite	Talousarvio- tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kunnan elin- voimaohjelman toteuttaminen ja jalkauttami- nen	Elinvoima- ohjelman toteutumisen seuranta, ohjelman edistymisestä raportoiminen	Elinvoimaohjelman painopisteiden (7 kpl) toteutumisen tilanne	Kaikkia seitsemää painopistettä on edistetty elinvoi- maohjelman toimenpiteiden mukaisesti (mm. hankkeet, Etenijä- yrityspalvelu- setelit, yritysasian- tuntija, väliaikais- rahoituksen myöntämis- perusteet, maan- hankinta ja tontit, toimialojen kasvun tukeminen).
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hy- vinvointia tuke- vien toimien lisäämi- nen ja pahoinvoinnin ennalta- ehkäisy	Työllisyyden- hoidon kehittä- minen	Tolokkua tukea ja osallisuutta Sotkamossa - hankkeen käynnistämi- nen	Hankkeen myönteinen rahoituspäätös ja matalan kynnyksen toimintakeskuksen perustaminen	Hanke sai myönteisen rahoit- tuspäätöksen ja Toimintakeskuk- sen toiminta käynnistyi Rata- tiellä Sotkamossa 1.1.2020.

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Kunnan työmarkkinatuen maksuosuuk-sien vähenemi-nen, alhainen työttömyys-prosentti	Kunnan työllisyydenhoidon hankkeet, kuntalaisä, työllisyydenhoidon kehittäminen, työnantaja-yhteistyö	Tmt-maksut vähenevät -5 % vuoden 2018 tasosta, työttömyys-prosentti alle 9 %	Työmarkkina-tukimaksut vuonna 2019 olivat 511 003 €. Mak-suissa syntyi säästöä 85 274 € (-14 %) vuoteen 2018 verrattuna, jolloin maksut oli-ivat 596 277 €. Sotkamon työttö-myysprosentti joulukuussa 7,7 %.
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kunnan visuaalisen ilmeen uudistaminen	Kilpailutetaan kunnalle uusi visuaalinen ilme	Kunnan uusi visuaalinen ilme sekä päivitetyt materiaalit (mm. asiakirja-pohjat)	Kunnan uusi visuaalinen ilme valmis ja otettu käyttöön. Materiaalit päivi-tetty ja käytössä.

KUNNANHALLITUS

Vastuuhenkilöt kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen, talousjohtaja Heidi Pyykkönen ja toimistopäällikkö Päivi Huotari

Tehtävä

Kunnanhallitus sisältää (matkailu)markkinoinnin, avustukset, joukkoliikenteen, kunnan oman projektit, projektien maksuosuudet, yritysten toimitilat ja muun elinkeinojen kehittämisen.

Kunnanhallitus vastaa mm. strategisesta suunnittelusta, kunnan taloudesta, henkilöstöpolitiikan johtamisesta, hallinnon, organisaation ja johtamisen kehittämisestä, seudullisesta yhteistyöstä, asunto-, elinkeino- ja maankäyttöpolitiikasta, palvelutoimintojen kehittämisestä ja yhteensovittamisesta.

Kunnanhallituksen jäsenet:

Jäsen	Puolue	Varajäsen	Puolue
Sakari Seppänen (pj.)	KESK	Juhani Klemetti	KESK
Pentti Vihanto (varapj.)	KOK	Vesa-Pekka Sarparanta	KOK
Jani Komulainen	KESK	Matti Lukkari	KESK
Aimo Korhonen	KESK	Kalevi Valtanen	KESK
Marja-Leena Korhonen	KESK	Maija Matero	KESK
Anna Shevchenko	PS	Heidi Kotilainen	KD
Piia Määttä	KESK	Arja Roivainen	KESK
Osmo Polvinen	VAS	Veijo Tossavainen	VAS
Pinja Toivanen	VAS	Reija Heikkinen	VAS

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	1 786 364	1 680 452	1 757 511	104,6 %	77 059	-1,6 %
Maksutuotot	240 684	210 820	225 654	107,0 %	14 834	-6,2 %
Tuet ja avustukset	1 096 520	1 023 151	1 266 112	123,7 %	242 961	15,5 %
Muut toimintatuotot	425 675	346 000	357 772	103,4 %	11 772	-16,0 %
Toimintatuotot	3 549 243	3 260 423	3 607 049	110,6 %	346 626	1,6 %
Henkilöstökulut	-3 735 299	-3 866 186	-3 799 868	98,3 %	66 318	1,7 %
Palvelujen ostot	-43 571 754	-44 876 535	-44 720 221	99,7 %	156 314	2,6 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-32 880	-24 360	-121 992	500,8 %	-97 632	271,0 %
Avustukset	-826 785	-798 160	-629 853	78,9 %	168 307	-23,8 %
Muut toimintakulut	-269 608	-236 960	-255 183	107,7 %	-18 223	-5,4 %
Toimintakulut	-48 436 326	-49 802 201	-49 527 117	99,4 %	275 084	2,3 %
Toimintakate	-44 887 083	-46 541 778	-45 920 068	98,7 %	621 710	2,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-25 952	-18 057	-20 458	113,3 %	-2 401	-21,2 %
Vyörytyserät, netto	470 671		499 002	x	499 002	6,0 %
Tilikauden tulos	-44 442 364	-46 559 835	-45 441 524	97,6 %	1 118 311	2,2 %

Kuntastrate- gian tavoite	Laajan hyvinvoin- tikertomuksen tavoite	Talousarvio- tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Sähköisen vies- tinnän tehosta- minen ja kehit- täminen	YT-ryhmän ja mahdollisesti myös muiden työryhmien sähköinen kokouskäytäntö	YT-ryhmän sähköisten kokousten lkm, muiden ryhmien sähköisten kokousten lkm	YT-ryhmä siirtyi osittain sähköi- siin kokouksiin. Kokoukset säh- köistetään ko- konaan v.2020 aikana.
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Tulostuksen hallinnan kehittäminen	Sähköisen arkistoinnin valmistelun käynnistäminen	Sähköinen arkisto käytössä	Selvittely aloitettu v.2019 yhteistyössä Monetran kanssa. Selvittely vielä kesken, käyttöönotto myöhemmin.
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen (HYTETU)	Laaja hyvin- vointikertomus 2017-2020 ja siitä tarkempi vuosisuunni- telma 2019	Vuosisuunnitelman 2019 toteutuminen	Raportoitu tilin- päättökseen koh- dassa 1.1.8 Hy- vinvoinnin, ter- veyden ja tur- vallisuuden edistäminen

ELINKEINOT

Vastuuhenkilöt kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen, talousjohtaja Heidi Pyykkönen ja toimistopäällikkö Päivi Huotari

Tehtävä

Elinkeinot sisältää (matkailu)markkinoinnin, avustukset, joukkoliikenteen, kunnan oman projektit, projektien maksuosuudet, yritysten toimitilat ja muun elinkeinojen kehittämisen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot			18 474	x	18 474	x
Tuet ja avustukset	782 571	678 151	926 617	136,6 %	248 466	18,4 %
Muut toimintatuotot	90 714	50 000	74 108	148,2 %	24 108	-18,3 %
Toimintatuotot	873 285	728 151	1 019 199	140,0 %	291 048	16,7 %
Henkilöstökulut	-267 601	-462 390	-424 027	91,7 %	38 363	58,5 %
Palvelujen ostot	-1 272 354	-1 707 580	-1 927 571	112,9 %	-219 991	51,5 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-5 147	-5 000	-89 414	1788,3 %	-84 414	1637,2 %
Avustukset	-97 700	-45 000	-20 300	45,1 %	24 700	-79,2 %
Muut toimintakulut	-188 991	-181 000	-196 262	108,4 %	-15 262	3,8 %
Toimintakulut	-1 831 793	-2 400 970	-2 657 574	110,7 %	-256 604	45,1 %
Toimintakate	-958 508	-1 672 819	-1 638 375	97,9 %	34 444	70,9 %
Vyörytyserät, netto	-27 139		-39 990	x	-39 990	47,4 %
Tilikauden tulos	-985 647	-1 672 819	-1 678 365	100,3 %	-5 546	70,3 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Elinkeinoelämän toiminta-edellytysten vahvistaminen sekä yrittäjyyden edistäminen, uusien yritysten ja työpaikkojen houkuttelu alueelle	Elinvoima-ohjelma	Elinvoimaohjelman toimenpiteiden toteuttaminen ja toimenpiteissä onnistuminen	Elinvoimaohjelmaa on toteutettu sen mukaisesti (mm. yritysneuvojan palkkaaminen, Etenijä-yritysetelit, väliaikaisrahoituksen myöntäminen yrityksille, Kainuun kaivostrategia, Vuokatin ala-aseman kaava).

Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Vuokatin kotimaan matkailu-markkinoinnin kehittäminen	Osallistuminen VMK Oy:n toimintaan	Kotimaisten matkailijoiden määrän kasvu	Vuokatin matkailun ennätysvuosi. Kaikki yöpymiset yht. 765 000 yöpymistä ja kasvua +6,6 % edellisvuoteen. Kotimaisia yöpymisiä yht. 699 000 yöpymistä ja kasvua +7,2 % edellisvuoteen. Vuokatti sai Vuoden Matkailualue 2019 Suomessa -tunnustuksen/palkinnon. Kunnanjohtaja yhtiön hallituksen pj. ja talousjohtaja yhtiön tj.
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Vuokatin kv-matkailu-markkinoinnin kehittäminen	Vauhtia Vuokatin (Kajaani-Oulujärvi) kv-matkailuun hankkeen toimenpiteet	Kv-matkailijoiden määrän kasvu	Hanke onnistui erinomaisesti tavoitteessaan alueen kv-tunnettuuden ja kiinnostavuuden kasvattamisessa. Hankkeen kolmen vuoden aikana kv-asiakkaiden ja kv-yöpyjien määrän kasvutrendi on saatu positiiviseksi. Ulkomaalaisten yöpymisten määrä oli vuonna 2019 yht. 65 400 yöpymistä ja kasvua +0,3 %).
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Toimintaympäristön ja olosuhteiden kehittäminen Vuokatissa	Vuokatti Areenan rakennuttaminen	Valmis Vuokatti Areena	Vuokatti Areenan toteuttamis- ja rahoitusmalli päätetty, urakoitsijat kilpailutettu/valittu ja Areenan rakentaminen käynnistetty. Areena valmis 12/2020.
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Toimintaympäristön ja olosuhteiden kehittäminen kirkonkylällä	Hiukan alueen kehittämissuunnittelun jatkaminen	Hyväksytty toimenpidesuunnitelma	Toimenpiteet mukana vuoden 2020 talousarviossa ja vuoden 2021 taloussuunnitelmassa. Rakentaminen alkaa syksyllä 2020.

Elinkeino- ja kehittämisrahoitus sekä muu kunnanhallituksen alainen rahoitus:

	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Matkailun markkinointi (VMK Oy ja Vuokatti News)	110 000	120 000	120 000
Yhteistyösopimukset (mm. SuperJymy, Ski Team, Finnish Flash)	32 000	45 000	45 000
Joukkoliikenne	207 147	210 000	211 625
Muu kehittäminen (mm. Etenijä-seteli, yritysasiantuntija, Monetran käyttöönottoprojekti)	12 305	100 000	167 067
EYOF2021	20 281	50 000	40 349
Vauhtia Vuokatin (Kajaani-Oulujärvi) kv-matkailuun -hanke	44 124	77 561	85 016
Tolokusti Sotkamossa -työllisyydenhoidon hanke	28 930	90 257	18 627
Tolokkia tukea ja osallisuutta Sotkamossa -hanke		79 634	37 605
Työllistämisen kuntalisä	19 970	54 048	28 058
Elävä Kainuu Leader -maksuosuus	47 890	45 890	47 930
Kainuun Etu Oy	54 000	54 000	54 216
JYU:n Vuokatin yksikkö	110 000	110 000	110 000
CEMIS	65 000	65 000	65 000
Rastiviikko	20 000	35 000	33 288
Ennakoimattomat projektit	1 700	10 000	0
Osuuskauppa Maakunta	132 156	136 000	128 677
Kesätyöseteli	23 260	20 048	23 028

Sotkamon kunta irtisanoi talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelupalvelusopimuksen Kainuun soten kanssa päättymään 31.12.2019. Sotkamon kunta on hankkinut talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut 1.1.2020 alkaen Monetra Oulu Oy:ltä. Vuoden 2019 aikana toteutettiin Monetran kanssa uusien palvelujen käyttöönottoprojekti.

Kunta ja hallinnon toimiala on mukana laajasti alueen elinkeino- ja elinvoimahankkeissa. Vuoden 2019 aikana mm. oltiin mukana Vuokatti Areena –hankkeen valmistelussa, vietiin eteenpäin Hiukan alueen kehittämissuunnittelua, toteutettiin kahta ESR-rahoitteista työllisyydenhoidon hanketta, osallistuttiin Kainuun työllisyyden kuntakokeilun valmisteluun ja otettiin omaksi toiminnaksi hävikkiruoan jakelu Sotkamossa.

Tapahtumista Kainuun Rastiviikko suunnistettiin Sotkamossa kesällä 2019. Lisäksi osallistuttiin EYOF2021 – kisojen valmisteluun. Kunnalla on vahva edustus Vuokatin Matkailukeskus Oy:ssä, jonka kautta toteutettiin Vuokatin matkailun kattomarkkinointia ja kehittämistä sekä tapahtumasuunnittelua.

Vuoden 2019 aikana otettiin käyttöön Etenijä-yrityspalveluseteli ja rekrytoitiin yritysasiantuntija.

Kainuun Etu Oy:tä koskeva omistajakuntien osakassopimus on päivitetty vuosille 2017–2019. Omistajakunnat rahoittavat yhtiön perustoimintaa vuosittain toiminta-avustuksella, joka kohdistuu yhtiön toiminnan kustannuksiin. Toiminta-avustuksen vuosittainen jakautuminen omistajakuntien kesken perustuu kuntien edellisen vuoden asukaslukumäärään. Sotkamon osuus noin 54 000 €/vuosi.

HENKILÖSTÖ

Vastuuhenkilöt sivistysjohtaja Merja Ojalampi ja palvelualue sihteeri Kaarina Leinonen

Työllisyysasioissa talousjohtaja Heidi Pyykkönen ja työllisyyskoordinaattori Marjo Leinonen

Tehtävä

Henkilöstö sisältää henkilöstöhallinnon sekä työllistämisen talouden ja toiminnalliset tavoitteet. Kunnan henkilöstöstrategiassa hyväksytyt kunnan tavoitteet ja toimintalinjat ovat: johtaminen, osaaminen, työhyvinvointi, rekrytointi ja palkkaus.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	684		200	x	200	-70,8 %
Tuet ja avustukset	313 949	345 000	339 496	98,4 %	-5 504	8,1 %
Muut toimintatuotot	13 741	10 000	16 137	161,4 %	6 137	17,4 %
Toimintatuotot	328 374	355 000	355 833	100,2 %	833	8,4 %
Henkilöstökulut	-536 918	-607 433	-507 541	83,6 %	99 892	-5,5 %
Palvelujen ostot	-328 394	-277 560	-344 050	124,0 %	-66 490	4,8 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-7 518	-2 850	-3 826	134,2 %	-976	-49,1 %
Avustukset	-73 659	-78 660	-53 669	68,2 %	24 991	-27,1 %
Muut toimintakulut	-8 489	-12 590	-10 899	86,6 %	1 691	28,4 %
Toimintakulut	-954 978	-979 093	-919 985	94,0 %	59 108	-3,7 %
Toimintakate	-626 604	-624 093	-564 152	90,4 %	59 941	-10,0 %
Vyörytyserät, netto	-13 720		-14 107	x	-14 107	2,8 %
Tilikauden tulos	-640 324	-624 093	-578 259	92,7 %	45 834	-9,7 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Varmistetaan osaamisen kehittäminen ja henkilöstön saaminen jatkossa.	Laaditaan koko kuntaa koskeva koulutus-suunnitelma kehitys-keskusteluiden ja tva-keskusteluiden yhteydessä saatujen tietojen ja kunnan strategisten suunnitelmien pohjalta.	Vakinainen henkilöstö täydentää osaamistaan koulutuksilla. Koulutuspäivien lukumäärä henkilöittäin ja tulosyksiköittäin.	Koulutukset: hallinto 263 pv, tekniset 39 pv, sivistys 1039 pv. Skype-koulutukset eivät ole em. luvuissa mukana, koska niistä ei ole voinut tehdä päätöksiä henkilöstöjärjestelmissä.

Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Tarkastellaan kaikkia palveluprosesseja yksiköittäin niiden sujuvoittamiseksi. Otetaan käyttöön uusia sähköisiä palveluita.	Tiimipalaverissa käydään läpi palveluprosesseja (tehdään kuvauksia); kehitetään työparitoimintaa. Tehdään yhteistyötä työterveyden kanssa erityisesti varhaisen tuen mallin osalta ja esimiesinfojen ja sähköisten työmenetelmien käyttöönotossa.	Tehdään henkilöstölle työtyytyväisyyskysely, jonka tuloksia arvioidaan ja niiden pohjalta tehdään parantamistoimenpiteitä. Työterveys ja henkilöstöhallinto järjestävät esimiehille info-tilaisuuksia, lukumäärä.	Työterveyshuollon kanssa on pidetty toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen tiimoilta palaverit. Yhteinen keskustelutilaisuus on pidetty työterveyshuollon edustajien, ammattiliittojen pääluottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen kanssa. Varhaisen tuen mallia on käytetty enenevässä määrin. Esimiesinfot ovat muodostuneet käytännöksi, niitä järjestetään 3-4/v. ParTy -kysely (Parrempi työyhteisö, THL) järjestettiin koko henkilökunnalle loka-kuussa.
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Tuetaan johtamisosaamista, henkilökunnan työhyvinvointia ja jaksamista. Parannetaan viestintää.	Säännölliset tiimipalaverit, työyksikkökokoukset, info-tilaisuudet ja kehityskeskustelut ovat arkipäivän toimintatapa. Tuetaan esimiesten johtamisosaamiseen liittyvää koulutusta. Kehitetään yt-ryhmän ja työsuojelutiimin toimintaa. Käytetään intran mahdollisuuksia paremmin hyödyksi viestinnässä.	Tehdään henkilöstölle työtyytyväisyyskysely, jonka tuloksia arvioidaan ja niiden pohjalta tehdään parantamistoimenpiteitä.	Esimiehille on järjestetty kognitiivisen ergonomian koulutusta, jossa mukana on ollut Kainuun Tyhyverkoston kouluttaja. Tiimipalaverieita on pidetty työyksiköittäin. Yhteistyöryhmä ja työsuojelutiimi ovat kokoontuneet useamman kerran vuodessa. Intra toimii viestinnän välineenä sähköpostin lisäksi. ParTy-kysely on tehty.

Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Työllisyydenhoidon kehittäminen alueella, kunnan roolin selkeyttäminen	Tolokusti Sotkamossa -työllisyydenhoidon hankkeen toimenpiteet	Hankkeen väliarviointi	Vastausten perusteella yhteistyö hankkeen kanssa on ollut toimivaa, ja hanke on pystynyt pääsääntöisesti tukemaan eri toimialoja työllistämisen näkökulmasta. Keskitetty palvelu ja työhönvalmennus ovat tarjonneet puuttuvan palvelun kunnan palvelurakenteeseen.
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Matalan kynnyksen toimintakeskus vastaamaan palvelutarvetta	Uusi Tolokkia osallisuutta ja tukea Sotkamossa -ESR-hanke	Hankkeelle myönteinen rahoituspäätös, hanketoiminnan käynnistäminen	Hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen ja toiminta käynnistyi 1.1.2020 Ratatiellä Sotkamossa.

LOMATOIMI

Vastuuhenkilö lomituspäällikkö Eeva Halonen

Tehtävä

Lomatoimi vastaa maatalousyrittäjien lomituspalveluiden (vuosiloma, sijaisapu ja maksullinen lomitus) järjestämisestä Sotkamo-Kajaani-Kuhmo yhteistoiminta-alueella.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	1 755 050	1 680 452	1 716 281	102,1 %	35 829	-2,2 %
Maksutuotot	240 395	210 820	225 298	106,9 %	14 478	-6,3 %
Toimintatuotot	1 995 445	1 891 272	1 941 579	102,7 %	50 307	-2,7 %
Henkilöstökulut	-1 710 199	-1 561 900	-1 600 486	102,5 %	-38 586	-6,4 %
Palvelujen ostot	-199 226	-209 000	-212 008	101,4 %	-3 008	6,4 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-10 833	-9 050	-16 681	184,3 %	-7 631	54,0 %
Avustukset	-22 905	-30 000	-23 262	77,5 %	6 738	1,6 %
Muut toimintakulut	-18 481	-8 140	-9 086	111,6 %	-946	-50,8 %
Toimintakulut	-1 961 644	-1 818 090	-1 861 523	102,4 %	-43 433	-5,1 %
Toimintakate	33 801	73 182	80 056	109,4 %	6 874	136,8 %
Vyörytyserät, netto	-29 568		-28 717	x	-28 717	-2,9 %
Tilikauden tulos	4 233	73 182	51 339	70,2 %	-21 843	1112,8 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Maatalousyrittäjien vuosilomat järjestetään lomavuoden aikana ja sijaisapupyynnöt pystytään toteuttamaan	Lomitus-henkilöstön palkkaaminen tarvittaessa.	VL-päiviä/v/käyttäjä ja SA-pyyntöpäivät ja toteutuneet SA-päivät	24,74 pv/yrittäjä. Sa-pyyntöjä 2579 pv, joista toteutunut 2472 pv.
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Ammattitaitoinen ja työhönsä sitoutunut lomitushenkilöstö.	Koulutusta ja perehdytystä/opastusta järjestetään tarvittaessa.	Sairaspoissaolopäivät. Lomituspäivän kesto ja nettohinta.	535 päivää. Lomituspäivän kesto 6 h 29 min. Lomituspäivän nettohinta n.190 €.
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edesauttaminen	Asiakkaat tyytyväisiä lomitus-henkilöstön ammattitaitoon	Lomituspalveluista tiedotetaan riittävästi ja oikea aikaisesti.	Asiakastyytyväisyyskyselyn keskiarvo 4,0 ja vastaus-% väh. 35 %.	Henkilökunnan vajauksen takia emme suorittaneet asiakastyytyväisyyskyselyä.

MAATALOUSTOIMI

Vastuhenkilö maaseutupäällikkö Jari Korhonen

Tehtävä

Maataloustoimi vastaa maaseutuelinkeinoviranomaiselle kuuluvista lakisääteisistä tehtävistä ja maaseudun kehittämisestä. Sotkamon maataloushallinto vastaa EU-maksajavirastotehtävistä Kajaanin, Kuhmon ja Sotkamon muodostamalla yhteistoiminta-alueella.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Muut toimintatuotot	6 433	3 000	6 547	218,2 %	3 547	1,8 %
Toimintatuotot	6 433	3 000	6 547	218,2 %	3 547	1,8 %
Henkilöstökulut	-101 353	-105 892	-104 985	99,1 %	907	3,6 %
Palvelujen ostot	-5 839	-3 100	-4 376	141,2 %	-1 276	-25,1 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-700	-1 500	-401	26,7 %	1 099	-42,7 %
Avustukset	-13 020	-20 000	-7 519	37,6 %	12 481	-42,3 %
Muut toimintakulut	-1 681	-680	-606	89,1 %	74	-64,0 %
Toimintakulut	-122 593	-131 172	-117 887	89,9 %	13 285	-3,8 %
Toimintakate	-116 160	-128 172	-111 340	86,9 %	16 832	-4,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 864		-1 789	x	-1 789	-4,0 %
Tilikauden tulos	-118 024	-128 172	-113 129	88,3 %	15 043	-4,1 %

Kuntastrate- gian tavoite	Laajan hyvinvoin- tikertomuksen ta- voite	Talousarviota- voite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Resurssien järkevä käyttö	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Edistetään sähköisten asiointikanavien käyttöönottoa	Viestitään sähköisen asiointin laajentuneista mahdolli- suuksista	Paperilla jätettyjä lomakkeita ja ilmoituk- sia vähemmän kuin 50 arkkia.	Lomakkeita tuli 55 kappaletta.
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden osal- listumis- ja vaikuttamis- mahdollisuuksien edesauttaminen	Järjestetään osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kyläillat tai yhteiset kylä- tapahtumat	Järjestetään vähintään kaksi kylätapahtumaa	Järjestettiin kyläilta ja osallistuttiin laajasti Kainuun Kylägaalaan Naapurinvaa- ralla
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Parannetaan viljelijöiden työhyvinvointia	Kunnan toteuttama tapahtuma ja parannus osaa- van työvoiman saatavuuteen	Vähintään yksi tapah- tuma ja toimenpide to- teutuu	Opintomatka jäi toteutumatta lähtijöiden puutteen vuoksi.

ASUNTOTOIMI

Vastuhenkilö toimistopäällikkö Päivi Huotari

Tehtävä

Asuntotoimi vastaa omakotitalo- ja lomarakennuspaikkojen varauksesta ja myynnistä kunnanhallituksen vahvistamien periaatteiden mukaan. Asuntotoimi hoitaa kunnalle kuuluvat arava-, korkotuki- ja korjausavustuslain mukaiset tehtävät sekä valmistelee ja laatii toimi- ja muiden tilojen ja tonttien luovuttamiseen liittyviä sopimuksia. Asuntotoimi vastaa Snowpoliksen tilojen vuokrauksesta.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Muut toimintatuotot	162 788	163 000	171 800	105,4 %	8 800	5,5 %
Toimintatuotot	162 788	163 000	171 800	105,4 %	8 800	5,5 %
Henkilöstökulut	-48 887	-51 793	-51 046	98,6 %	747	4,4 %
Palvelujen ostot	-737	-2 600	-978	37,6 %	1 622	32,7 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-394	-300	-72	24,0 %	228	-81,7 %
Muut toimintakulut	-4 760	-2 550	-221	8,7 %	2 329	-95,4 %
Toimintakulut	-54 778	-57 243	-52 317	91,4 %	4 926	-4,5 %
Toimintakate	108 010	105 757	119 483	113,0 %	13 726	10,6 %
Vyörytyserät, netto	-821		-795	x	-795	-3,2 %
Tilikauden tulos	107 189	105 757	118 688	112,2 %	12 931	10,7 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arvointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Tonttikauppojen lukumäärän kasvu	Tiedottaminen kunnan tontti-tarjonnasta ja houkuttelevuudesta eri kanavia hyödyntäen	Toteutuneiden tonttien luovutusten lukumäärä	Tonttikauppojen lukumäärää ei ole kasvanut tavoitteen mukaisesti. Omakotitalotontteja myytiin viisi ja vuokrattiin 1.
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Yrittäjyyttä edistävä Sotkamo	Snowpolis -tilojen vuokrauksella pyritään edesauttamaan myös uuden yritystoiminnan käynnistymistä	Snowpolis -tilojen käyttöaste	Snowpolis -tilojen käyttöaste oli 86 %

Asukkaiden hyvinvointi	Ikäihmisten toimintakyvyn ja hyvinvoinnin ylläpito	Asuntojen korjausavustukset kaikille avustuksen saannin edellytykset täyttävälle hakijoille	Tehostetaan ja ylläpidetään korjausavustusten hakumennettelyn tiedottamista	Saadut avustukset	Avustukset myöntää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA). Avustusten hakijoille on annettu henkilökohtaista opastusta ja neuvontaa avustusten hakemiseen.
------------------------	--	---	---	-------------------	--

2.2 Ympäristö- ja tekninen toimiala

Vastuhenkilö tekninen johtaja Harri Helenius

Tehtävä

Toimiala vastaa kunnallisteknisistä palveluista, kiinteistöjen kunnossapidosta, vesihuollosta, kaavoitus- ja ympäristötoimesta sekä kolmatta vuotta myös ateria- ja puhtaanapitopalveluista. Palvelut tuotetaan omina, yhteistoiminnassa lähikuntien kanssa tai ostopalveluina.

Yhteenveto tilikaudesta 2019

Vuosi 2019 toteutui ympäristö- ja teknisen toimiala varsin hyvin. Käyttötalouden puolella päästiin selkeästi talousarviota parempaan tulokseen ja asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin. Henkilöstön kanssa käytiin kehittämiskeskusteluja mm. ateria- ja puhtaanpidon-, liikuntapalvelujen- sekä vesi- ja viemärlaitoksen kanssa. Henkilöstön kohdalla riskit liittyvät lähinnä tulevaisuuden rekrytointeihin ja ennen kaikkea osaavan työvoimaan saatavuuteen. Muutamien rekrytointien perusteella voidaan todeta, että työehtosopimusten mukainen palkkataso ei luo kiinnostavuutta työpaikkoja kohtaan ja muutoin korkeasti koulutetun työvoiman saatavuudessa on haasteita.

Investoinnit toteutuivat kokonaisuutena melko tarkasti talousarvion puitteissa ja suunnitellut kohteet toteutettiin lähes kaikilta osin suunnitelman mukaisesti. Satsaukset korjausvelkaan näkyvät jo suoraan mm. vesilaitoksen tunnusluvuissa ts. energiaa säästyy ja "hukkavesiä" on huomattavasti vähemmän kuin aikaisempina vuosina. Hankkeista merkittävämpiä oli mm. pedagogisen suunnittelun käynnistyminen uuden koulun osalta ja pitkään valmistellun ja koko Kainuun kattavan moottorikelkka-hankkeen käynnistyminen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	8 256 575	7 817 850	8 302 853	106,2 %	485 004	0,6 %
Maksutuotot	386 764	199 100	293 469	147,4 %	94 369	-24,1 %
Tuet ja avustukset	71 806	32 500	37 667	115,9 %	5 167	-47,5 %
Muut toimintatuotot	2 247 901	1 920 960	2 252 550	117,3 %	331 590	0,2 %
Toimintatuotot	10 963 046	9 970 410	10 886 540	109,2 %	916 130	-0,7 %
Henkilöstökulut	-3 873 005	-4 264 870	-3 899 166	91,4 %	365 704	0,7 %
Palvelujen ostot	-4 474 608	-3 964 872	-4 831 959	121,9 %	-867 087	8,0 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-3 647 814	-3 591 330	-3 681 318	102,5 %	-89 988	0,9 %
Avustukset	-119 066	-643 870	-136 769	21,2 %	507 101	14,9 %
Muut toimintakulut	-467 813	-317 270	-580 070	182,8 %	-262 800	24,0 %
Toimintakulut	-12 582 305	-12 782 212	-13 129 281	102,7 %	-347 069	4,3 %
Toimintakate	-1 619 259	-2 811 802	-2 242 742	79,8 %	569 061	38,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 742 921	-2 601 377	-2 718 413	104,5 %	-117 037	-0,9 %
Vyörytyserät, netto	-172 075		-180 194	x	-180 194	4,7 %
Tilikauden tulos	-4 534 255	-5 413 179	-5 141 350	95,0 %	271 829	13,4 %

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	3 854 952	3 692 588	3 667 667	99,3 %	-24 921	-4,9 %
Maksutuotot	386 304	199 100	291 834	146,6 %	92 734	-24,5 %
Tuet ja avustukset	71 806	32 500	37 667	115,9 %	5 167	-47,5 %
Muut toimintatuotot	2 004 355	1 901 060	1 985 415	104,4 %	84 355	-0,9 %
Toimintatuotot	6 317 417	5 825 248	5 982 583	102,7 %	157 335	-5,3 %
Henkilöstökulut	-3 873 005	-4 264 870	-3 899 166	91,4 %	365 704	0,7 %
Palvelujen ostot	-3 612 581	-3 446 898	-3 732 884	108,3 %	-285 986	3,3 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-3 524 267	-3 456 030	-3 552 804	102,8 %	-96 774	0,8 %
Avustukset	-119 066	-643 870	-136 769	21,2 %	507 101	14,9 %
Muut toimintakulut	-249 604	-317 270	-339 270	106,9 %	-22 000	35,9 %
Toimintakulut	-11 378 522	-12 128 938	-11 660 894	96,1 %	468 045	2,5 %
Toimintakate	-5 061 106	-6 303 690	-5 678 310	90,1 %	625 380	12,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 742 921	-2 601 377	-2 718 413	104,5 %	-117 037	-0,9 %
Tilikauden tulos	-7 804 026	-8 905 067	-8 396 724	94,3 %	508 343	7,6 %

Ympäristö- ja teknisen lautakunnan jäsenet:

Jäsen	Varajäsen
Juho Lukkari (pj.)	Matti Lukkari
Pinja Toivainen (varapj.)	Arja Tampio
Pentti Vihanto	Matti Piirainen
Anna Shevchenko	Yana Kulyaeva
Maija Matero	Sarianne Kokkonen
Arja Roivainen	Annikki Hakkarainen
Kalevi Valtanen	Ari Hakkarainen
Tuula Rossi-Määttä	Anna Grip
Antero Pasanen	Esko Rönkkö

KUNNALLISTEKNISET PALVELUT

Vastuuhenkilöt tekninen johtaja Harri Helenius, tiensinööri Erkki Tervo, insinööri Aarno Konka ja vs. liikunta-toimenjohtaja Ossi Pulkkinen

Tehtävä

Kunnallistekniset palvelut sisältää hallinnon, kaavatiet, yksityistiet, puistot, varikon, liikuntapalvelut, Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy:n, lämpölaitoksen, satamalaitoksen, maa- ja metsätilat sekä pelastustoimen. Kunnallistekninen palvelualue vastaa katujen, viheralueiden, leikkikenttien ja urheilualueiden suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä yksityisteistä. Vesihuollon osalta kunnallistekniikka vastaa suunnittelusta, saneeraamisesta ja rakentamisesta. Tulosalueen tehtäviin kuuluu venepaikat, maa- ja metsätilat, jätehuollon ja kaukolämpölaitoksen asiat.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	498 904	388 580	307 899	79,2 %	-80 682	-38,3 %
Maksutuotot	180 803	47 300	50 170	106,1 %	2 870	-72,3 %
Tuet ja avustukset	71 806	32 500	34 030	104,7 %	1 530	-52,6 %
Muut toimintatuotot	252 986	190 680	240 107	125,9 %	49 427	-5,1 %
Toimintatuotot	1 004 500	659 060	632 206	95,9 %	-26 854	-37,1 %
Henkilöstökulut	-911 941	-997 437	-949 686	95,2 %	47 752	4,1 %
Palvelujen ostot	-2 565 481	-2 332 192	-2 593 342	111,2 %	-261 150	1,1 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-395 748	-295 390	-336 517	113,9 %	-41 127	-15,0 %
Avustukset	-119 066	-643 870	-136 769	21,2 %	507 101	14,9 %
Muut toimintakulut	-53 302	-160 180	-112 571	70,3 %	47 609	111,2 %
Toimintakulut	-4 045 539	-4 429 069	-4 128 885	93,2 %	300 185	2,1 %
Toimintakate	-3 041 039	-3 770 009	-3 496 678	92,7 %	273 331	15,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-841 696	-832 821	-908 699	109,1 %	-75 878	8,0 %
Vyörytyserät, netto	-57 058		-60 868	x	-60 868	6,7 %
Tilikauden tulos	-3 939 793	-4 602 830	-4 466 245	97,0 %	136 586	13,4 %

TEKNISET PALVELUT HALLINTO

Vastuhenkilö tekninen johtaja Harri Helenius

Tehtävä

Tekniseen hallintoon kuuluu operatiivisen toiminnan johtaminen sekä teknisen palvelualueen keskitetyt henkilöstö-, talous- ja hallintopalvelut. Tehtävänä on huolehtia lautakuntavalmistelusta, päätösten täytäntöönpanosta, toiminnan kehittämistä ja talouden suunnittelusta ja seurannasta sekä laskutuksesta, perinnästä, palvelualueen arkistoinnista, yksityisteiden avustuksiin, rakennuslupiin, ympäristötoimen lupiin ja asiakaspalveluun liittyvistä tehtävistä sisäisille ja ulkoisille asiakkaille.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Maksutuotot		0	121	x	121	x
Muut toimintatuotot		0	191	x	191	x
Toimintatuotot	220	0	311	x	311	41,1 %
Henkilöstökulut	-172 219	-174 019	-176 615	101,5 %	-2 596	2,6 %
Palvelujen ostot	-29 939	-27 314	-28 496	104,3 %	-1 182	-4,8 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 006	-2 340	-2 252	96,2 %	88	12,3 %
Muut toimintakulut	-4 192	-3 800	-3 640	95,8 %	160	-13,2 %
Toimintakulut	-208 356	-207 473	-211 002	101,7 %	-3 530	1,3 %
Toimintakate	-208 135	-207 473	-210 691	101,6 %	-3 219	1,2 %
Vyörytys erät, netto	-2 969		-3 094	x	-3 094	4,2 %
Tilikauden tulos	-211 104	-207 473	-213 785	103,0 %	-6 313	1,3 %

KAAVATIET

Vastuhenkilö tieinsinööri Erkki Tervo

Tehtävä

Kunnossapitolain mukaan kunnan tulee pitää kadut ja yleiset alueet liikennettä tyydyttävässä kunnossa. Sotkamon liikenteestä huomattava osa on matkailun ja erilaisten tapahtumien aiheuttamaa liikennettä ja tämä muodostaa kunnossapitotoimelle erityistarpeet sekä ajallisesti että paikallisesti. Laadukkaat ja oikean aikaiset kunnossapitotoimet lisäävät liikenneverkon toimivuutta, turvallisuutta ja viihtyvyyttä sekä matkailijoille että kuntalaisille.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	1 612	1 680	717	42,7 %	-963	-55,5 %
Muut toimintatuotot	1 685	1 680	4 254	253,2 %	2 574	152,5 %
Toimintatuotot	3 297	3 360	4 971	147,9 %	1 611	50,8 %
Henkilöstökulut	-129 467	-138 237	-126 223	91,3 %	12 014	-2,5 %
Palvelujen ostot	-397 068	-414 868	-364 636	87,9 %	50 232	-8,2 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-87 441	-96 950	-75 359	77,7 %	21 591	-13,8 %
Muut toimintakulut	-3 051	-4 600	-5 313	115,5 %	-713	74,1 %
Toimintakulut	-617 028	-654 654	-571 532	87,3 %	83 123	-7,4 %
Toimintakate	-613 731	-651 294	-566 561	87,0 %	84 733	-7,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-581 302	-584 799	-646 381	110,5 %	-61 582	11,2 %
Vyörytys erät, netto	-8 652		-8 329	x	-8 329	-3,7 %
Tilikauden tulos	-1 203 685	-1 236 093	-1 221 271	98,8 %	14 823	1,5 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/ arviointikriteeri	Toteuma
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Kadut ja yleiset alueet pidetään tyydyttävässä ja turvallisessa kunnossa.	Kunnossapidon kilpailutus. Oikea-aikaiset kunnossapitotyöt	Kaavatiet ja kevyen liikenteen väylät pidetään kunnossa, hinta alle 6 800 €/km	Toteutuneet kunnossapitokulut 6 226 €/km
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Liikenneturvallisuustyötä tehdään liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisesti	Toteutetaan liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisia parantamiskohteita huomioiden kuntalaisten aloitteet.	Kohteiden määrä	Leivolan koulun ja päiväkodin liikennejärjestelyt

Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Katuvalaistusta parannetaan rakentamalla uutta energia- tehokasta valaistusta.	Perusparannus-kohteissa vanha valaistus uusitaan led-valoilla. Uusitaan vanhaa valaistusta käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.	Vanhoja valaisimia uusitaan väh. 50 kpl	Valaisimia uusittu 78 kpl
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Toteutetaan taajaman alue/kohdevalaistussuunnitelma huomioiden kuntalaisten esitykset	Valaistussuunnitelma	100 %	Toteutettu

YKSITYISTIET

Vastuhenkilö tieinsinööri Erkki Tervo

Tehtävä

Sotkamon kunta myöntää haja-alueen asutuksen säilyttämiseksi ja elinkeinojen kehittämiseksi avustusta yksityisteiden kunnossapitoon fyysisille henkilöille, kuolinpesille ja fyysisistä henkilöistä muodostuvilla yhtiöillä. Kunnan avustusta ei myönnetä osakeyhtiöille eikä julkisoikeudellisille yhteisöille.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	70		211	x	211	201,6 %
Maksutuotot	158 281	32 500	37 046	114,0 %	4 546	-76,6 %
Tuet ja avustukset	71 806	32 500	32 283	99,3 %	-217	-55,0 %
Toimintatuotot	231 765	65 000	69 540	107,0 %	4 540	-70,0 %
Henkilöstökulut	-31 408	-31 363	-33 851	107,9 %	-2 488	7,8 %
Palvelujen ostot	-417 991	-25 824	-600 218	2324,3 %	-574 394	43,6 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-69 042	-850	-6 195	728,9 %	-5 345	-91,0 %
Avustukset	-80 797	-605 370	-99 425	16,4 %	505 945	23,1 %
Muut toimintakulut	-1 925	-430	-757	176,0 %	-327	-60,7 %
Toimintakulut	-601 162	-663 837	-740 445	111,5 %	-76 608	23,2 %
Toimintakate	-369 397	-598 837	-670 905	112,0 %	-72 068	81,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 939	-3 939	-3 939	100,0 %	0	0,0 %
Vyörytyserät, netto	-8 884		-11 111	x	-11 111	25,1 %
Tilikauden tulos	-382 219	-602 776	-685 954	113,8 %	-83 179	79,5 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Asukkaiden hyvinvointi	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kunnan hoidossa olevat yksityistiet pidetään liikennettä tyydyttävässä kunnossa	Kunnossapidon kilpailutus ja oikea-aikaiset kunnossapitotyöt.	Kunnan hoidossa olevat yksityistiet pidetään kunnossa, hinta alle 1070 €/km	Toteutuneet hoitokulut 1184 €/km
Asukkaiden hyvinvointi	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kunta antaa asiantuntija-apua tiekunnille perusparannusten suunnittelussa ja toteutuksessa.	Voidaan tehdä kunnan ja tiekunnan kesken yksityistieasetuksen mukainen tienpitosopimus perusparannuksen suunnittelusta ja toteutuksesta. Kunta ei avusta rahallisesti perusparannuksia.	Perusparannuksia 1-2 hanketta/vuosi	Toteutettiin Kontinjoen yksityistien perusparannus
Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Kunta avustaa kotitalouksia ja tiekuntia tienhoitokustannuksissa	Maksetaan km-perusteista avustusta kotitalouksille ja toteutuneisiin hoitokuluihin perustuvaa avustusta tiekunnille.	Kotitalouksille maksetaan avustusta 200 €/km. Tiekunnille korvataan toteutuneet hyväksyttävät hoitokulut.	Kotitalouksille maksettiin tieavustusta 200 €/km. Tiekunnille korvattiin toteutuneet hyväksyttävät hoitokulut

PUISTOTOIMI

Vastuhenkilöt vs. liikuntatoimenjohtaja Ossi Pulkkinen ja työnjohtaja Hannu Järvinen

Tehtävä

Puistotoimi huolehtii yleisten alueiden kunnossapidosta siten, että alueet ovat viihtyisiä, siistejä ja turvallisia

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	3 535	5 310	3 331	62,7 %	-1 979	-5,8 %
Tuet ja avustukset			801	x	801	x
Muut toimintatuotot	5 577	3 000	4 467	148,9 %	1 467	-19,9 %
Toimintatuotot	9 113	8 310	8 598	103,5 %	288	-5,6 %
Henkilöstökulut	-91 223	-160 635	-92 660	57,7 %	67 975	1,6 %
Palvelujen ostot	-47 058	-61 811	-42 404	68,6 %	19 407	-9,9 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-27 712	-25 640	-32 053	125,0 %	-6 413	15,7 %
Muut toimintakulut	-2 958	-710	-2 978	419,5 %	-2 268	0,7 %
Toimintakulut	-168 951	-248 796	-170 095	68,4 %	78 701	0,7 %
Toimintakate	-159 838	-240 486	-161 497	67,2 %	78 989	1,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-37 899	-29 898	-32 015	107,1 %	-2 117	-15,5 %
Vyörytyserät, netto	-2 420		-2 419	x	-2 419	0,0 %
Tilikauden tulos	-200 157	-270 384	-195 931	72,5 %	74 453	-2,1 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Viihtyisät viher- ja puistoalueet	Alueiden kunnossapito toteutetaan suunnitelman mukaan	Kunnossapidon toimenpide ajat	Hoidettavia alueita tuli kesälle 2019 enemmän, johtuen ulkopuolisten urakoitsijoiden sopimuksien päättymisestä. Alku kesällä kaluston puute vaikeutti toimintaa ja kunnossapito oli hitaampaa. Kalusto-ongelmien selvittyä alueiden hoito toteutettiin kunnossapito aikataulun mukaisesti.
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Parannetaan leikkikenttien ja lähiliikunta-alueiden turvallisuutta	Laaditaan Sotkamon kunnan leikkikenttien ja lähiliikunta-paikkojen kuluttaja-turvallisuuslain mukainen turvallisuusasiakirja. Tarvittaville henkilöille Leikkikenttien ja lähiliikunta-paikkojen turvallisuusperuskoulutus	Turvallisuusasiakirja hyväksytty ympäristö- ja teknisessä lautakunnassa. Koulutus käyty.	Ympäristö- ja tekninen lautakunta hyväksyi turvallisuusasiakirjan kokouksessaan 25.2.2020. Koulutus oli tarkoitus käydä huhtikuussa 2020, mutta se siirrettiin myöhempään ajankohtaan koronaviruksen vuoksi. Tulevan kesän turvallisuustarkistus tullaan toteuttamaan ostopalveluna.

Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Raivaus tienvarsilla ja rantanäkymien edestä, yhteistyössä tiehallinnon ja maanomistajien kanssa.	Maiseman hoitotyöt	Tehdyt työt	Toteutunut. Maiseman hoito- ja vieraslaajitorjuntatöitä on tehty kunnan omana työnä sekä yhteistyössä kuntalaisten kanssa.
-------------------	--------------------------------	---	--------------------	-------------	--

VARIKKO

Vastuuhenkilö kiinteistöemestari Hannu Tervonen

Tehtävä

Varikolla tehdään kunnan omaan toimintaan liittyvää koneiden, laitteiden ja työvälineiden kunnossapitoa ja huoltoa. Varikolla pidetään pientä käteisvarastoa varaosatarvikkeista ja työvaatteista.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	127 815	131 990	123 896	93,9 %	-8 094	-3,1 %
Muut toimintatuotot	1 350		20	x	20	-98,5 %
Toimintatuotot	129 165	131 990	123 916	93,9 %	-8 074	-4,1 %
Henkilöstökulut	-56 047	-55 669	-58 134	104,4 %	-2 465	3,7 %
Palvelujen ostot	-21 805	-29 281	-21 223	72,5 %	8 058	-2,7 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-49 159	-46 540	-42 148	90,6 %	4 392	-14,3 %
Muut toimintakulut	-505	-500	-349	69,8 %	151	-30,9 %
Toimintakulut	-127 517	-131 990	-121 854	92,3 %	10 136	-4,4 %
Toimintakate	1 648	0	2 062	x	2 062	25,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-4 667	-3 436	-5 545	161,4 %	-2 109	18,8 %
Vyörytyserät, netto	-1 803		-1 764	x	-1 764	-2,2 %
Tilikauden tulos	-4 822	-3 436	-5 248	152,7 %	-1 811	8,8 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Varikko-kiinteistön kehittämissuunnitelma	Henkilöstön keskittäminen varikolle, edellyttää kiinteistön kehittämissuunnitelmaa	100 %	Kehittämissuunnitelma valmis

LIIKUNTAPALVELUT

Vastuuhenkilö vs. liikuntatoimenjohtaja Ossi Pulkkinen

Tehtävä

Liikuntapalvelujen tehtävänä on huolehtia liikuntalain velvoitteista luomalla edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle tarjoamalla liikuntapaikkoja, kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä, tukemalla kansalaistointia sekä järjestämällä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Liikuntatoimi myös arvioi kuntalaisten liikunta-aktiivisuutta.

Liikuntapalvelut toimii Sotkamon kunnan strategisten tavoitteiden suunnassa varmistamalla matkailuelinkeinon edellytyksiä liikuntaolosuhteita ylläpitämällä ja parantamalla, vapaa-ajanviettomahdollisuuksia luomalla sekä lisäämällä kuntalaisten arjen sujuvuutta terveyttä ja hyvinvointia edistävillä, eri-ikäisille suunnatuilla palveluilla.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	114 065	97 000	117 694	121,3 %	20 694	3,2 %
Maksutuotot	17 414	10 000	6 674	66,7 %	-3 326	-61,7 %
Tuet ja avustukset			826	x	826	x
Muut toimintatuotot	117 199	66 000	104 961	159,0 %	38 961	-10,4 %
Toimintatuotot	248 677	173 000	230 154	133,0 %	57 154	-7,4 %
Henkilöstökulut	-401 389	-405 445	-428 872	105,8 %	-23 427	6,8 %
Palvelujen ostot	-576 445	-699 605	-527 343	75,4 %	172 262	-8,5 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-159 368	-116 280	-176 209	151,5 %	-59 929	10,6 %
Avustukset	-38 269	-38 500	-37 344	97,0 %	1 156	-2,4 %
Muut toimintakulut	-40 647	-148 620	-98 712	66,4 %	49 908	142,9 %
Toimintakulut	-1 216 117	-1 408 450	-1 268 480	90,1 %	139 970	4,3 %
Toimintakate	-967 440	-1 235 450	-1 038 326	84,0 %	197 124	7,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-130 705	-126 298	-130 268	103,1 %	-3 970	-0,3 %
Vyörytyserät, netto	-14 671		-16 026	x	-16 026	9,2 %
Tilikauden tulos	-1 112 816	-1 361 749	-1 184 620	87,0 %	177 129	6,5 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Ottaa soveltuvin osin käyttöön VESOTE ja Voimaa vanhuuteen hankkeiden toimintatapoja hankkeiden päätyttyä	Uudistetaan erityisliikunnan toteutusta	Syksyllä 2019 lukukauden alkaessa erityisliikunnan kokonaisuutta on muutettu	Toteutunut. Toimintaan on lisätty Voimaa Vanhuuteen -hankkeen toimintatavoista teoharjoittelujakso kuntosalilla sekä penkkilenkkiyhdytys ja VESOTE -hankeesta elintapaohjaus, jota on toteutettu toimintakeskuksen liikuntaryhmässä sekä yleisöluentoina.
Asukkaiden hyvinvointi	Ikäihmisten toimintakyvyn ja hyvinvoinnin ylläpito	Lisätä ikäihmisten liikunta-mahdollisuuksia	Senioripuiston rakentaminen	Senioripuisto valmistunut	Ei toteutunut, koska hanke ei saanut myönteistä avustuspäätöstä Elävä Kainuu LEADER ry:ltä
Kasvava elinvoima	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Kilpailukykyiset suorituspaikat ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet	Liikuntapaikkojen kunnossapito toteutetaan suunnitelman mukaisesti ja oikea-aikaisesti.	Kerätty palaute liikuntapaikoista.	Sotkamon kunnan liikuntapalvelut toteutti käyttäjäkyselyn talviliikuntapaikkojen kunnossapidosta talvikaudella 2018 – 2019. Kyselyn perusteella talviliikuntapaikat olivat kokonaisuudessaan tavoitteiden mukaiset. Eniten tyytymättömyyttä aiheuttivat uimahalli, luistelalueet ja hiihtoladut. Kauden viivästyminen, kunnossapidon ajoitus ja latupohjien taso nousivat eniten esille sekä uimahallilla tilan puute ja siisteys. Kyselyn tulokset on raportoitu ja tieto viety eteenpäin liikunta-alueista vastaaville.

LÄMPÖLAITOS

Vastuhenkilö tekninen johtaja Harri Helenius

Tehtävä

Vapo Oy vuokrannut Sotkamon kunnalta verkoston ja laitteet (vuokra-aika 20 v). Vuokra-aika on alkanut v. 2002 ja päättyy v.2022.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	120 000	120 000	120 000	100,0 %	0	0,0 %
Toimintatuotot	120 000	120 000	120 000	100,0 %	0	0,0 %
Henkilöstökulut	-4 275	-4 616	-4 703	101,9 %	-87	10,0 %
Palvelujen ostot	-9 198	-3 500	-2 215	63,3 %	1 285	-75,9 %
Aineet, tarv. ja tavarat		-4 000	0	0,0 %	4 000	x
Toimintakulut	-13 472	-12 116	-6 918	57,1 %	5 198	-48,7 %
Toimintakate	106 528	107 884	113 082	104,8 %	5 198	6,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-82 679	-83 944	-87 179	103,9 %	-3 234	5,4 %
Vyörytyserät, netto	-64		-72	x	-72	11,6 %
Tilikauden tulos	23 784	23 940	25 831	107,9 %	1 892	8,6 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Vaihtoehtojen kartoitus voimassa olevan sopimuksen päättymistä silmälläpitäen.	Neuvottelut, selvitykset	Vaihtoehtoiset ratkaisut	Käynnistetty vuoden 2019 aikana

SATAMALAITOS

Vastuhenkilö tieinsinööri Erkki Tervo

Tehtävä

Sotkamon kunta pitää yllä venesatamaa, jossa on vuokrattavia venepaikkoja yhteensä 58 kpl. Lisäksi on veneenlaskuluisia ja vierasvenelaituri, jossa on pumppu septisäiliöiden tyhjennykseen. Satamassa on pidetty kalastus- ja veneilytapahtumia. Satama-aluetta käytetään pysäköinti- ja levähdysalueena. Satamassa on toiminut kolmena kesänä kesäkahvila. Satama-alueen uudistamiseen on tehty suunnitelma ja uusitaan väh. 1 laituri/vuosi.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	5 048	4 800	6 097	127,0 %	1 297	20,8 %
Maksutuotot	996		862	x	862	-13,4 %
Toimintatuotot	6 044	4 800	6 959	145,0 %	2 159	15,1 %
Henkilöstökulut	-444	0	-716	x	-716	61,1 %
Palvelujen ostot	-388	-2 660	-756	28,4 %	1 904	94,7 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-624	-1 270	-1 168	92,0 %	102	87,3 %
Avustukset			-161	x	-161	x
Toimintakulut	-1 456	-3 930	-2 801	71,3 %	1 129	92,4 %
Toimintakate	4 588	870	4 158	478,0 %	3 288	-9,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-506	-506	-3 372	666,5 %	-2 866	566,5 %
Vyörytyserät, netto	-21		-41	x	-41	98,8 %
Tilikauden tulos	4 061	364	745	204,5 %	381	-81,7 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Kaikki venepaikat vuokrataan	Venepaikkojen vuokraus	Venepaikkojen vuokrausaste 100 %	Venepaikkojen vuokrausaste 86 %
Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Satama-alueen kehittäminen	Suunnitelma kehittämiseksi ja laiturien uudistaminen	Väh. 1 laituri/vuosi	Tehtiin yksi uusi laituri

JÄTEHUOLTO

Vastuhenkilö tieinsinööri Erkki Tervo

Tehtävä

Sotkamon kaatopaikan sulkemistyö on tehty vuonna 2011 suunnitelman mukaisesti. Kaatopaikan jätteen vastaanottaminen on päättynyt 31.12.2003. Ympäristöluvan (annettu 18.6.2002) mukaisesti toiminnanharjoittaja vastaa edelleen, vähintään 30 vuoden ajan, ettei alue aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jätehuollossa ei ole kunnan palkkaamaa henkilöstöä.

Nivun ja Kuolanniemen maan ja lumen läjitysalueille on annettu lupamääräykset, joiden mukaisesti toimitaan. Alueille voi tuoda maksua vastaan ylijäämämaata ja lunta.

Valvontatehtävät ovat siirtyneet ELY:ltä Sotkamon ympäristösuojeluviranomaiselle eli ympäristö- ja tekniselle lautakunnalle.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	20 882	12 000	12 996	108,3 %	996	-37,8 %
Muut toimintatuotot	1 111		1 124	x	1 124	1,2 %
Toimintatuotot	21 993	12 000	14 120	117,7 %	2 120	-35,8 %
Palvelujen ostot	-18 113	-6 990	-8 596	123,0 %	-1 606	-52,5 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-397	-1 190	-676	56,8 %	514	70,4 %
Toimintakulut	-18 510	-8 180	-9 273	113,4 %	-1 093	-49,9 %
Toimintakate	3 483	3 820	4 847	126,9 %	1 027	39,2 %
Vyörytyserät, netto	-270		-142	x	-142	-47,5 %
Tilikauden tulos	3 213	3 820	4 705	123,2 %	885	46,5 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Lumen- ja maankaatopaikat riittävät vastaanottamaan niille kuljetettavat massamäärät.	Massojen vastaanottovalmius	100 %	Lumen- ja maankaatopaikat ovat riittäneet vastaanottamaan niille kuljetettavat massamäärät

MAA- JA METSÄTILAT

Vastuhenkilö tekninen johtaja Harri Helenius

Tehtävä

Maa- ja metsätiloille on laadittu metsätaloussuunnitelma v.2015 ja se on voimassa seuraavat 10 vuotta. Kunnan metsiä hoidetaan ja hakataan suunnitelman mukaisesti.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	230 705	140 600	49 055	34,9 %	-91 545	-78,7 %
Maksutuotot	60		354	x	354	490,0 %
Muut toimintatuotot	3 461		4 229	x	4 229	22,2 %
Toimintatuotot	234 226	140 600	53 637	38,1 %	-86 963	-77,1 %
Henkilöstökulut	-117	-60	0	0,0 %	60	-100,0 %
Palvelujen ostot	-126 912	-33 517	-34 875	104,1 %	-1 358	-72,5 %
Aineet, tarv. ja tavarat		-330	-456	138,3 %	-126	x
Muut toimintakulut	-24	-1 520	-660	43,4 %	860	2616,0 %
Toimintakulut	-127 053	-35 427	-35 991	101,6 %	-564	-71,7 %
Toimintakate	107 173	105 173	17 646	16,8 %	-87 527	-83,5 %
Vyörytys erät, netto	-1 862		-492	x	-492	-73,6 %
Tilikauden tulos	105 311	105 173	17 154	16,3 %	-88 019	-83,7 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/ arviointikriteeri	Toteuma
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamis-mahdollisuuksien edesauttaminen	Kuntalaisten osallistaminen laajoissa maise-maan vaikutta-vissa hakkuissa	Kuuluttaminen	100 %	Toteutunut
Resurssien järjevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Metsien hoitaminen metsätalous-suunnitelman mukaisesti	Hakkuiden ja hoitotoimen-piteiden oikea-aikaisuus	100 %	Toteutunut metsän-hoitosuunnitelman mukaisesti

PELASTUSTOIMI

Vastuhenkilö tekninen johtaja Harri Helenius

Tehtävä

Pelastustoiminnan Sotkamon alueella hoitaa Kainuun alueellinen Pelastuslaitos. Sotkamon kunnan rooli on lähinnä edunvalvontaa ja yhteistyötä mm. rakennusvalvontaan liittyen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Henkilöstökulut	-25 352	-27 394	-27 912	101,9 %	-518	10,1 %
Palvelujen ostot	-920 565	-1 026 822	-962 581	93,7 %	64 241	4,6 %
Toimintakulut	-945 917	-1 054 216	-990 493	94,0 %	63 723	4,7 %
Toimintakate	-945 917	-1 054 216	-990 493	94,0 %	63 723	4,7 %
Vyörytyserät, netto	-15 442		-17 377	x	-17 377	12,5 %
Tilikauden tulos	-961 359	-1 054 216	-1 007 870	95,6 %	46 346	4,8 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Pyritään vaikuttamaan siihen, että palvelutaso säilyy vähintään nykyisellä tasolla	Edunvalvonta	Vähintään nykyinen taso	Toteutunut

KIINTEISTÖJEN KUNNOSSAPITO

Vastuuhenkilö kiinteistömestari Hannu Tervonen

Tehtävä

Kiinteistöjen kunnossapito sisältää kunnan omistamien kiinteistöjen sekä kiinteistöjen, joissa kunta on vuokralla, kunnossapidon talouden sekä toiminnalliset tavoitteet.

Kiinteistötoimi huolehtii kunnan omistamien kiinteistöjen rakennuttamisesta, kunnossapidosta ja ylläpidosta. Kiinteistötoimi huolehtii lisäksi kunnalle hankituista osakkeista ja vuokrahuoneistoista. Vastuuyksiköt ovat kunnossapito, kiinteistöhoito ja peruskorjaus.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	2 263 343	1 730 797	2 281 100	131,8 %	550 303	0,8 %
Tuet ja avustukset			251	x	251	x
Muut toimintatuotot	1 993 694	1 719 380	2 004 922	116,6 %	285 542	0,6 %
Toimintatuotot	4 257 037	3 450 177	4 286 273	124,2 %	836 097	0,7 %
Henkilöstökulut	-583 076	-689 488	-585 978	85,0 %	103 511	0,5 %
Palvelujen ostot	-1 126 772	-639 113	-1 139 273	178,3 %	-500 160	1,1 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-1 746 255	-1 841 390	-1 835 144	99,7 %	6 246	5,1 %
Muut toimintakulut	-341 281	-88 210	-366 154	415,1 %	-277 944	7,3 %
Toimintakulut	-3 797 384	-3 258 201	-3 926 548	120,5 %	-668 347	3,4 %
Toimintakate	459 652	191 976	359 725	187,4 %	167 750	-21,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 513 347	-1 394 570	-1 405 735	100,8 %	-11 165	-7,1 %
Vyörytyserät, netto	-46 187		-49 081	x	-49 081	6,3 %
Tilikauden tulos	-1 099 882	-1 202 594	-1 095 091	91,1 %	107 503	-0,4 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Energiaselvitykset	Kiinteistöjen energiaselvitykset	Väh. 5 kiinteistöä	Osittain toteutunut. Kyläkoulujen lämmitysjärjestelmä selvitykset 3 kpl. Lisäksi tariffi yms. selvityksiä.
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Huoltokirja-ohjelmiston uudistaminen	Sähköisen palvelupyynnön käyttöönotto	Kaikki kunnan omistamat kiinteistöt	Toteutunut. Käytössä 100 %.

Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kiinteistöjen kunnossa- pitoselvitykset	Kuntoarviot	Väh. 5 kpl.	Toteutunut. Tehtiin 3 kiinteistön kunto- arviota ja 3 vesikatto- jen kuntotutkimuksia.
------------------------------	-----------------------------------	---	-------------	-------------	---

ATERIA- JA PUHTAANAPITOPALVELUT

Vastuuhenkilöt ateria- ja siivouspalvelupäällikkö Airi Hyvönen, keittiöpäällikkö Jaana Heikura-Huotari ja siivouspalveluesimies Anne Härkönen

Tehtävä

Ateria- ja siivouspalvelut tuottavat palveluja kestävän kehityksen mukaisesti yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Asiakkaiden ateria- ja siivouspalvelujen tuottamisesta vastataan myös poikkeusoloissa.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	3 519 699	3 785 203	3 712 822	98,1 %	-72 381	5,5 %
Maksutuotot	1 630		2 801	x	2 801	71,8 %
Tuet ja avustukset			80	x	80	x
Muut toimintatuotot	847	10 900	908	8,3 %	-9 992	7,2 %
Toimintatuotot	3 522 176	3 796 103	3 716 611	97,9 %	-79 492	5,5 %
Henkilöstökulut	-1 644 966	-1 813 931	-1 619 434	89,3 %	194 497	-1,6 %
Palvelujen ostot	-385 787	-415 577	-709 898	170,8 %	-294 321	84,0 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-1 103 594	-1 120 900	-1 106 841	98,7 %	14 059	0,3 %
Muut toimintakulut	-33 217	-27 290	-37 185	136,3 %	-9 895	11,9 %
Toimintakulut	-3 167 564	-3 377 698	-3 473 358	102,8 %	-95 660	9,7 %
Toimintakate	354 612	418 405	243 253	58,1 %	-175 152	-31,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-49 480	-28 475	-28 475	x	0	-42,5 %
Tilikauden tulos	305 132	389 930	214 778	55,1 %	-175 152	-29,6 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviovavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Ammattitaitoisen henkilöstön saaminen tulevaisuudessa sekä osaamisen kehittäminen	2 harjoittelijaa ja 2 työssäoppijaa/v. Henkilöstöstä 2 suorittaa johtavaa koulutusta.	Vuoden 2019 aikana (1) opiskelija suoritti ammattitutkinnon. Erilaisissa harjoittelussa oli 5 henkilöä.
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen	Ruokasuositusten mukainen ateriointi tukee terveyttä ja hyvinvointia	Salaatin käytön lisääminen kouluaterioilla, 75% oppilaista syö salaattia kouluaterialla.	Salaatin kulutus on kasvanut tasaisesti koko ajan
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen	Sydänmerkkiateriat kaikille asiakasryhmille	95% aterioista on sydänmerkkiaterioita	n. 95% kaikista lounaista on sydänmerkkiaterioita
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Resurssien viisas käyttö	Otetaan käyttöön tarjoiluhävikin seuranta tuotannonohjauksessa kaikissa yksiköissä	Tarjoiluhävikki ≤ 10%	Tarjoiluhävikki on pienentynyt kaikissa toimipaikoissa. Tuotannonohjausjärjestelmää ei ole saatu pilvipalveluun ja hävikinseurannan osion käyttöönotto on tästä syystä siirtynyt.

KAAVOITUS- JA YMPÄRISTÖTOIMI

Vastuuhenkilöt kaavoittaja Juha Kaaresvirta, rakennustarkastaja Vesa Hakkarainen ja ympäristötarkastaja Taina Huttunen

Tehtävä

Kaavoitus- ja ympäristötoimi sisältää mittaustoimen, kaavoitustoimen, ympäristötoimen, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun talouden ja toiminnalliset tavoitteet.

Valvonnan ja maankäytön tulosalue huolehtii lainsäädännössä rakennetulle ympäristölle asetettujen tavoitteiden, kuten hyvän kuntakuvan, turvallisuuden, terveellisyden ja tarkoituksenmukaisuuden vaatimusten huomioimisesta. Tähän kuuluvat kaavoituksen, mittauksen, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun edistäminen, kehittäminen ja valvonta ja ekologisesti kestävä luonnonympäristön säilyttäminen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	20 300	9 590	10 218	106,5 %	628	-49,7 %
Maksutuotot	204 330	151 800	240 498	158,4 %	88 698	17,7 %
Tuet ja avustukset			3 305	x	3 305	x
Muut toimintatuotot	373		852	x	852	128,1 %
Toimintatuotot	225 003	161 390	254 873	157,9 %	93 483	13,3 %
Henkilöstökulut	-390 198	-401 152	-409 185	102,0 %	-8 033	4,9 %
Palvelujen ostot	-98 372	-146 272	-102 705	70,2 %	43 567	4,4 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 717	-7 630	-2 426	31,8 %	5 204	-10,7 %
Muut toimintakulut	-19 095	-25 540	-43 373	169,8 %	-17 833	127,2 %
Toimintakulut	-510 382	-580 594	-557 689	96,1 %	22 905	9,3 %
Toimintakate	-285 378	-419 204	-302 817	72,2 %	116 387	6,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-11 610	-3 903	-10 698	274,1 %	-6 795	-7,9 %
Vyörytyserät, netto	-7 418		-8 114	x	-8 114	9,4 %
Tilikauden tulos	-304 406	-423 107	-321 628	76,0 %	101 479	5,7 %

MITTAUSTOIMI

Vastuuhenkilö kaavoittaja Juha Kaaresvirta

Tehtävä

Mittaustoimen tavoitteena on kaavoituksen pohjakarttojen tuottaminen, ylläpitäminen, tarkastaminen ja hyväksyminen sekä kunnallisteknisen ja rakennussuunnittelun karttojen ja maastotietojen tuottaminen ja erilaisten teemakarttojen tuottaminen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	2 937		1 867	x	1 867	-36,4 %
Tuet ja avustukset			3 305	x	3 305	x
Muut toimintatuotot	307	1 590	732	46,0 %	-859	138,0 %
Toimintatuotot	3 244	1 590	5 904	371,3 %	4 314	82,0 %
Henkilöstökulut	-93 885	-99 121	-104 962	105,9 %	-5 841	11,8 %
Palvelujen ostot	-22 580	-26 974	-29 479	109,3 %	-2 505	30,5 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-1 411	-3 090	-1 182	38,3 %	1 908	-16,2 %
Muut toimintakulut	-14 487	-22 870	-38 897	170,1 %	-16 027	168,5 %
Toimintakulut	-132 363	-152 055	-174 519	114,8 %	-22 464	31,8 %
Toimintakate	-129 119	-150 465	-168 616	112,1 %	-18 150	30,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-7 184		-3 658	x	-3 658	-49,1 %
Vyörytyserät, netto	-1 943		-2 467	x	-2 467	27,0 %
Tilikauden tulos	-138 246	-150 465	-174 741	116,1 %	-24 276	26,4 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotaavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Ajantasaiset digitaaliset aineistot	Aineistojen ylläpito	100 %	Digitaalinen kaavan pohjakartta on ajan tasalla. Muu digitaalinen kartta-aineisto ei ole täysin ajan tasalla.

KAAVOITUSTOIMI

Vastuhenkilö kaavoittaja Juha Kaaresvirta

Tehtävä

Kaavoitustoimen keskeisenä toiminta-ajatuksena on tuottaa kunnan kehittämisen kannalta tarvittava kaavallinen valmius rakentamisen ja muun maankäyttöön liittyvän toiminnan mahdollistamiseksi. Lisäksi kaavoitustoimen tehtävänä on valmistella maankäyttöön liittyvät sopimukset, maanhankintaan liittyvät asiakirjat ja muut maankäyttöön liittyvät asiat sekä poikkeusluvut päätöksentekoa varten.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	17 163	7 930	8 097	102,1 %	167	-52,8 %
Maksutuotot	3 641		4 699	x	4 699	29,1 %
Muut toimintatuotot	66		120	x	120	81,8 %
Toimintatuotot	20 870	7 930	12 916	162,9 %	4 986	-38,1 %
Henkilöstökulut	-88 556	-91 865	-89 561	97,5 %	2 304	1,1 %
Palvelujen ostot	-42 308	-68 712	-22 751	33,1 %	45 961	-46,2 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-862	-1 160	-190	16,4 %	970	-78,0 %
Muut toimintakulut	-973	-600	-2 397	399,5 %	-1 797	146,3 %
Toimintakulut	-132 699	-162 337	-114 899	70,8 %	47 438	-13,4 %
Toimintakate	-111 829	-154 407	-101 983	66,0 %	52 424	-8,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 903	-3 903	-3 903	100,0 %	0	0,0 %
Vyörytyserät, netto	-1 927		-1 717	x	-1 717	-10,9 %
Tilikauden tulos	-117 658	-158 310	-107 604	68,0 %	50 707	-8,5 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotaavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Nopea poikkeuslupien käsittely	Tehokas lupaprosessi	Lupaprosessien kesto alle 2 kk	Tavoite toteutui
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Aktiivinen kaavoitus	Vuokatin yleiskaavan eteenpäin vieminen	Ehdotusvaihe	Tavoite ei toteutunut. Yleiskaavahanke odotti päätöstä uuden yläkoulun paikasta.

Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Aktiivinen kaavoitus	Ilkanmäentien ympäristön asemakaavan eteenpäin vieminen	Ehdotusvaihe	Tavoite toteutui. Ilkanmäentien ympäristön asemakaava hyväksyttiin 18.6.2019.
-------------------	--------------------------------	----------------------	---	--------------	---

YMPÄRISTÖNSUOJELU

Vastuuhenkilö ympäristötarkastaja Taina Huttunen

Tehtävä

Ympäristövalvonta vastaa eri laissa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle määrättyjen kunnan peruspalveluihin kuuluvien tehtävien hoitamisesta. Tulosityksikön toiminnan painopisteenä on lakisääteisten lupa- ja valvontatehtävien hoitaminen. Laillisuusvalvonnan lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on ympäristönsuojelun edistäminen. Tavoitteena on omalta osaltaan vaikuttaa siihen, että Sotkamon ympäristön tila pysyy hyvänä.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	47 264	35 000	57 336	163,8 %	22 336	21,3 %
Toimintatuotot	47 264	35 000	57 336	163,8 %	22 336	21,3 %
Henkilöstökulut	-52 460	-58 387	-57 578	98,6 %	809	9,8 %
Palvelujen ostot	-8 991	-19 658	-10 892	55,4 %	8 766	21,1 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-61	-1 540	-24	1,6 %	1 516	-60,0 %
Muut toimintakulut	-2 037	-800	-176	22,0 %	624	-91,3 %
Toimintakulut	-63 548	-80 385	-68 670	85,4 %	11 715	8,1 %
Toimintakate	-16 285	-45 385	-11 334	25,0 %	34 051	-30,4 %
Vyörytyserät, netto	-976		-1 004	x	-1 004	2,9 %
Tilikauden tulos	-17 261	-45 385	-12 338	27,2 %	33 047	-28,5 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotaavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Laadukkaat ja asiantuntevat viranomaispalvelut	Lupahakemukset ja ilmoitukset käsitellään nopeasti ja sujuvasti	Ympäristöluvut < 6 kk Maa-ainesluvut < 4kk Ilmoitukset < 4 vko	Ympäristöluvut 2 kk 23 pv, toteutuma 100 %. Maa-ainesluvut 3 kk 9 pv, toteutuma 100 %. Ilmoitukset > 4 vko.

Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Lupien valvonnan tehostaminen	Päivitetään ja hyväksytään valvonta-ohjelmat	95 % vuosittain valvontaohjelmiin sisällytetyistä tarkastuksista tehty	Suunniteltuja tarkastuksia ei resurssipulan vuoksi pystytty toteuttamaan suunnitellusti.
Resurssien järkevä käyttö	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Uusien teknologioiden ja sähköisten palveluiden lisääminen	Sähköinen lupapalvelu otetaan käyttöön	50 % hakemuksista ja ilmoituksista käsitellään sähköisessä palvelussa	Vuoden 2019 aikana Lupapiste-palvelun käytöstä luovuttiin sen toimimattomuuden vuoksi. Uutta sähköistä palvelua kartoitetaan.

RAKENNUSVALVONTA

Vastuuhenkilö rakennustarkastaja Vesa Hakkarainen

Tehtävä

Rakennusvalvonnan keskeinen tehtävä on edistää, opastaa ja valvoa laadukkaan rakennuskannan ja viihtyisän ympäristön syntymistä ja säilymistä. Keskeisimpinä työkaluina tässä tehtävässä on maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset luvat sekä valvontamekanismit.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	200	70	254	363,0 %	184	27,0 %
Maksutuotot	153 425	116 800	178 462	152,8 %	61 662	16,3 %
Toimintatuotot	153 625	116 870	178 716	152,9 %	61 846	16,3 %
Henkilöstökulut	-155 297	-151 779	-157 084	103,5 %	-5 305	1,2 %
Palvelujen ostot	-24 493	-30 928	-39 583	128,0 %	-8 655	61,6 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-383	-1 840	-1 031	56,0 %	809	168,8 %
Muut toimintakulut	-1 598	-1 270	-1 903	149,9 %	-633	19,1 %
Toimintakulut	-181 771	-185 817	-199 601	107,4 %	-13 784	9,8 %
Toimintakate	-28 146	-68 947	-20 884	30,3 %	48 062	-25,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-523		-3 137	x	-3 137	500,0 %
Vyörytyserät, netto	-2 572		-2 925	x	-2 925	13,7 %
Tilikauden tulos	-31 241	-68 947	-26 946	39,1 %	42 000	-13,7 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Resurssien järkevä käyttö	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Sähköinen asiointipalvelu	Käyttöönotto	Kaikki hakemukset	100 %
Resurssien järkevä käyttö	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Sähköinen arkistointipalvelu	Käyttöönotto	Kaikista luvista 15 %	10 %
Resurssien järkevä käyttö	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Lupien käsittely max. 2 viikkoa	Joustava organisaatio	Kaikki rakennusluvut	95 %

VESIHUOLTOLAITOS

Vastuhenkilö insinööri Aarno Konka

Tehtävä

Vesihuoltolaitos huolehtii kuntalaisten vedensaannista sekä jäte- ja sadevesien poisjohtamisesta toiminta-alueellaan. Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta vesilaitoksen ja siihen liittyneiden vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi laitos vastaanottaa ja puhdistaa viemärlaitoksen ja vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden laitoksen viemäriverkostoon toimittaman jäteveden vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon. Vesihuoltolaitos toimii kirjanpidollisena taseyksikkönä.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	1 954 329	1 903 680	1 990 815	104,6 %	87 135	1,9 %
Muut toimintatuotot	0		5 762	x	5 762	x
Toimintatuotot	1 954 329	1 903 680	1 996 576	104,9 %	92 896	2,2 %
Henkilöstökulut	-342 823	-362 862	-334 884	92,3 %	27 978	-2,3 %
Palvelujen ostot	-298 196	-431 719	-286 742	66,4 %	144 977	-3,8 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-399 499	-326 020	-400 390	122,8 %	-74 370	0,2 %
Muut toimintakulut	-20 918	-16 050	-20 786	129,5 %	-4 736	-0,6 %
Toimintakulut	-1 061 436	-1 136 650	-1 042 802	91,7 %	93 848	-1,8 %
Toimintakate	892 893	767 030	953 774	124,3 %	186 745	6,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-326 788	-341 608	-364 807	106,8 %	-23 199	11,6 %
Vyörytyserät, netto	-15 118		-15 069	x	-15 069	-0,3 %
Tilikauden tulos	550 986	425 422	573 899	134,9 %	148 477	4,2 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo		Henkilöstä kannustetaan koulutukseen ja tekniikan kehittämisessä ollaan mukana. Otetaan hoitoon vesiosuuskuntien laitoksia kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti.	Koulutuspäivien määrä keskimäärin väh. 3pv/henkilö/vuosi	Koulutustavoite on toteutunut osittain jätteenveden puhdistamotyöntekijöiden osalta. Vesilaitoksen asentajille ei ole ollut tarjolla järkevä koulutusta. Hoitoon on otettu 2 kpl vesiosuuskuntia (Sapsoranta ja Soidinvaara) v. 2019 aikana.
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Terveyttä ja hyvinvointia tukeva vesihuolto. Putkiverkoston saneerataan ja vähennetään hulevesien määrää jätevesiviemäreistä. Pumpattavan pohjaveden laatua parannetaan.	Uuden vedenotannon rakentamista tutkitaan Pöllyvaaran alueelle. Varaudutaan kasvavaan vedenkulutukseen rakentamalla uusia yhteyksiä ja uusimalla vanhoja putkia. Asennetaan pohjavedenottamoille uudet toimivat UV-laitteet.	Vuotovesien määrän vähentyminen väh. 2 %.	Vuotovedet ovat vähentyneet selvästi, koska putkirikkoja on ollut aiempaa vähemmän (yht. 4 kpl, 3 kpl vesijohtoja, 1 kpl paine-viemäri). Laskuttamaton vesi 18,7 %, v. 2018 24,5 %. Putkiverkoston saneeraus alkaa tuottaa tulosta. Uv-laitteet on asennettu ja toiminnassa.
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Jäteveden puhdistamon sähkön kulutusta vähennetään laitteistoja uusimalla. Hukkaan menevä vesimäärä (verkostohuutelu, vesijohtovuodot) pienenee.	Uusien kompressoreiden ja useampien uusien mittausantureiden avulla jätevedenpuhdistamon puhdistustulos pidetään hyvänä mutta energialasku pienenee.	Jätevedenpuhdistamon käyttökulut pienenevät 5 %. Käsiteltävän jäteveden määrä vähenee 2-5 %. Myydyn veden määrä kasvaa 2-5 %. Hukatun veden määrä vähenee 2-5 %.	Sähkökulut pienentyneet n. 15 %. Käsiteltävä jätevesi vähentynyt 5,05 %. Myyty vesimäärä pienentynyt 0,93 %. Hukattu vesi vähentynyt 5,8 %. Myytyä vesimäärää lukuunottamatta tavoitteet saavutettu ja osittain ylitetty. Jätevedenpuhdistamon ja vesilaitoksen laatutavoitteet saavutettu.

2.3 Sivistyksen toimiala

Vastuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Tehtävä

Sivistyksen toimiala sisältää yleishallinnon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, lukion, kirjaston, kulttuuri- ja museotoiminnan, musiikkiopiston, kansalaisopiston ja nuorisotoimen toiminnan.

Yhteenveto tilikaudesta 2019

Taloudessa tulot, kun tarkastellaan sekä ulkoisia ja sisäisiä eriä että pelkkiä ulkoisia eriä, ovat kehittyneet kokonaisuudessaan kohtuullisen hyvin lukuun ottamatta tukia ja avustuksia; vm. ovat jääneet jälkeen sekä edellisestä tilinpäätöksestä että vuoden 2019 talousarviosta. Toimintakulut ovat kasvaneet molemmilla erillä tarkasteltuna sekä talousarvioon nähden että edelliseen tilinpäätökseen nähden. Suurimmat kuluerät ovat henkilöstökulut ja palveluiden ostot. Palkankorotukset ja varhaiskasvatuksen palveluseteli sekä samanaikaisesti oman varhaiskasvatuksen kysynnän tilapäinen nousu vaikuttavat eniten. Kulujen nousu näkyy eniten suurimmissa toiminnoissa, varhaiskasvatuksessa ja koulutoimessa, missä on (oltava) eniten myös henkilökuntaa.

Vapaa-aikapalveluiden kulujen toteutuminen on ollut maltillista ja sen avulla voidaan hieman säädellä kokonaisuutta. Kuitenkin tulos on arvoitua enemmän miinuksella. Toiminnallisesti vuosi on ollut vilkas ja työntäyteinen ja on toteutunut suunnitellusti. Uuden yläkoulun rakentamispäätökseen liittyvä pedagoginen suunnitelma valmisteltiin ja vietiin päätökseen. Kehittämistoimintaa on tehty myös valmistellen rakenteen muutoksia vuoden 2020 alusta vapaa-aikapalveluihin ja laajalla hanketoiminnalla eri yksiköiden sisällä.

Muutoksia ja uusia toimintoja ovat olleet mm: varhaiskasvatuksen palveluseteli, uuden koulun pedagoginen suunnitelma, perusopetuksen englannin kielen opetus 1. luokalta lähtien, sähköinen kouluun ilmoittautuminen, yrittäjyyskasvatuspolun kehittäminen, liikunnan erityistehtävä lukiossa, taiteen perusopetuksen uusi opetussuunnitelma, kansainvälisen ystävyyskuntatoiminnan elvyttäminen jne. Yhteistyötä on tehty laajasti useiden eri oppilaitosten kanssa sekä seurojen ja yhdistysten kanssa kaikissa toimintayksiköissä.

Haasteena viime vuonna on ollut ammattitaitoisen henkilökunnan rekrytointi erityisesti varhaiskasvatuksen puolella, mutta jo osittain myös koulutoimessa; myös sijaisten saanti on vaikeutunut. Mahdollisuutena nähdään koko sivistyksen toimialan kehittäminen yhtenä kokonaisuutena ja synergiaetujen hyödyntäminen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	663 247	519 990	1 000 310	192,4 %	480 320	50,8 %
Maksutuotot	764 482	624 990	738 007	118,1 %	113 017	-3,5 %
Tuet ja avustukset	583 984	744 890	543 073	72,9 %	-201 817	-7,0 %
Muut toimintatuotot	125 366	108 520	142 234	131,1 %	33 714	13,5 %
Toimintatuotot	2 137 079	1 998 390	2 423 624	121,3 %	425 234	13,4 %
Henkilöstökulut	-15 686 537	-15 921 672	-16 414 266	103,1 %	-492 594	4,6 %
Palvelujen ostot	-6 083 098	-5 754 179	-6 220 859	108,1 %	-466 680	2,3 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-508 289	-519 310	-541 785	104,3 %	-22 475	6,6 %
Avustukset	-491 601	-1 205 260	-877 130	72,8 %	328 130	78,4 %
Muut toimintakulut	-461 843	-513 970	-521 031	101,4 %	-7 061	12,8 %
Toimintakulut	-23 231 368	-23 914 391	-24 575 071	102,8 %	-660 680	5,8 %
Toimintakate	-21 094 289	-21 916 001	-22 151 447	101,1 %	-235 446	5,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-61 809	-42 332	-42 332	100,0 %	0	-31,5 %
Vyörytyserät, netto	-297 814		-317 830	x	-317 830	6,7 %
Tilikauden tulos	-21 453 912	-21 958 333	-22 511 609	102,5 %	-553 276	4,9 %

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	663 077	519 990	735 077	141,4 %	215 087	10,9 %
Maksutuotot	759 910	624 990	734 702	117,6 %	109 712	-3,3 %
Tuet ja avustukset	583 984	744 890	543 073	72,9 %	-201 817	-7,0 %
Muut toimintatuotot	124 556	108 520	142 234	131,1 %	33 714	14,2 %
Toimintatuotot	2 131 527	1 998 390	2 155 086	107,8 %	156 696	1,1 %
Henkilöstökulut	-15 686 537	-15 921 672	-16 414 266	103,1 %	-492 594	4,6 %
Palvelujen ostot	-2 734 108	-2 321 610	-2 664 336	114,8 %	-342 726	-2,6 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-474 695	-519 310	-502 263	96,7 %	17 047	5,8 %
Avustukset	-491 601	-1 205 260	-877 130	72,8 %	328 130	78,4 %
Muut toimintakulut	-441 795	-494 070	-496 952	100,6 %	-2 882	12,5 %
Toimintakulut	-19 828 736	-20 461 922	-20 954 947	102,4 %	-493 025	5,7 %
Toimintakate	-17 697 209	-18 463 532	-18 799 861	101,8 %	-336 329	6,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-61 809	-42 332	-42 332	100,0 %	0	-31,5 %
Tilikauden tulos	-17 759 018	-18 505 864	-18 842 193	101,8 %	-336 329	6,1 %

Sivistystoimen lautakunnan jäsenet:

Jäsen	Varajäsen
Hannu Korhonen (pj.)	Jouni Niskanen
Jaana Lappalainen (varapj.)	Merja Korhonen
Teemu Korhonen	Riitta Pääkkönen
Tarja Lukkari	Natalia Khakhulina
Johanna Härkönen	Sirpa Lukkari
Janne Hyvönen	Juhani Klemetti
Ari Hakkarainen	Pekka Oikarinen
Veijo Tossavainen	Pertti Sirviö
Tiina Tuohimaa	Päivi Korhonen

SIVISTYSPALVELUT YHTEINEN

Vastuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Tehtävä

Sisältää sivistyksen toimialan yhteisen toiminnan (ml. laite- ja ohjelmakulut, koulutukset yms.)

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	543			x	0	-100,0 %
Muut toimintatuotot	143			x	0	-100,0 %
Toimintatuotot	686	0	0	x	0	-100,0 %
Henkilöstökulut	-43 961	-51 057	-43 794	85,8 %	7 263	-0,4 %
Palvelujen ostot	-38 844	-35 005	-40 434	115,5 %	-5 429	4,1 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-4 302	-3 400	-1 393	41,0 %	2 007	-67,6 %
Muut toimintakulut	-5 526	-5 420	-6 574	121,3 %	-1 154	19,0 %
Toimintakulut	-92 633	-94 882	-92 195	97,2 %	2 687	-0,5 %
Toimintakate	-91 947	-94 882	-92 195	97,2 %	2 687	0,3 %
Vyörytyserät, netto	-1 198		-1 335	x	-1 335	11,4 %
Tilikauden tulos	-93 145	-94 882	-93 530	98,6 %	1 352	0,4 %

KOULUTOIMI

Vastuhenkilö kasvatusjohtaja Ville Manninen

Tehtävä

Koulutoimi sisältää perusopetuksen sekä Sotkamon lukion (yleislinja sekä urheiluakatemia) toiminnan.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	474 254	384 490	703 112	182,9 %	318 622	48,3 %
Tuet ja avustukset	522 362	621 000	448 975	72,3 %	-172 025	-14,0 %
Muut toimintatuotot	110 995	69 010	132 080	191,4 %	63 070	19,0 %
Toimintatuotot	1 107 611	1 074 500	1 284 167	119,5 %	209 667	15,9 %
Henkilöstökulut	-8 542 886	-8 711 210	-9 036 518	103,7 %	-325 308	5,8 %
Palvelujen ostot	-4 277 498	-3 882 398	-4 388 895	113,0 %	-506 497	2,6 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-279 743	-319 280	-311 342	97,5 %	7 938	11,3 %
Avustukset	-18 100	-12 260	-58 282	475,4 %	-46 022	222,0 %
Muut toimintakulut	-194 499	-268 330	-237 268	88,4 %	31 062	22,0 %
Toimintakulut	-13 312 726	-13 193 478	-14 032 305	106,4 %	-838 827	5,4 %
Toimintakate	-12 205 115	-12 118 978	-12 748 138	105,2 %	-629 160	4,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-31 705	-24 404	-24 404	100,0 %	0	-23,0 %
Vyörytyserät, netto	-180 514		-191 833	x	-191 833	6,3 %
Tilikauden tulos	-12 417 334	-12 143 382	-12 964 375	106,8 %	-820 993	4,4 %

KOULUTOIMEN HALLINTO

Vastuhenkilö kasvatusjohtaja Ville Manninen

Tehtävä

Koulutoimen hallinto sisältää koulutoimiston palvelut.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Henkilöstökulut	-168 981	-189 501	-187 955	99,2 %	1 546	11,2 %
Palvelujen ostot	-14 539	-15 555	-14 157	91,0 %	1 398	-2,6 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-778	-1 250	-863	69,0 %	387	10,9 %
Muut toimintakulut	-2 635	-4 200	-832	19,8 %	3 368	-68,4 %
Toimintakulut	-186 933	-210 506	-203 807	96,8 %	6 699	9,0 %
Toimintakate	-186 933	-210 506	-203 807	96,8 %	6 699	9,0 %
Vyörytyserät, netto	-2 820		-2 979	x	-2 979	5,6 %
Tilikauden tulos	-189 753	-210 506	-206 786	98,2 %	3 720	9,0 %

PERUSOPETUS

Vastuhenkilö kasvatusjohtaja Ville Manninen

Tehtävä

Perusopetus sisältää 1-9 luokkien opetus- ja hanketoiminnan ja talouden. Perusopetusta järjestettiin luku-
vuonna 2019–2020 seuraavissa kouluissa(vastuhenkilöt on mainittu koulun jälkeen): Salmelan koulu, rehtori Janne Huotari; Vuokatin koulu, koulunjohtaja Jani Komulainen; Leivolan koulu, koulunjohtaja Elisa Komulainen; Naapurivaaran koulu, koulunjohtaja Päivi Korhonen; Kontinjoen koulu, koulunjohtaja Anu Rautainen; Pohjavaaran koulu, koulunjohtaja Juha Lukkari; Tenetin koulu, rehtori Riitta Lankinen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	202 580	130 500	299 343	229,4 %	168 843	47,8 %
Tuet ja avustukset	132 054	180 000	63 389	35,2 %	-116 611	-52,0 %
Muut toimintatuotot	14 671	12 500	5 232	41,9 %	-7 268	-64,3 %
Toimintatuotot	349 305	323 000	367 964	113,9 %	44 964	5,3 %
Henkilöstökulut	-5 945 108	-6 121 194	-6 233 569	101,8 %	-112 375	4,9 %
Palvelujen ostot	-3 355 478	-3 077 069	-3 618 386	117,6 %	-541 317	7,8 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-238 078	-275 750	-239 679	86,9 %	36 071	0,7 %
Avustukset			-1 000	x	-1 000	x
Muut toimintakulut	-137 850	-188 000	-169 218	90,0 %	18 782	22,8 %
Toimintakulut	-9 676 514	-9 662 013	-10 261 852	106,2 %	-599 839	6,0 %
Toimintakate	-9 327 209	-9 339 013	-9 893 888	105,9 %	-554 875	6,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-31 705	-24 404	-24 404	100,0 %	0	-23,0 %
Vyörytyserät, netto	-134 162		-142 459	x	-142 459	6,2 %
Tilikauden tulos	-9 493 076	-9 363 417	-10 060 751	107,4 %	-697 334	6,0 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019 (Sivistyksen toimialan ohjelmasta)	Toimenpide	Mittari/ arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Palveluiden laadukkuutta, toimivuutta ja osaamisen kehittymistä seurataan vuosittain	Kerätään huoltajilta palaute luku- vuoden lopussa	Huoltajien arvio perusopetuksen laadusta	Keskiarvo 4 (1-5, n=186)

Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Luodaan yrittäjyyskasvatuksen polku	Yrittäjyyskasvatuksen polun valmistelu ja opettajien kouluttaminen	Yrittäjyyskasvatuksen toimenpiteet perusopetuksessa on laadittu Yrityskylä-konseptiin osallistuneiden oppilaiden määrä (%) 6. ja 9. luokan oppilaista Yrittäjyyskasvatuskoulutukseen osallistuneiden opettajien määrä (%)	Yrittäjyyskasvatuksen polun luominen koko Kainuuseen on aloitettu Kaikki 6. ja 9. luokat ovat käyneet Yrityskylässä Koulutukseen on osallistunut 20 opettajaa (18 %)
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Kehitetään yhteistyötä seurojen, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa	Sotkamolaiset seurat, yhdistykset ja toimijat ovat aktiivisesti mukana koulujen toiminnassa	Yhdessä järjestettyjen tapahtumien määrä	Yhdessä järjestettyjen tapahtumien määrä oli 39
Resurssien järkevä käyttö	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Kestävän kehityksen periaatteita huomioidaan kaikissa yksiköissä	Lisätään sähköistä asiointia	Sähköinen kouluun ilmoittautuminen Käyttöön otettujen sähköisten lomakkeiden määrä	On otettu käyttöön. Kaikki pedagogiset asiakirjat (5) on muutettu sähköisiksi.
Resurssien järkevä käyttö	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Kestävän kehityksen periaatteita huomioidaan kaikissa yksiköissä	Kestävän kehityksen teemaopintojakson järjestäminen	Toteutuneet teemaopintojaksot	Toteutuneita teemaopintojaksoja oli 6

LUKIO

Vastuuhenkilöt rehtori Mauri Reinikka ja akatemiajohtaja Janne Vuorinen

Tehtävä

Sotkamon lukio toteuttaa lukion opetussuunnitelman mukaista yleislinjan lukiokoulutusta. Lukiolla on myös opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä urheilun erityistehtävälupa. Sotkamon lukio toimii Vuokatti-Ruka Urheiluakatemian ytimenä.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	271 674	253 990	403 769	159,0 %	149 779	48,6 %
Tuet ja avustukset	390 308	441 000	385 586	87,4 %	-55 414	-1,2 %
Muut toimintatuotot	96 323	56 510	126 848	224,5 %	70 338	31,7 %
Toimintatuotot	758 305	751 500	916 203	121,9 %	164 703	20,8 %
Henkilöstökulut	-2 428 797	-2 400 516	-2 614 994	108,9 %	-214 478	7,7 %
Palvelujen ostot	-907 482	-789 775	-756 352	95,8 %	33 423	-16,7 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-40 887	-42 280	-70 800	167,5 %	-28 520	73,2 %
Avustukset	-18 100	-12 260	-57 282	467,2 %	-45 022	216,5 %
Muut toimintakulut	-54 014	-76 130	-67 218	88,3 %	8 912	24,4 %
Toimintakulut	-3 449 280	-3 320 961	-3 566 646	107,4 %	-245 685	3,4 %
Toimintakate	-2 690 975	-2 569 461	-2 650 443	103,2 %	-80 982	-1,5 %
Vyörytyserät, netto	-43 532		-46 396	x	-46 396	6,6 %
Tilikauden tulos	-2 734 507	-2 569 461	-2 696 839	105,0 %	-127 378	-1,4 %

Kuntastrate- gian tavoite	Laajan hyvinvoin- tikertomuksen tavoite	Talousarvio- tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/ arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Lukioon hakevien opiskelijoiden määrän pidetään vähintään kevään 2018 määrän tasolla	Lukio pidetään niin kiinnostavana, että nuoret hakeutuvat opiskelemaan sinne myös Sotkamon ulkopuolelta.	Ensisijaisia hakuja oli 116 keväällä 2018. Tulevassa haussa pyritään vähintään samaan.	Ensisijaisia hakuja oli 101.
Kasvava elinvoima	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Ylioppilaskirjoitusten tulokset	Opetuksen laatu ja kurssitarjontaa pidetään yllä.	Neljän pakollisen kirjoitettavan aineen keskiarvon tulee koko koulussa olla vähintään 16, kaikkien kirjoitettavien aineiden keskiarvon koko koulussa vähintään 22.	Neljän pakollisen kirjoitettavan aineen keskiarvo oli 17,21 ja kaikkien kirjoitettavien aineiden 23,05.

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Parhaat urheilijat ja muut toimijat hakeutuvat toimintaympäristöömme	Vahvistetaan toimintaa roolin edellyttämällä tavalla lähinnä valtakunnallisissa lajeissa. Vakiinnutetaan toimintatavat palvelemaan urheiluoppilaitos-toimintaa ja mahdollisuutta kehittyä lajissaan maailman huipulle	Urheilamisen tulokset (kehityskäyrä) Urheilijoiden kokemukset kaksoisuran järjestämisestä Sotkamon lukiossa (asiakastytyväisyyskysely)	Urheilutulokset olivat tavoitteiden mukaiset. Asiakastytyväisyyskysely toteutettiin suunnitelman mukaisesti sekä yleislinjan opiskelijoille että urheilijoille. Kysely purettiin keskeisille asiakasryhmille (opiskelijat, opettajat ja valmentajat).
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kansainvälisyystoiminnan jatkuminen	Jatketaan Erasmus-hankkeen toimintaa: opettajat kehittävät kansainvälisiä verkostojaan liikkuvuuksien myötä.	Liikkuvuuksien määrä ja vähintään yksi ystävyyskoulu	7 liikkuvuutta vuoden 2019 aikana, yksi ystävyyskoulu Espanjan Benaventessa
Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Teemaopintokurssien ja koulukohtaisten kurssien vakiinnuttaminen osaksi lukion arkea.	Tarjotaan vähintään kaksi teemaopintokurssia lukuvuosittain.	Toteutettujen kurssien määrä sekä niihin osallistuneiden opiskelijoiden määrä.	Kaksi kurssia toteutettiin: Business-kurssi (äidinkieli+yhteiskuntaoppi) sekä Science-kurssi (fysiikka+kemia+biologia), mukana oli yhteensä 30 opiskelijaa.

VAPAA-AIKAPALVELUT

Vastuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Tehtävä

Vapaa-aikapalvelut sisältää kirjaston, kulttuurin ja museotoiminnan, musiikkiopiston, kansalaisopiston sekä nuorisotoimen talouden ja toiminnan.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	135 985	100 500	113 993	113,4 %	13 493	-16,2 %
Maksutuotot	239 287	224 990	233 955	104,0 %	8 965	-2,2 %
Tuet ja avustukset	61 623	123 890	99 235	80,1 %	-24 655	61,0 %
Muut toimintatuotot	13 628	38 910	7 240	18,6 %	-31 670	-46,9 %
Toimintatuotot	450 523	488 290	454 423	93,1 %	-33 867	0,9 %
Henkilöstökulut	-1 714 875	-1 891 861	-1 704 412	90,1 %	187 449	-0,6 %
Palvelujen ostot	-479 642	-476 417	-446 500	93,7 %	29 917	-6,9 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-139 230	-137 060	-164 223	119,8 %	-27 163	18,0 %
Avustukset	-8 110	-18 000	-8 799	48,9 %	9 201	8,5 %
Muut toimintakulut	-63 719	-61 220	-63 494	103,7 %	-2 274	-0,4 %
Toimintakulut	-2 405 576	-2 584 558	-2 387 428	92,4 %	197 130	-0,8 %
Toimintakate	-1 955 053	-2 096 268	-1 933 005	92,2 %	163 263	-1,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 198			x	0	-100,0 %
Vyörytyserät, netto	-32 356		-33 022	x	-33 022	2,1 %
Tilikauden tulos	-1 997 607	-2 096 268	-1 966 027	93,8 %	130 241	-1,6 %

KIRJASTO

Vastuhenkilö kirjastotoimenjohtaja Timo Kovanen

Tehtävä

Kirjasto on uusiutuva ja aineistoltaan ajantasainen kaikille avoin vetovoimainen paikka, jossa sananvapauden turvaava tieto ja kulttuuri tarjotaan vapaasti kansalaisten käyttöön. Kirjastoon kuuluu Sotkamon pääkirjaston palvelut ml. tiedonhaun ja kirjastoauton palvelut.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	3 140	2 000	7 659	383,0 %	5 659	143,9 %
Muut toimintatuotot	1 422		2 146	x	2 146	50,9 %
Toimintatuotot	4 562	2 000	9 805	490,3 %	7 805	114,9 %
Henkilöstökulut	-384 386	-403 599	-393 286	97,4 %	10 313	2,3 %
Palvelujen ostot	-101 169	-105 138	-97 128	92,4 %	8 010	-4,0 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-77 794	-98 770	-98 161	99,4 %	609	26,2 %
Muut toimintakulut	-7 444	-7 520	-5 802	77,2 %	1 718	-22,1 %
Toimintakulut	-570 793	-615 027	-594 377	96,6 %	20 650	4,1 %
Toimintakate	-566 231	-613 027	-584 572	95,4 %	28 455	3,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 198			x	0	-100,0 %
Vyörytyserät, netto	-7 721		-8 103	x	-8 103	4,9 %
Tilikauden tulos	-584 150	-613 027	-592 675	96,7 %	20 352	1,5 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviota-voite 2019 (Sivistyksen toimialan ohjelmasta)	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Kirjasto on uusiutuva, aineistoltaan ajantasainen ja vetovoimainen. Kirjasto tarjoaa vapaasti kuntalaisten käyttöön sananvapautta turvaavaa tietoa ja kulttuuria.	Kirjasto ja kirjastoauto tarjoavat laadukasta kirjastopalvelua. Kaikenikäisten lukutaitoa tuetaan.	Aineisto uusiutuu vuosittain ja e-aineiston osuus kasvaa n. 10 % vuodessa.	Uutta aineistoa hankittiin noin 3800 nimekettä (100 enemmän kuin v. 2018) ja poistettiin 5300 (remonttia ennakoiden). E-aineiston osalta tavoite ylittyi moninkertaisesti, kun liitettiin Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun yhteiseen eKirjastoon.
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Kirjasto tukee eri-ikäisten kuntalaisten elinikäistä oppimista ja harrastuksia.	Palvellaan asiakkaita pääkirjastossa ja kirjastoautossa niin, että asiakas saa tarvitsemansa tiedon tai palvelun.	Seurataan lainauslukujen kehitystä. Kävijämäärä ja lainaajien määrä pysyy vähintäänkin samana.	Kokonaislainaus kasvoi 0,9 %, mikä tuli lasten ja nuorten lainoista (kasvua 3,1 %). Kävijämäärä kuitenkin putosi hieman (0,4%), se selittyi e-aineistojen kasvulla. Kirjastoautossa lainamäärät kasvoivat 5,5%.

Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Järjestetään kirjastolle ominaisin keinoin kaikille kuntalaisille mahdollisuus käyttää kirjaston erilaisia palveluja.	Aktiivinen ja suunnitelmallinen yhteistyö neuvolan, päiväkotien ja koulujen sekä muiden toimijoiden kanssa. Kirjasto tarjoaa puitteet pienille näyttelyille ja tapahtumille.	Kirjastoauton lainojen määrä. Pääkirjaston aukiolotuntien määrät. Tapah- tumien ja näyt- telyiden määrät.	Mainittujen toimijoi- den kanssa oli yhteis- työtä (erit. varhaiskas- vatus ja koulut). Kirjastoauton laina- määrä 45 598. Pääkirjaston aukiolo- aika (2813 h) lisääntyi reilun 10 %:n verran eli 289 tuntia edelli- sestä vuodesta. Tapahtumien mää- rässä (39 kpl) oli pieni kasvu. Osallistuja- määrä kasvoi noin sadalla. Näyttelyitä oli 12.
Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Tuetaan ammattitaitoi- sesti eri-ikäisten asiakkaiden mahdollisuutta nauttia kulttuu- rista, tieteestä ja taiteesta sekä kehittää itseään.	Asiakaspalvelun hyvä laatu varmistetaan ammattitaitoi- sella palvelulla. Ohjataan asiakkaita käyttämään verkkokirjaston palveluita ja e- aineistoa. Tehdään asia- kastytyväisyys- kysely toimin- nan suunnitte- lun tueksi.	Asiakastytyväi- syyskyselyn tulos on väh. 3,5. Verkkopalvelui- den ja e-aineis- tojen käyttäjä- määrät.	Asiakkaita opastettiin käyttämään e-aineis- toa ja niiden käyttö- määrät nousivat aineistomäärän kasva- essa. Remonttitarpei- siin liittyvä kysely tehtiin loppukesällä ja syksyllä, koska se katsottiin tyytyväi- syyskyselyä tärkeäm- mäksi. Siinä kysyttiin myös nykyisten palve- luiden toimivuudesta.
Resurssien järkevä käyttö	Asukkaiden osal- listumis- ja vaikut- tamismahdolli- suuksien edesaut- taminen	Kirjaston auki- oloajat sekä kirjastoauton aikataulut vastaavat kysyntää ja ovat kustannuste- hokkaita.	Kirjaston auki- oloajat sekä kirjastoauton reitit vastaavat asiakkaiden tarpeita. Huomi- oidaan varhais- kasvatusyksiköi- den ja koulujen tarpeet. Kirjastoauto toimii ennako- äänestysautona.	Kävijämäärät. Pääkirjaston aukiolotuntien määrät. Reittien määrät ja lainat.	Pääkirjaston aukiolo- aikojen laajemmat muutokset liitettiin omatoimikirjaston suunnitteluun. Auki- olotilasto yllä. Auton aikataulut ja reiti vas- taavat asiakkaiden tarpeita. Auton laina- määrät yllä. Auto palveli päiväkotija ja kouluja sekä toimi äänestyspaikkana. 11 pysäkkiä poistettiin vähäisen käytön takia ja uusia tuli 7. Yh- teensä pysäkkejä oli 141.

Resurssien jär- kevä käyttö	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Palvelut tuotetaan kustannuste- hokkaasti ja laadukkaasti.	Kartoitetaan omatoimi- kirjaston mahdollisuus kirjaston remontin yhteydessä.	Kartoituksen tulokset.	Resursien käyttö on ollut tehokasta ja esi- merkiksi aineisto on hankittu yhteistyössä muiden kirjastojen kanssa. Remontin suunnittelussa huomioitiin omatoimi- kirjasto (esim. lainaus- automaatit, esteettä- myys). Suunnittelun jatko jäi odottamaan päätöstä uudesta luki- osta.
--------------------------------	---	--	--	---------------------------	---

KULTTUURI

Vastuuhenkilöt sivistysjohtaja Merja Ojalampi ja palvelualue sihteeri Merja Hakkarainen

Tehtävä

Kulttuuri sisältää talouden ja toiminnan sekä yhteistyön muiden toimijoiden kanssa. Kulttuuritoimi järjestää eri taiteen aloilta kulttuuritilaisuuksia ja -tapahtumia sekä tukee museotoimintaa. Lisäksi kehitetään yhteis-toimintaa muiden kuntien, eri kulttuuritoimijoiden ja taiteilijoiden kanssa.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	5 325	4 000	432	10,8 %	-3 568	-91,9 %
Maksutuotot	4 246		857	x	857	-79,8 %
Tuet ja avustukset	4 148		793	x	793	-80,9 %
Muut toimintatuotot	-301		-320	x	-320	6,3 %
Toimintatuotot	13 418	4 000	1 762	44,1 %	-2 238	-86,9 %
Henkilöstökulut	-20 579	-19 966	-21 474	107,6 %	-1 508	4,3 %
Palvelujen ostot	-43 189	-32 701	-41 762	127,7 %	-9 061	-3,3 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-1 693	-1 500	-934	62,3 %	566	-44,8 %
Avustukset	-4 850	-5 000	-5 000	100,0 %	0	3,1 %
Muut toimintakulut	-4 550	-6 160	-5 223	84,8 %	937	14,8 %
Toimintakulut	-74 861	-65 327	-74 393	113,9 %	-9 066	-0,6 %
Toimintakate	-61 443	-61 327	-72 631	118,4 %	-11 304	18,2 %
Vyörytyserät, netto	-779		-776	x	-776	-0,4 %
Tilikauden tulos	-62 222	-61 327	-73 407	119,7 %	-12 080	18,0 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite 2019 (Sivistyksen toimialan ohjelmasta)	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Laadukkaiden kulttuuripalvelujen järjestäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (matkailu huomioiden).	Laaditaan kunnan kulttuuri(kasvatus)ohjelma, jossa huomioidaan niin varhaiskasvatus, koulujen kulttuuritoiminta, aikuisväestö ja matkailijat kuin yhteistyötahot. Ohjelma toimii laadunhallinnallisena toimintaa ohjaavana työkaluna.	Ohjelma hyväksytään Sivistystoimen lautakunnassa vuoden 2019 lopulla.	Kulttuurikasvatussuunnitelman tekeminen siirrettiin aloitettavaksi myöhemmin, vuoden 2020 aikana, yhteistyössä Kulttuurin kanssa. Valmistelutyötä on kuitenkin tehty jo vuoden 2019 puolella.
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Kulttuuritoimi mahdollistaa kulttuurista, taiteesta ja luonnosta nauttimisen.	Järjestetään kulttuuritilaisuuksia (suurimmaksi osaksi maksuttomina) eri taiteen aloilta. Ollaan mukana mahdollistamassa tilaideproduktioita. Kulttuuriavustusten jakamisen säännöt on laadittu ja hyväksytty; avustuksia jaetaan avustuksia kulttuuri-toimijoille. Kaiku-korttitoiminta on osa kulttuuri-toimintaa.	Tilaisuuksien lukumäärä: taidenäyttelyt 4-6, teatteriesitykset 4, konsertit ja musiikkitaapahtumat 10-15, muut kulttuuritapahtumat 2-3. Tilataideproduktioita väh.2. Vaikuttavuusmittari (osallistujien määrät). Kulttuuriavustusten säännöt on hyväksytty lautakunnassa. Avustusten saajien määrä ja avustusten myöntämisen vaikuttavuus (osallistujien määrä tilaisuuksissa). Kaiku-kortin käyttäjien lukumäärä kulttuuritilaisuuksissa.	Järjestettiin 2 kesänäyttelyä ja lisäksi kädentaidonäyttelyt 2, teatteriesityksiä 4, konsertteja ja musiikkitapahtumia 12, muut kulttuuritapahtumat 14. Tilataideproduktioita 2. Arvoitu (osin laskettu) kokonaismäärä yli 5000 osallistujaa ja kävijää. Lisäksi museokäynnit. Kulttuuriavustusten säännöt hyväksyttiin 26.2.2019 Sivistystoimen lautakunnassa. Avustuksia myönnettiin 14 hakijalle. Kaiku-korttia käytettiin kaksi kertaa.

Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Museotoiminnan tukeminen osana laadukkaita kulttuuri- ja matkailupalveluja.	Kartoitetaan museotoiminnan parantamista ja keskittämistä keskustan alueella. Tehdään yhteistyötä seurojen, yhdistysten ja seurakunnan kanssa. Haetaan Leader-hanketta.	Hanke on haettu ja aloitettu.	Haettiin OKM:stä hankerahaa Tervajärven museon korjaamiseen, hankeraha 4000 € myönnettiin. Muut museohankkeet päätettiin siirtää myöhemmille vuosille.
-------------------	--------------------------------	---	---	-------------------------------	--

MUSIIKKIOPISTO

Vastuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Tehtävä

Sotkamon alueella toimii Kuhmon musiikkiopisto. Se järjestää taiteen perusopetuksen ja laajemman oppimäärän mukaista opetusta musiikissa. Sotkamolaiset lapset ja nuoret saavat yksilöopetusta eri soittimissa, yhteismusisointia ja bänditoimintaa, muskaritoimintaa sekä musiikin perusteita (teoriaopetusta).

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	32 032		23 951	x	23 951	-25,2 %
Toimintatuotot	32 032	0	23 951	x	23 951	-25,2 %
Palvelujen ostot	-120 501	-98 156	-115 395	117,6 %	-17 239	-4,2 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 198	-1 900	-1 896	99,8 %	4	-13,7 %
Muut toimintakulut	-204	-300	-34	11,3 %	266	-83,3 %
Toimintakulut	-122 903	-100 356	-117 325	116,9 %	-16 969	-4,5 %
Toimintakate	-90 871	-100 356	-93 374	93,0 %	6 982	2,8 %
Vyörytyserät, netto	-1 126		-1 137	x	-1 137	1,0 %
Tilikauden tulos	-91 997	-100 356	-94 511	94,2 %	5 845	2,7 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviota-voite 2019 (Sivistyksen toimialan ohjelmasta)	Toimenpide	Mittari/ arviointikriteeri	Toteuma
Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Musiikkiopisto-toiminta mahdollistaa kulttuurista ja taiteesta nauttimisen harrastuksena ja opintoina.	Toiminnan määrä pysyy samana kuin kahtena edellisellä vuotena huomioiden tarpeen ja toiveet.	Opiskelijamäärät, tuntimäärät, eri instrumenttityypit yksilö-opetuksessa kolmen vuoden vertailuna.	Annettujen tuntien lukumäärä viikossa on pysynyt kahtena viime vuotena lähes samana: 113 tuntia v. 2018 ja 115 tuntia v. 2019. Aikaisempina vuosina se oli n. 95. Opiskelijamäärä on vähentynyt viimeisenä neljänä vuotena 157:stä 113:een. Opetettavia instrumentteja oli v. 2018 ja 2019 13 kpl molempina ja aikaisemmin 12 kpl. Suosituimpina instrumentteina ovat pysyneet vuosien ajan piano, viulu ja huilu. Soitonopetusta on lisätty hieman viime vuodesta: 91,97 tunnista 92,97 tuntiin. Aikaisemmista vuosista tuntimäärä on hieman laskenut. Yhteis- soittotunteja on hieman lisätty ja musiikin perusteita vähennetty. Muskaritunteja on lisätty.
Resurssien järkevä käyttö	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Musiikkiopisto-toiminta on ostopalvelua Kuhmon musiikkiopistolta.	Seurataan asiakastytyväisyysselvityksen tuloksia ja muita määrällisiä mittareita (ks. edellinen kohta)	Asiakastytyväisyysselvityksen tulokset ovat vähintään 3,5.	Sanallinen asiakastytyväisyysselvitys toteutettiin kaksi kertaa vuoden 2019 aikana. Musiikkiopiston toimintaan ollaan pääosin tyytyväisiä, opettajia pidetään ammattitaitoisina ja annettua opetusta laadukkaana.
Resurssien järkevä käyttö	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Tarkennetaan kesämuusikoiden toiminnan mallia Sotkamossa.	Tarkennetaan sopimusta, joka sisältää mm. eurot, tilaamisen ja vastuhenkilöt.	Tapahtumien määrä (väh. 3) ja niistä maksettavat euromäärät (maks. 1500 €).	Sopimusta tarkistettiin: tapahtumat ovat kesämuusikoiden toimintaa (3 kpl) ja euromäärä on 1500 €.

KANSALAIPOISTO

Vastuhenkilö sivistysjohtaja - kansalaisopiston rehtori Merja Ojalampi

Tehtävä

Kansalaisopisto tuottaa vapaan sivistystyön kurssitoimintaa Sotkamossa ja Kuhmossa. Lisäksi se tuottaa taiteen perusopetusta, henkilöstökoulutusta, myyntipalvelukursseja sekä kehittää toimintaansa erilaisilla hankkeilla ja yhteistyöllä muiden kuntien, oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	89 590	86 000	77 040	89,6 %	-8 960	-14,0 %
Maksutuotot	151 581	135 000	148 548	110,0 %	13 548	-2,0 %
Tuet ja avustukset	17 316	50 000	2 800	5,6 %	-47 200	-83,8 %
Muut toimintatuotot	84	27 400	293	1,1 %	-27 107	248,8 %
Toimintatuotot	258 571	298 400	228 681	76,6 %	-69 719	-11,6 %
Henkilöstökulut	-701 094	-777 853	-696 816	89,6 %	81 037	-0,6 %
Palvelujen ostot	-95 646	-91 135	-102 177	112,1 %	-11 042	6,8 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-7 495	-8 670	-8 994	103,7 %	-324	20,0 %
Muut toimintakulut	-39 899	-35 740	-39 975	111,8 %	-4 235	0,2 %
Toimintakulut	-844 134	-913 398	-847 962	92,8 %	65 436	0,5 %
Toimintakate	-585 563	-614 998	-619 281	100,7 %	-4 283	5,8 %
Vyörytyserät, netto	-12 640		-12 731	x	-12 731	0,7 %
Tilikauden tulos	-598 203	-614 998	-632 012	102,8 %	-17 014	5,7 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite 2019 (Sivistyksen toimialan ohjelmasta)	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Tarjotaan kyllillä ja keskustoissa laadukas ja ajanmukainen kurssitarjoitus, johon on mahdollista myös vaikuttaa.	Toteutetaan asiakastytyväisyyskysely ja kurssitoivekyselyt; kuullaan nuorisovaltuustoa ja vanhus- ja vammaisneuvostoa.	Asiakastytyväisyyskyselyn tulos on väh. 3,70 ja toivottuja kursseja toteutetaan n. 5-10 %. Kuulemistilaisuuksia on väh. 2.	Asiakastytyväisyyskysely toteutettiin kokonaan sähköisesti ja vastaajamäärä oli niin pieni, että arviointi ei ole mahdollista. Toivottuja, uusia kursseja oli Sotkamossa 26, joista 24 voitiin toteuttaa (12 % kokonaisuudesta) ja Kuhmossa 15, joista 10 voitiin toteuttaa (8 % kokonaisuudesta). Nuorisovaltuustolta kysyttiin toiminnasta kuulemistilaisuuksien yhteydessä, vanhus- ja vammaisneuvostolta sähköpostitse.
Kasvava elinvoima	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Osallistutaan kansainväliseen toimintaan.	Kasvatetaan yhteistyötä yritysten ja yhdistysten kanssa, järjestetään myyntipalvelukursseja.	Maksupalvelukursseja järjestetään väh. 3-5 kansainvälistymiseen ja matkailuun liittyen. Osallistujien määrä on väh. 50.	Myyntipalvelukursseja oli 5, joissa osallistujia oli 43. Kurkseista kolme on ollut kansainvälisiä.
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Edistetään mahdollisuuksia itsensä toteuttamiseen ja edistetään osallisuutta.	Tarjotaan ilmaisia luentoja; kurssimaksut ovat kohtuullisia; kursseja on useissa toimipaikoissa ja myös sivukylillä, niiden suhdeluku pysyy samana; Kaiku-kortti ja opintosetelit ovat käytössä. Ollaan mukana toteuttamassa nuorten harrastekuuta.	Ilmaisia luentoja on molemmissa toimipisteissä n. 2 lukukaudessa, yht. n. 6-8. Kurssien määrät keskustoissa ja sivukylillä. Käytettyjen Kaiku-korttien määrä, opintosetelien määrä, harrastetakuukurssilaisten määrä.	Ilmaisia yleisöluentoja oli yht. 7, joista 4 Sotkamossa ja 3 Kuhmossa. Kurseja järjestettiin Sotkamossa 12 sivukylällä yht. n. 21 (hieman enemmän ja useammalla kylällä kuin v.2018) ja Kuhmossa 9 sivukylällä 20 kurssia (hieman vähemmän kuin v. 2018). Kaiku-kortteja on käytetty yht. 41 kurssilla, 16 Sotkamossa ja 25 Kuhmossa. Opintoseteleitä jaettiin yht. 181 kpl, joista Sotkamossa 82 ja Kuhmossa 99. Harrastepasseja kansalaisopistossa käytti Sotkamossa 2 nuorta ja Kuhmossa 14 nuorta.

Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Tarjotaan mahdollisuus itsensä toteuttamiseen ja kulttuurista, taiteesta ja luonnosta nauttimiseen. Edistetään terveitä elämäntapoja.	Tarjotaan eri ainealueiden kursseja: mm. taidekursseja, liikuntaa, tanssia, teatteria ja luontoon liittyviä kursseja. Kurssi- ja luentoaiheissa on terveyskasvatukseen liittyviä aiheita. Tapahtumat ovat ilmaisia tai niissä on pieni pääsymaksu.	Mainittujen ainealueiden määrä suhteessa kaikkiin kursseihin, ilmaisten tapahtumien määrä ja maksullisten tapahtumien määrä. Yhteistyössä muiden tahojen kanssa tuotettujen kulttuuritapahtumien määrä.	Kielten ja historian kursseja tuntimääräisesti oli n. 12 % kaikista kursseista, taidekursseja n. 48%, tanssia, musiikkia ja teatteria yht. n. 18% ja luontoon liittyviä kursseja alle 1 %. Kaikki kansalaisopiston tapahtumat ja esitykset olivat maksuttomia, yht. 18. Lisäksi kansalaisopisto oli mukana Sotkamo-päivässä, kesän toritapahtumissa, Sotkamo-talvisodassa esityksissä sekä kuorot esiintyivät useissa tilaisuuksissa. Yhteistyökumppaneita (seurat, yhdistykset ja muut toimijat) kansalaisopistolla oli yht. 8 ja lisäksi paikallisia kyläyhdistyksiä molemmissa kunnissa.
Resurssien järkevä käyttö	Asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien edesauttaminen	Ollaan mukana mahdollistamassa kuntalaisten digitaitojen vahvistamista. Lisätään kestävä kehitystä mm. etäopetuskokeilulla ja huomiolla kierrätysmateriaalit.	Toteutetaan digihanke ja etäopetuskokeilu kielissä (mikäli Opetushallitus myöntää kokeiluun hankerahoituksen; hankehaku oli lokakuussa 2018). Uusien materiaalien hankinnat ovat maltillisia, kierrätysmateriaaleja suositetaan kursseilla.	Digitaitoja edistävien kurssien määrä ja niiden opiskelijoiden määrä (tarkentuu kun päätös hankkeen euromäärästä saadaan). Materiaalihankeisiin käytävät euromäärät, kierrätysmateriaaleja käyttävien kurssien määrä.	Mukana ollaan Meri-Pohjan opistopiirin Digittää-hankkeessa (ilmaiset kurssit toteutuvat kevätlukukaudella 2020); omaan digihankkeeseen ei saatu Opetushallituksesta rahoitusta. Tietokone-, älypuhelin- ja valokuvakirjakursseja järjestettiin Sotkamossa 2 ja Kuhmossa 2; osallistujia oli yht. 34. Kädentaitojen kursseilla käytetään kierrätysmateriaaleja ja hankitaan uusia säästeliäästi.

NUORISOTOIMI

Vastuhenkilö nuorisotoimenjohtaja Marja-Maija Pyykkönen

Tehtävä

Nuorisotoimi koostuu nuorisotalo Asema 13:n ja Vuokatin nuorisotilan toiminnasta, leiritoiminnasta, aamu- ja iltpäivätoiminnasta, projekteista, etsivästä nuorisotyöstä sekä Väliasema - raide tulevaisuuteen -toiminnasta. Lisäksi jaetaan pienimuotoisesti avustuksia. Sotkamon nuorisotoimi vastaa lapsille ja nuorille suunnatuista ennaltaehkäisevistä palveluista sekä on aktiivisesti mukana nuorisovaltuuston kehittämistoiminnassa. Lapsi -ja nuorisopoliittinen kehittämisohjelma vuosille 2016-2019 oi suuntaviivat nuorisotyölle.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	5 898	8 500	4 911	57,8 %	-3 589	-16,7 %
Maksutuotot	83 460	89 990	84 550	94,0 %	-5 440	1,3 %
Tuet ja avustukset	40 159	73 890	95 642	129,4 %	21 752	138,2 %
Muut toimintatuotot	12 423	11 510	5 121	44,5 %	-6 389	-58,8 %
Toimintatuotot	141 940	183 890	190 224	103,4 %	6 334	34,0 %
Henkilöstökulut	-608 816	-690 444	-592 836	85,9 %	97 608	-2,6 %
Palvelujen ostot	-119 137	-149 287	-90 038	60,3 %	59 249	-24,4 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-50 049	-26 220	-54 238	206,9 %	-28 018	8,4 %
Avustukset	-3 260	-13 000	-3 799	29,2 %	9 201	16,5 %
Muut toimintakulut	-11 622	-11 500	-12 460	108,3 %	-960	7,2 %
Toimintakulut	-792 884	-890 451	-753 371	84,6 %	137 080	-5,0 %
Toimintakate	-650 944	-706 561	-563 147	79,7 %	143 414	-13,5 %
Vyörytyserät, netto	-10 090		-10 276	x	-10 276	1,8 %
Tilikauden tulos	-661 034	-706 561	-573 423	81,2 %	133 138	-13,3 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite 2019 (Sivistyksen toimialan ohjelmasta)	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Järjestetään laadukkaita palveluita ja lisätään yhteistyötä sivistyksen toimialan tulosyksiköiden kanssa ja muiden toimijoiden kanssa.	Tehdään asiakastyytyväisyyskysely(itä). Järjestetään enemmän viikonlopputoimintaa, tapahtumia ja kesätoimintaa useiden toimijoiden kanssa. Jalkautumista kentälle pidetään edelleen yllä.	Asiakastyytyväisyyskysely(ide)n tulokset ovat hyvät (väh. 3,5). Yhteistyössä järjestettävien tapahtumien, viikonlopputoiminnan sekä kesätoiminnan määrät: osallistujamäärät, tuntimäärät ja tapahtumamäärät.	Asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset (5-portaisella asteikolla): apip 4,76; nuorisotyö 4,20; etsivä nuorisotyö 4,36; Väliasema 4. Leirejä järjestettiin 3, kesäliikkaritoimintaa 10, kesäkerhoja 1 (14 pv) Salmelassa ja talotoimintaa järjestettiin Asema13:lla 14 pv:n ajalla kesällä. Perheille järjestettiin 6 kpl pop up-tapahtumia kylillä yhdessä kyläyhdistysten kanssa - Nuva sai Tapojärvi Oy:ltä 2500€ lahjoituksen.
Resurssien järkevä käyttö	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Mahdollistetaan uusien toimintatapojen luominen.	Kehitetään nuorisotoimen rakennetta. Tehdään Tolkusti Sotkamossa - hankkeen kanssa yhteistyötä. Kuullaan nuorisovaltuustoa säännöllisesti toiminnan kehittämiseksi.	Yhteistyön tuloksia on; nuorisovaltuuston kuulemisten määrät ja sen tekemien aloitteiden ja ehdotusten määrät suhteessa muutoksiin toiminnassa.	Nuorisovaltuuston kuulemisia oli 2 kpl ja se kokoontui 11 kertaa. Virallisia aloitteita nuorisovaltuusto ei tehnyt, ehdotuksia kyllä. Nuorisovaltuuston pj oli mukana valtuustossa ja eri työryhmissä. Maakunnallisen nuorisovaltuuston (Manu) kokouksia oli 1 kpl. Ka Niin -tapahtumassa (Manu) nuorisovaltuusto oli mukana.

Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Edistetään terveitä elämäntapoja. Mahdollistetaan itsensä toteuttaminen sekä kulttuurista taiteesta ja luonnosta nauttiminen.	Ollaan mukana harrastetakuun kehittämisessä ja toteutuksessa. Huomioidaan lasten ja nuorten terveiden elämäntapojen kuten liikunnan ja ruokailun merkityksen edistäminen sekä järkevään digikulttuuriin opastaminen ja kiusaamisen vastainen toiminta kaikissa toiminnoissa. Kuullaan nuorisovaltuustoa uusien toimintojen ja ennaltaehkäisevän toiminnan kehittämiseksi.	Harrastetakuun osallistujamäärät ja toimintamäärät. Nuorisovaltuuston ehdotusten toteutumismäärät. Terveet elämäntavat -tapahtumat, toimintamäärät, osallistujamäärät.	Hyvinvointia ja terveitä elämäntapoja edistäviä tapahtumia: Hyväpäivä -ryhmät Väliasemalla ja Nuuska-agentti -koulutus. Järjestettiin Seiskaseuranat 124 osallistujaa, Kipinäpäivät 109 osallistujaa, Kaveripäivät 120 osallistujaa, Seiskapäivät 109 osallistujaa. Harrastetakuutoiminnan osallistujat 20. Saadulla lahjotusrahoituksella (2500 € Tapojärvo Oy) hankittiin välituntivälineitä ennaltaehkäisevän toiminnan tueksi. Nuorisovaltuuston kanssa tehtiin yhteistyötä kiinteästi toiminnan kehittämiseksi.
Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Edistetään terveitä elämäntapoja. Kehitetään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.	Osallistutaan ja kehitetään aktiivisesti ennaltaehkäisevää päihdetyötä yhteistyöryhmässä ja tehdään käytännössä toimenpiteitä jo kehittämisvaiheessa.	Ohjelma on valmis ja käytännön toimenpiteitä on tehty jo kehittämistyön aikana.	On osallistuttu ennalta ehkäisevän päihdetyön yhteistyöryhmän työskentelyyn ja on toimittu ohjelman mukaan.

VARHAISKASVATUS

Vastuhenkilö kasvatusjohtaja Ville Manninen

Tehtävä

Varhaiskasvatus sisältää varhaiskasvatuksen hallinnon, päiväkotihoidon, esiopetuksen, perhepäivähoidon ja lastenhoidon tuen talouden sekä toiminnalliset tavoitteet. Päiväkodit toimintakaudella 2019-2020 olivat: Kontinjoen päiväkotitoiminta, päiväkodin johtaja Eeva-Liisa Sirviö; Leivolantien päiväkotitoiminta, päiväkodin johtaja Jorma Parviainen; Päiväkotitoiminta Satuvakka, päiväkodin johtaja Heikki Niskanen; Tiilikankaan päiväkotitoiminta, päiväkodin johtaja Minna Piirainen; Käpymetsän vuoropäiväkotitoiminta, päiväkodin johtaja Reeta Niskanen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TP 2019/ TA 2019, %	TP 2019/ TA 2019, €	TP 2018 - TP 2019, %
Myyntituotot	52 466	35 000	183 205	523,4 %	148 205	249,2 %
Maksutuotot	525 195	400 000	504 052	126,0 %	104 052	-4,0 %
Tuet ja avustukset			-5 137	x	-5 137	x
Muut toimintatuotot	600	600	2 915	485,8 %	2 315	385,8 %
Toimintatuotot	578 261	435 600	685 035	157,3 %	249 435	18,5 %
Henkilöstökulut	-5 384 814	-5 267 543	-5 629 542	106,9 %	-361 999	4,5 %
Palvelujen ostot	-1 287 113	-1 360 358	-1 345 030	98,9 %	15 328	4,5 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-85 014	-59 570	-64 828	108,8 %	-5 258	-23,7 %
Avustukset	-465 391	-1 175 000	-810 049	68,9 %	364 951	74,1 %
Muut toimintakulut	-198 098	-179 000	-213 695	119,4 %	-34 695	7,9 %
Toimintakulut	-7 420 430	-8 041 471	-8 063 144	100,3 %	-21 673	8,7 %
Toimintakate	-6 842 169	-7 605 871	-7 378 109	97,0 %	227 762	7,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-19 906	-17 928	-17 928	100,0 %	0	-9,9 %
Vyörytyserät, netto	-83 746		-91 639	x	-91 639	9,4 %
Tilikauden tulos	-6 945 821	-7 623 799	-7 487 676	98,2 %	136 123	7,8 %

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviota-voite 2019 (Sivistyksen toimialan ohjelmasta)	Toimenpide	Mittari/arviointikriteeri	Toteuma
Kasvava elinvoima	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Yrittäjyyskasvatuksen polku	Lisätään lasten tuntemusta erilaisista ammateista ja elinkeinoista Sotkamossa	Muodostetaan yrittäjyyskasvatuksen polku Yrittäjyyskasvatuksen toimenpiteiden suunnittelu varhaiskasvatuksessa	Yrittäjyyskasvatuksen polun luominen koko Kainuuseen on aloitettu. Erilaisia yrittäjyyskasvatuksen toimenpiteitä on toteutettu päiväkodeissa.

Asukkaiden hyvinvointi	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Terveellisten elämäntapojen juurruttaminen	Huolehditaan varhaiskasvatuksen liikunta- ja ravitsemussuosittelun noudattamisesta	Liikuntaa edistävien toimenpiteiden määrä Terveellisen ravitsemuksen edistämistä tukevien toimenpiteiden määrä	Liikuntaa on edistetty järjestämällä liikuntamahdollisuuksia. Ruokakasvatuksessa on hyödynnetty mm. saperea.
Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Toimivat ja laadukkaat peruspalvelut	Huoltajat ovat tyytyväisiä varhaiskasvatuksen laatuun	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset Työhyvinvointikyselyn tulokset Henkilöstön kelpoisuudet	Asiakastyytyväisyyskyselyn keskiarvo 4,50 (asteikko 1-5, n=124). Varhaiskasvatus on kaikissa kriteereissä kunnan keskiarvossa tai yläpuolella. Henkilöstöstä 92 % oli kelpoisia.
Resurssien järkevä käyttö	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Resursseja käytetään suunnitelmallisesti toimialalla.	Suunnitellaan yhteistoimintaa yksityisten varhaiskasvatustoimijoiden kanssa Varhaiskasvatusryhmiä yhdistetään pääarakennukseen lapsimäärän mukaan.	Toimivien rakenteiden luominen yhteistyölle Yhdistettyjen lapsiryhmien määrä.	Yksityiset toimijat ovat olleet mukana varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa ja yhteistyörakenteita on luotu. Lapsiryhmien yhdistäminen ei ollut mahdollista varhaiskasvatuksen kysynnän kasvamisen vuoksi.
Resurssien järkevä käyttö	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Kestävän kehityksen edistäminen	Kestävän kehityksen edistäminen varhaiskasvatuksessa	Jokainen varhaiskasvatusyksikkö tekee yhden kestävän kehityksen projektin	Jokaisessa päiväkodissa on toteutettu vähintään yksi kestävän kehityksen projekti.

2.4 TULOSLASKELMA

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TA 2019	TP 2019	Toteuma, %	Poikkeama, €
Myyntituotot	5 893 030	6 140 411	104,2 %	247 381
Maksutuotot	1 034 910	1 252 190	121,0 %	217 280
Tuet ja avustukset	1 836 541	1 883 453	102,6 %	46 912
Muut toimintatuotot	2 355 580	2 472 019	104,9 %	116 439
Toimintatuotot	11 120 061	11 748 073	105,6 %	628 012
Henkilöstökulut	-24 101 722	-24 168 427	100,3 %	-66 705
Palvelujen ostot	-50 658 824	-51 040 874	100,8 %	-382 050
Aineet, tarvikkeet ja tar- varat	-4 005 350	-4 180 770	104,4 %	-175 420
Avustukset	-2 647 290	-1 643 752	62,1 %	1 003 538
Muut toimintakulut	-1 048 800	-1 079 344	102,9 %	-30 544
Toimintakulut	-82 461 986	-82 113 167	99,6 %	348 819
Toimintakate	-71 341 925	-70 365 094	98,6 %	976 831
Kunnan tulovero	33 180 000	33 520 950	101,0 %	340 950
Kiinteistövero	4 146 000	4 183 237	100,9 %	37 237
Osuus yhteisöveron t	2 907 000	2 843 428	97,8 %	-63 572
Verotulot	40 233 000	40 547 615	100,8 %	314 615
Kunnan peruspalv. vo	21 266 102	21 274 299	100,0 %	8 197
Verot.per. vo tasaus	4 991 952	4 991 952	100,0 %	0
Opetus- ja kultt. vo	500 451	448 656	89,7 %	-51 795
Valtionosuudet	26 758 505	26 714 907	99,8 %	-43 598
Korkotuotot	1 572 381	1 199 914	76,3 %	-372 467
Muut rahoitustuotot	155 000	16 988 481	10960,3 %	16 833 481
Korkokulut	-152 230	-158 818	104,3 %	-6 588
Muut rahoituskulut	-146 500	-309 280	211,1 %	-162 780
Rahoitustuotot ja kulut	1 428 651	17 720 297	1240,4 %	16 291 646
Vuosikate	-2 921 769	14 617 725	500,3 %	17 539 494
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 661 766	-2 781 201	104,5 %	-119 435
Arvon alentumiset	0	0	X	0
Poistot ja arvon- alenemiset	-2 661 766	-2 781 201	X	-119 435
Satunnaiset tuotot	39 077 681	39 077 681	100,0 %	0
Satunnaiset kulut	-555 791	-625 004	112,5 %	-69 213
Tilikauden tulos	32 938 355	50 289 201	152,7 %	17 350 846
Varausten ja rahastojen	0	97 239	X	97 239
Tilikauden ali-/yli jäämä	32 938 355	50 386 440	153,0 %	17 448 085

Verotulot

	Talousarvio, €	Toteuma, €	Poikkeama, €
Tulovero	33 180 000	33 520 950	340 950
Kiinteistövero	4 146 000	4 183 237	37 237
Yhteisövero	2 907 000	2 843 428	-63 572
YHTEENSÄ	40 233 000	40 547 615	314 615

	Tulovero- prosentti	Kunnallisveroa vastaavat verotettavat tulot, €	Muutos, %	Yleinen kiinteistö- veropro- sentti	Vakin. asuin- rak.	Muut asuin- rak.	Voima- laitos	Rakentama- ton raken- nuspaikka
Vuosi 2010	19,00 %	25 823 053	0,0 %	0,95	0,45	1,00	2,85	-
Vuosi 2011	19,00 %	25 171 336	-2,5 %	0,95	0,45	1,00	2,85	-
Vuosi 2012	19,75 %	25 669 183	2,0 %	0,95	0,45	1,00	2,85	-
Vuosi 2013	20,75 %	27 943 542	8,9 %	0,95	0,45	1,00	2,85	-
Vuosi 2014	21,25 %	29 508 566	5,6 %	0,95	0,45	1,20	2,85	-
Vuosi 2015	21,25 %	29 435 353	-0,2 %	1,10	0,60	1,20	2,85	-
Vuosi 2016	21,25 %	29 578 794	0,5 %	1,10	0,60	1,20	2,85	-
Vuosi 2017	21,25 %	30 208 585	2,1 %	1,10	0,60	1,20	3,10	3,00
Vuosi 2018	21,25 %	30 672 832	1,5 %	1,10	0,60	1,20	3,10	3,00
Vuosi 2019	21,25 %	30 907 690	0,77 %	1,10	0,60	1,20	3,10	3,00

Valtionosuudet

	Talousarvio, €	Toteuma, €	Poikkeama, €
Kunnan peruspalvelujen vo	21 266 102	21 274 299	8 197
Verotuloperust. vo-tasaus	4 991 952	4 991 952	0
Opetus- ja kultt. vo	500 451	448 656	-51 795
YHTEENSÄ	26 758 505	26 714 907	-43 598

2.5 INVESTOINNIT

	Alku- peräinen TA	TA muutokset	TA muutos- ten jälkeen	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
KIINTEÄ OMAISUUS	-350 000		-350 000	-376 762	108	26 762
Maa-alueiden osto	-350 000		-350 000	-467 621	134	117 621
Maa-alueiden myynti				90 859	X	-90 859

Maa-alueiden ostot olivat tilikaudella yhteensä -467 621 €, mikä on 117 621 € talousarviota enemmän. Vastaavasti maa-alueiden myynnit olivat yhteensä 90 859 € ja myynneille ei ollut talousarviossa varausta. Maa-alueiden myyntiä selittää merkittävimmin Sopalan kaava-alueen tonttien myynti.

	Alku- peräinen TA	TA muutokset	TA muutos- ten jälkeen	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
TALONRAKENNUS	-1 380 000	90 000	-1 290 000	-1 170 989	91	-119 011
Vuokatin koulun muutostyöt	-250 000	-13 000	-263 000	-264 809	101	1 809
Terveyskeskuksen muutostyöt	-100 000	-32 000	-132 000	-133 327	101	1 327
Uimahallin korjaus (pesuhuone - ja saunatilat)	-150 000	82 000	-68 000	-55 963	82	-12 037
Lukion korjaukset	-100 000	21 000	-79 000	-59 249	75	-19 751
Salmelan kentän pukutilat	-100 000		-100 000	-84 481	84	-15 519
Rakennusten kuntoarviot ja muut selvitykset	-80 000	16 000	-64 000	-18 053	28	-45 947
Lukion sekä Aatoksen auto- maatio				-3 645	X	3 645
Suunnitelmavuosien investointikoht. suunnittelu	-100 000	74 000	-26 000	-30 148	116	4 148
Himmelin varavoiman syöttövaraus	-20 000		-20 000	-2 556	13	-17 444
Leivolan koulun vesikaton uusiminen	-280 000	-8 000	-288 000	-290 878	101	2 878
Kiinteistöjen korjaus	-200 000	-50 000	-250 000	-227 881	91	-22 119

Talonrakennuksen merkittävimmät investointikohteet kohdistuivat koulurakennuksiin (Vuokatin koulun muutostyöt sekä Leivolan vesikaton uusiminen). Lisäksi muutostöitä tehtiin terveyskeskukselle.

	Alku- peräinen TA	TA muutokset	TA muutos- ten jälkeen	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
JULKINEN KÄYTTÖMAI- SUUS	-1 475 000	-30 000	-1 505 000	-1 400 330	93	-104 670
Liikenneväylät	-1 235 000	-69 000	-1 304 000	-1 259 075	97	-44 925
Sopalan alueen rakentami- nen 2-vaihe	-450 000		-450 000	-452 176	100	2 176
Rantakuja, Pirttikuja, Kou- lukatu, Asutuskatu	-480 000	31 000	-449 000	-435 678	97	-13 322
Liikenneturvallisuus- hankkeet	-20 000	-34 000	-54 000	-36 308	67	-17 692
Kaavateiden päällystä- minen	-50 000	-14 000	-64 000	-63 766	100	-234
Katu-,vesi- ja viemäriver- kon san. esisuunnittelu	-30 000	-22 000	-52 000	-43 138	83	-8 862
Taajaman aluevalaistuksen uusiminen	-50 000		-50 000	-47 023	94	-2 977
Katuvalojen ohjau- keskuksen uusiminen	-20 000		-20 000	-25 609	128	5 609
Katinkullan parkkialue	-35 000		-35 000	-32 686	93	-2 314
Sataman laiturin uusiminen	-50 000		-50 000	-57 329	115	7 329
Kaavateiden valaistus	-50 000	-30 000	-80 000	-65 362	82	-14 638
Urheilu- ja ulkoilualueet	-240 000	39 000	-201 000	-141 255	70	-59 745
Reittien kunnostus	-30 000		-30 000	-23 966	80	-6 034
Lähiliikunta-alueiden kalusteiden hankinta	-20 000		-20 000	-18 934	95	-1 066
Latureittimuutokset	-50 000	28 000	-22 000	-11 270	51	-10 730
Senioripuisto	-39 000	20 000	-19 000	-2 682	14	-16 318
Kelkkareittihanke	-51 000		-51 000	-26 214	51	-24 786
Menot, Kelkkareittihanke	-151 000		-151 000	-154 960	103	3 960
Tulot, Kelkkareittihanke	100 000		100 000	128 745	129	-28 745
Pohjavaaran lähiliikunta-alue	-50 000	-9 000	-59 000	-58 188	99	-812

Liikenneväylien osalta merkittävimpinä kohteina oli Sopalan alueen rakentamisen 2.vaihe sekä Rantakujan, Pirttikujan, Koulukadun ja Asutuskadun perusparannus. Erilliskohteina uusittiin kaavateiden valaistusta, päällystettiin kaavateitä, uusittiin sataman laituri sekä toteutettiin katu-, vesi- ja viemäriverkoston saneerausten suunnittelua.

Urheilu- ja ulkoilualueisiin liittyen merkittävämpänä kohteena oli KAMORE-kelkkareittihankkeen käynnistyminen.

	Alku- peräinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
IRTAIN OMAISUUS	-105 000		-105 000	-136 521	130	31 521
Kunnanviraston kalusteet	-40 000		-40 000	-17 364	43	-22 636
Dynasty-ohjelman version päivitys	-25 000		-25 000	-16 892	68	-8 108
Huoltoauto ja kalusteet	-40 000		-40 000	-34 285	86	-5 715
Koulutoimen kalustohankinnat				-67 980	X	67 980

Tilikaudella tehtiin kalustohankintoja, päivitettiin Dynasty-asianhallintajärjestelmä sekä hankittiin uusi huoltoauto. Koulutoimen kalustohankinnoille ei ollut talousarviossa määrärahavarausta.

	Alku- peräinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
KAUKOLÄMPÖLAITOS	-270 000		-270 000	-311 788	115	41 788
Rantakuja, Pirttikuja, Koulukatu, Asutus	-270 000		-270 000	-311 788	115	41 788

Tilikaudella toteutettiin Rantakujan, Pirttikujan, Koulukadun ja Asutuskadun perusparannuksen yhteydessä myös kaukolämmön verkoston uusiminen. Määrärahavaraus ylittyi jonkun verran.

	Alku- peräinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
VESI- JA VIEMÄRILAITOS	-815 000	-60 000	-875 000	-858 422	98	-16 578
Jätevesipuhdistamon san.	-20 000		-20 000	-30 607	153	10 607
Talojohtojen rakentaminen	-80 000	-16 000	-96 000	-97 216	101	1 216
Jätevesipuhdistamon kompressorit	-20 000	-12 000	-32 000	-31 565	99	-435
Vesi- ja viemärlaitoksen automatisoin. uusiminen	-60 000	-9 000	-69 000	-68 597	99	-403
Tulot, vesi- ja viemärl. automat. uusiminen				3 721	X	-3 721
Vesilaitoksen UV-laitteet	-25 000	-5 000	-30 000	-29 380	98	-620
Vesitornin portaat	-20 000		-20 000	-4 209	21	-15 791
Pölyvaaran pohjavesikäivon suunnittelu	-20 000		-20 000	-20 860	104	860
Teollisuusalueen sujutus	-40 000		-40 000	-52 258	131	12 258
Vesistön alitusputkien kuvaus	-20 000		-20 000	-16 900	85	-3 100
Keskuspumppamon saneeraus	-30 000		-30 000	-30 490	102	490

Rantakuja, Pirttikuja, Koulukatu, Asutuskatu	-280 000	-18 000	-298 000	-297 326	100	-674
Sopalan alueen rakentaminen, 2-vaihe	-200 000		-200 000	-185 190	93	-14 810
Koulurinteen yläos. vesihuol. suun ja rakentam.				2 456	X	-2 456
Tulot, Koulurinteen yläosan vesihuolto				2 456	X	-2 456

Vesihuoltolaitoksen merkittävimmät kohteet olivat myöskin Sopalan alueen rakentamisen 2. vaihe sekä Rantakujan, Pirttikujan, Koulukadun ja Asutuskadun peruseräparannus. Lisäksi toteutettiin talojohtojen rakentamista, uusittiin vesihuoltolaitoksen automatisointia ja UV-laitteet. Teollisuusalueen sujutus oli myös merkittävä kohde tilikaudella.

	Alku- peräinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
ARVOPAPERIT				40 825 863	X	-40 825 863
Arvopapereiden osto				-1 000	X	1 000
Arvopapereiden myynti				40 885 683	X	-40 885 683
Kainuunmeren Työterveys Oy/Monetra Oy				-58 820	X	58 820

Kunnan tekemästä Loiste-osakekaupasta saatiin huomattava arvopapereiden myyntivoitto. Lisäksi kunta osti Kainuunmeren Työterveys Oy:n ja Monetra Oulu Oy:n osakkeita. Kunta liittyi Monetra Oulu Oy:n in-house osakkaaksi.

	Alku- peräinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
INVESTOINTIMENOT	-4 395 000	0	-4 395 000	36 571 051	832	40 966 051

Kaiken kaikkiaan kunnan nettomääräiset investointimenot (investointien rahavirta) olivat tilikaudella yhteensä 2 789 393 euroa. Investointimenot olivat 109 232 euroa pienemmät kuin muutettu talousarvio. Talousarviomuutosten yhteydessä investointimäärärahoja lisättiin nettomääräisesti 250 000 eurolla. Lisämääräraha haettiin Vuokatin alueen vesihuoltohankkeeseen, jolla pyrittiin turvaamaan vesihuoltolaitoksen toimintavarmuutta.

2.6 RAHOITUSLASKELMA

	TA 2019	TP 2019	Toteuma, %	Poikkeama, €
Toiminnan rahavirta	-3 597 560	13 912 880	386,7 %	17 510 440
Vuosikate	-2 921 769	14 617 727	500,3 %	17 539 496
Satunnaiset tulot	38 521 890	38 452 677	X	-69 213
Tulorahoituksen korjausevät	-39 197 681	-39 157 524	99,9 %	40 157
Investointien rahavirta	34 802 681	36 571 051	105,1 %	1 768 370
Investointimenot	-4 595 000	-4 564 413	99,3 %	30 587
Rahoitusosuudet investointeihin	200 000	158 922	79,5 %	-41 078
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	39 197 681	40 976 542	104,5 %	1 778 861
Toiminnan ja investointien rahavirta	31 205 121	50 483 931	161,8 %	19 278 810
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten muutokset	30 000	21 714 553	72381,8 %	21 684 553
Antolainasaamisten lisäys	-26 000	-782 125	3008,2 %	-756 125
Antolainasaamisten vähennys	56 000	22 496 678	40172,6 %	22 440 678
Lainakannan muutokset	1 873 000	-277 175	-14,8 %	-2 150 175
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000 000	3 000 000	100,0 %	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 127 000	-3 277 175	104,8 %	-150 175
Pitkäaikaisten lainojen muutos	-127 000	-277 175	218,2 %	-150 175
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000 000	0	X	-2 000 000
Oman pääoman muutokset	0	0	X	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	45 000	-263 949	-586,6 %	-308 949
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0	-3 684	X	
Saamisten muutos	45 000	-61 332	-136,3 %	
Korottomien velkojen muutos	0	-198 933	X	
Rahoituksen rahavirta	1 948 000	21 173 429	1086,9 %	19 225 429
Rahavarojen muutos	33 153 121	71 657 360	216,1 %	38 504 239
Vaikutus maksuvalmiuteen	33 153 121	71 657 358	-216,1 %	38 504 237
Rahavarat 31.12.	34 653 121	75 811 478	-218,8 %	41 158 357
Rahavarat 1.1.	1 500 000	4 154 120	-276,9 %	2 654 120

Tilikaudella 2019 tehtiin rahoituslaskelmaan talousarviomuutoksia. Vuosikate korjattiin vastaamaan tuloslaskelmaan tehtyjen talousarviomuutosten mukaiseksi. Lisäksi satunnaisiin eriin, tulorahoituksen korjauseriin ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloihin lisättiin sen hetkiset arviot Loiste-kaupan vaikutuksista.

2.7 YHTENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEEN SITOVIEEN ERIEN TOTEUTUMISESTA

2.7.1 Yhteenvedo sitovuustasosittain

	Sito- vuus N/B	Menoarvot					Tuloarvot				
		Alkuperäinen TA	TA- muutok- set	Muutettu TA	TP	Poik- keama	Alkuperäinen TA	TA- muutok- set	Muutettu TA	TP	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Hallinnon toimiala											
Vaalit	N	-26 644		-26 644	-27 122	478	36 000		36 000	36 601	-601
Tarkastuslautakunta	N	-19 900		-19 900	-19 523	-377					
Kunnanvaltuusto	N	-35 800		-35 800	-41 773	5 973					
Yleishallinto	N	-41 415 632	-3 000 000	-44 415 632	-43 938 195	-477 437	120 000		120 000	716 855	-596 855
Elinkeinot	N	-2 400 970		-2 400 970	-2 697 560	296 590	728 151		728 151	1 019 198	-291 047
Henkilöstö	N	-979 093		-979 093	-934 093	-45 000	355 000		355 000	355 833	-833
Lomatoimi	N	-1 818 090		-1 818 090	-1 890 240	72 150	1 891 272		1 891 272	1 941 579	-50 307
Maatalous	N	-131 172		-131 172	-119 676	-11 496	3 000		3 000	6 547	-3 547
Asuntotoimi	N	-57 243		-57 243	-53 113	-4 130	163 000		163 000	171 800	-8 800
Ympäristö- ja tekni- nen toimiala											
Kunnallistekniset palvelut	N	-4 429 069		-4 429 069	-4 189 752	-239 317	659 060		659 060	632 206	26 854
Kiinteistöjen kunnossapito	N	-3 258 201		-3 258 201	-3 975 629	717 428	3 450 177		3 450 177	4 286 273	-836 096
Aterja- ja puhtaanapito	N	-3 377 697		-3 377 697	-3 520 421	142 724	3 796 103		3 796 103	3 716 611	79 492
Ympäristötoimi	N	-580 594		-580 594	-565 803	-14 791	161 390		161 390	254 873	-93 483
Vesihuoltolaitos	N	-1 136 650		-1 136 650	-1 057 870	-78 780	1 903 680		1 903 680	1 996 576	-92 896
Sivistyksen toimiala											
Sivistyspalvelut, yh	N	-94 882		-94 882	-93 530	-1 352	0		0	0	0
Koulutoimi	N	-13 193 479		-13 193 479	-14 224 138	1 030 659	1 074 500		1 074 500	1 284 166	-209 666
Vapaa-aikapalvelut	N	-2 584 559		-2 584 559	-2 420 450	-164 109	488 290		488 290	454 422	33 868
Varhaiskasvatus	N	-8 041 471		-8 041 471	-8 154 782	113 311	435 600		435 600	685 035	-249 435
Hallinnon toimiala yhteensä		-46 884 544	-3 000 000	-49 884 544	-49 721 295	-163 249	3 296 423		3 296 423	4 248 413	-951 990
Ympäristö- ja tekni- nen toimiala yhteensä		-12 782 211		-12 782 211	-13 309 475	527 264	9 970 410		9 970 410	10 886 539	-916 129
Sivistyksen toimiala yhteensä		-23 914 391		-23 914 391	-24 892 900	978 509	1 998 390		1 998 390	2 423 623	-425 233
KÄYTTÖTALOUS YHT.		-83 581 146	-3 000 000	-86 581 146	-87 923 670	1 342 524	15 265 223		15 265 223	17 558 575	-2 293 352

	Sito- vuus N/B	Menoarviot					Tuloarviot				
		Alkupe- räinen TA	TA- muutok- set	Muu- tettu TA	TP	Poik- keama	Alkuperäi- nen TA	TA- muutokset	Muutettu TA	TP	Poikkeama
TULOSLAS- KELMAOSA											
Verotulot	B						40 361 000	-128 000	40 233 000	40 547 616	-314 616
Valtionosuudet	B						27 501 538	-743 033	26 758 505	26 714 907	43 598
Korkotuotot	B						1 450 000		1 572 381	1 199 914	372 467
Muut rahoitus- tuotot	B						157 900		155 000	16 988 481	-16 833 481
Korkokulut	B	-152 230		-152 230	-158 818	6 588					
Muut rahoitus- kulut	B	-146 500		-146 500	-309 280	162 780					
Satunnaiset erät	N	0	-555 791	-555 791	-625 004	69 213	0	39 077 681	39 077 681	39 077 681	0
TULOSLAS- KELMA YHT.		-298 730	-555 791	-854 521	-1 093 102	238 581	69 470 438	38 206 648	107 796 567	124 528 599	-16 732 032

	Sito- vuus N/B	Menoarviot					Tuloarviot				
		Alkupe- räinen TA	TA- muutok- set	Muutettu TA	TP	Poik- keama	Alkupe- räinen TA	TA- muutok- set	Muutettu TA	TP	Poik- keama
INVESTOINTIOSA											
Kiinteä omaisuus		-350 000	0	-350 000	-467 621	117 621	0		0	90 859	-90 859
Maa-alueet	N	-350 000	0	-350 000	-467 621	117 621	0		0	90 859	-90 859
Talorakennus		-1 380 000	90 000	-1 290 000	-1 170 990	-119 010					
Vuokatin koulun muutostyöt	N	-250 000	-13 000	-263 000	-264 809	1 809					
Terveyskeskuksen muutostyöt	N	-100 000	-32 000	-132 000	-133 327	1 327					
Uimahallin korjaus	N	-150 000	82 000	-68 000	-55 963	-12 037					
Lukion korjaukset	N	-100 000	21 000	-79 000	-59 249	-19 751					
Salmelan kentän pukutilat	N	-100 000		-100 000	-84 481	-15 519					
Rakennusten kuntoarviot	N	-80 000	16 000	-64 000	-18 053	-45 947					
Lukion sekä Aatok- sen automaatio	N	0		0	-3 645	3 645					
Suunnitelma- vuosien kohteiden suunnittelu	N	-100 000	74 000	-26 000	-30 148	4 148					
Himmelin varavoi- man syöttövaraus	N	-20 000		-20 000	-2 556	-17 444					
Leivolan koulun ve- sikaton uusiminen	N	-280 000	-8 000	-288 000	-290 878	2 878					
Kiinteistöjen korjaus	N	-200 000	-50 000	-250 000	-227 881	-22 119					

	Sito- vuus N/B	Menoarviot					Tuloarviot				
		Alkupe- räinen TA	TA- muu- tokset	Muutettu TA	TP	Poik- keama	Alkupe- räinen TA	TA- muu- tokset	Muu- tettu TA	TP	Poik- keama
INVESTOINTIOSA											
Julkinen käyttö- omaisuus		-1 575 000	-30 000	-1 605 000	-1 529 075	-75 925	100 000	0	100 000	128 745	-28 745
Sopalan alueen ra- kentaminen 2.vaihe	N	-450 000		-450 000	-452 176	2 176					
Rantakuja, Pirtti- kuja, Koulukatu, Asutuskatu	N	-480 000	31 000	-449 000	-435 678	-13 322					
Liikennetuvall. hankkeet	N	-20 000	-34 000	-54 000	-36 308	-17 692					
Kaavateiden päällystäminen	N	-50 000	-14 000	-64 000	-63 766	-234					
Katu-, vesi- ja vie- märiverkon saneer. Esisuunnittelu	N	-30 000	-22 000	-52 000	-43 138	-8 862					
Taajaman alue- valaistuksen uusi- minen	N	-50 000		-50 000	-47 023	-2 977					
Katuvalojen ohjau- keskuksen uusiminen	N	-20 000		-20 000	-25 609	5 609					
Katinkullan parkkialue	N	-35 000		-35 000	-32 686	-2 314					
Sataman laiturin uusiminen	N	-50 000		-50 000	-57 329	7 329					
Kaavateiden valaistus	N	-50 000	-30 000	-80 000	-65 362	-14 638					
Reittien kunnostus	N	-30 000		-30 000	-23 966	-6 034					
Lähiliikunta- alueiden kalusteiden hankinta	N	-20 000		-20 000	-18 934	-1 066					
Latureittimuutokset	N	-50 000	28 000	-22 000	-11 270	-10 730					
Senioripuisto	N	-39 000	20 000	-19 000	-2 682	-16 318					
Kelkkareittihanke	N	-151 000		-151 000	-154 960	3 960	100 000		100 000	128 745	-28 745
Pohjavaarana lähiliikunta-alue	N	-50 000	-9 000	-59 000	-58 188	-812					

	Sito- vuus N/B	Menoarviot					Tuloarviot				
		Alkupe- räinen TA	TA- muu- tokset	Muu- tettu TA	TP	Poik- keama	Alkupe- räinen TA	TA- muutok- set	Muu- tettu TA	TP	Poik- keama
INVESTOINTIOSA											
Irtain omaisuus		-105 000	0	-105 000	-136 521	31 521					
Kunnanviraston kalusteet	N	-40 000		-40 000	-17 364	-22 636					
Dynasty-ohjelman päivitys	N	-25 000		-25 000	-16 892	-8 108					
Huoltoauto ja kalus- teet	N	-40 000		-40 000	-34 285	-5 715					
Koulutoimen kalustohankinn.	N	0		0	-67 980	67 980					
Kaukolämpölaitos		-270 000	0	-270 000	-311 788	41 788					
Rantakuja, Pirtti- kuja, Koulukatu, Asutus	N	-270 000		-270 000	-311 788	41 788					

	Sito- vuus N/B	Menoarviot					Tuloarviot				
		Alkupe- räinen TA	TA- muu- tokset	Muutettu TA	TP	Poik- keama	Alkupe- räinen TA	TA- muu- tokset	Muu- tettu TA	TP	Poikkeama
INVESTOINTIOSA											
Vesi- ja viemäri- laitos		-815 000	-60 000	-875 000	-864 598	-10 402	0	0	0	6 177	-6 177
Jätevedenpuhdis- tamon san.	N	-20 000		-20 000	-30 607	10 607					
Talojohtojen rakentaminen	N	-80 000	-16 000	-96 000	-97 216	1 216					
Jäteveden- puhdistamon kompressorit	N	-20 000	-12 000	-32 000	-31 565	-435					
Vesi- ja viemäri- laitoksen automat. uusiminen	N	-60 000	-9 000	-69 000	-68 597	-403				3 721	-3 721
Vesilaitoksen UV-laitteet	N	-25 000	-5 000	-30 000	-29 380	-620					
Vesitornin portaat	N	-20 000		-20 000	-4 209	-15 791					
Pölyvaaran pohja- vesikaivon suunnittelu	N	-20 000		-20 000	-20 860	860					
Teollisuusalueen sujutus	N	-40 000		-40 000	-52 258	12 258					
Vesistön alitus- putken kuvaus	N	-20 000		-20 000	-16 900	-3 100					
Keskuspumpppaa- mon saneeraus	N	-30 000		-30 000	-30 490	490					
Rantakuja, Pirtti- kuja, Koulukatu, Asutuskatu	N	-280 000	-18 000	-298 000	-297 326	-674					
Sopalan alueen rakentaminen 2.vaihe	N	-200 000		-200 000	-185 190	-14 810					
Koulurinteen ylä- osan vesihuollon suunnit. ja rak.	N									2 456	-2 456
Arvopaperit		0	0	0	-59 820	59 820				40 885 683	-40 885 683
Arvopapereiden myynti	N									40 885 683	-40 885 683
Kainuunmeren Työterveys Oy ja Monetra Oy	N				-59 820	59 820					
Investoinnit yhteensä		-4 495 000	0	-4 495 000	-4 540 413	45 413	100 000	0	100 000	41 111 464	-41 011 464

	Sito- vuus N/B	Menoarviot					Tuloarviot				
		Alkuperäinen TA	TA- muu- tokset	Muutettu TA	TP	Poik- keama	Alkuperäinen TA	TA- muu- tokset	Muutettu TA	TP	Poik- keama
RAHOITUSOSA											
Tulorahoituksen korjauserät	B						39 197 681		39 197 681	39 157 524	40 157
Antolainasaamisten muutos	B			0		0	30 000		30 000	21 714 553	21 684 553
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						3 000 000		3 000 000	3 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-3 127 000		-3 127 000	-3 277 175	150 175					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B						2 000 000		2 000 000	0	2 000 000
Oman pääoman muutokset	B										
Muut maksuvalmiuden muutokset	B						45 000		45 000	-263 949	308 949
Vaikutus maksuvalmiuteen	B					0	33 153 121		33 153 121	71 657 358	38 504 237
Rahoitus yhteensä		-3 127 000	0	-3 127 000	-3 277 175	150 175	77 425 802	0	77 425 802	135 265 486	62 537 896

	Sito- vuus N/B	Menoarviot					Tuloarviot				
		Alkuperäinen TA	TA- muutokset	Muutettu TA	TP	Poik- keama	Alkuperäinen TA	TA- muutokset	Muutettu TA	TP	Poik- keama
YHTEENSÄ		-91 501 876	-3 555 791	-95 057 667	-96 834 360	1 776 693	161 523 316	38 206 648	200 587 592	318 464 124	1 776 693

2.7.2 Yhteenveto nettoerojen poikkeamittain

KÄYTTÖTALOUS	TA 2019			TP 2019			Poikkeama, €	Käyttö, %
	Menot	Tulot	Netto	Menot	Tulot	Netto		
netto								
Hallinnon toimiala	-49 884 544	3 296 423	-46 588 121	-49 721 295	4 248 413	-45 472 882	-1 115 239	98
Ympäristö- ja tekninen toimiala	-12 782 211	9 970 410	-2 811 801	-13 309 475	10 886 539	-2 422 936	-388 865	86
Sivistyksen toimiala	-23 914 391	1 998 390	-21 916 001	-24 892 900	2 423 623	-22 469 277	553 276	103
YHTEENSÄ	-86 581 146	15 265 223	-71 315 923	-87 923 670	17 558 575	-70 365 095	-950 828	99

TULOSLASKELMA				
brutto	TA 2019	TP 2019	Poikkeama, €	Käyttö, %
Verotulot	40 233 000	40 547 616	314 616	101
Valtionosuudet	26 758 505	26 714 907	-43 598	100
Korkotuotot	1 572 381	1 199 914	-372 467	76
Muut rahoitustuotot	155 000	16 988 481	16 833 481	10960
Korkokulut	-152 230	-264 014	-111 784	173
Muut rahoituskulut	-146 500	-309 280	-162 780	211

INVESTOINNIT	TA 2019			TP 2019			Poikkeama, €	Käyttö, %
	Menot	Tulot	Netto	Menot	Tulot	Netto		
netto								
Maa-alueet	-350 000		-350 000	-467 621	90 859	-376 762	26 762	108
Vuokatin koulun muutostyöt	-263 000		-263 000	-264 809		-264 809	1 809	101
Terveyskeskuksen muutostyöt	-132 000		-132 000	-133 327		-133 327	1 327	101
Uimahallin korjaus (pesuhuone - ja sauna)	-68 000		-68 000	-55 963		-55 963	-12 037	82
Lukion korjaukset	-79 000		-79 000	-59 249		-59 249	-19 751	75
Salmelan kentän pukutilat	-100 000		-100 000	-84 481		-84 481	-15 519	84
Rakennusten kuntoarviot ja muut selvityk	-64 000		-64 000	-18 053		-18 053	-45 947	28
Lukion sekä Aatoksen automaatio			0	-3 645		-3 645	3 645	x
Suunnitelmavuosien investointik. suunnittelu	-26 000		-26 000	-30 148		-30 148	4 148	116
Himmelin varavoiman syöttövaraus	-20 000		-20 000	-2 556		-2 556	-17 444	13
Leivolan koulun vesikaton uusiminen	-288 000		-288 000	-290 878		-290 878	2 878	101
Kiinteistöjen korjaus	-250 000		-250 000	-227 881		-227 881	-22 119	91
Sopalan alueen rakentamisen 2.vaihe	-450 000		-450 000	-452 176		-452 176	2 176	100
Rantakuja, Pirttikuja, Koulukatu, Asutus	-449 000		-449 000	-435 678		-435 678	-13 322	97
Liikenneturvallisuus-hankkeet	-54 000		-54 000	-36 308		-36 308	-17 692	67
Kaavateiden päällystäminen	-64 000		-64 000	-63 766		-63 766	-234	100
Katu-, vesi- ja viemäri-verkon san.esisuun	-52 000		-52 000	-43 138		-43 138	-8 862	83
Taajaman aluevalaistuksen uusiminen	-50 000		-50 000	-47 023		-47 023	-2 977	94
Katuvalojen ohjauskeskuksen uusiminen	-20 000		-20 000	-25 609		-25 609	5 609	128
Katinkullan parkkialue	-35 000		-35 000	-32 686		-32 686	-2 314	93
Sataman laiturin uusiminen	-50 000		-50 000	-57 329		-57 329	7 329	115
Kaavateiden valaistus	-80 000		-80 000	-65 362		-65 362	-14 638	82
Reittien kunnostus	-30 000		-30 000	-23 966		-23 966	-6 034	80
Lähiliikunta-alueiden kalusteiden hankin	-20 000		-20 000	-18 934		-18 934	-1 066	95
Latureittimuutokset	-22 000		-22 000	-11 270		-11 270	-10 730	51
Senioripuisto	-19 000		-19 000	-2 682		-2 682	-16 318	14
Kelkkareittihanke	-151 000	100 000	-51 000	-154 960	128 745	-26 215	-24 785	51
Pohjavaaran lähiliikunta-alue	-59 000		-59 000	-58 188		-58 188	-812	99
Kunnanviraston kalusteet	-40 000		-40 000	-17 364		-17 364	-22 636	43
Dynasty-ohjelman version päivitys	-25 000		-25 000	-16 892		-16 892	-8 108	68
Huoltoauto ja kalusteet	-40 000		-40 000	-34 285		-34 285	-5 715	86
Koulutoimen kalustohankinnat			0	-67 980		-67 980	67 980	x
Rantakuja, Pirttikuja, Koulukatu, Asutuskatu	-270 000		-270 000	-311 788		-311 788	41 788	115

INVESTOINNIT	TA 2019			TP 2019			Poikkeama, €	Käyttö, %
	Menot	Tulot	Netto	Menot	Tulot	Netto		
netto								
Jätevesipuhdistamon san.	-20 000		-20 000	-30 607		-30 607	10 607	153
Talojohtojen rakentaminen	-96 000		-96 000	-97 216		-97 216	1 216	101
Jätevesipuhdistamon kompressorit	-32 000		-32 000	-31 565		-31 565	-435	99
Vesi- ja viemäri-laitoksn autom.uus.	-69 000		-69 000	-68 597	3 721	-64 876	-4 124	94
Vesilaitoksen UV-laitteet	-30 000		-30 000	-29 380		-29 380	-620	98
Vesitornin portaat	-20 000		-20 000	-4 209		-4 209	-15 791	21
Pölyvaaran pohjavesikaivon suunnittelu	-20 000		-20 000	-20 860		-20 860	860	104
Teollisuusalueen sujutus	-40 000		-40 000	-52 258		-52 258	12 258	131
Vesistön alitusputkien kuvaus	-20 000		-20 000	-16 900		-16 900	-3 100	85
Keskuspumppamon saneeraus	-30 000		-30 000	-30 490		-30 490	490	102
Rantakuja, Pirttikuja, Koulukatu, Asutusk	-298 000		-298 000	-297 326		-297 326	-674	100
Sopalan alueen rakentaminen, 2-vaihe	-200 000		-200 000	-185 190		-185 190	-14 810	93
Koulurinteen yläos. vesihuol.suun ja rak.			0		2 456	2 456	-2 456	x
Arvopaperit			0	-59 920	40 885 683	40 825 763	-40 965 951	x
YHTEENSÄ	-4 495 000	100 000	-4 395 000	-4 540 513	41 111 464	36 571 051	-40 965 951	-832

RAHOITUSOSUUS				
brutto	TA 2019	TP 2019	Poikkeama, €	Käyttö, %
Tulorahoituksen korjauserä	-39 197 681	-39 157 524	-40 157	100
Antolainasaamisten muutos	30 000	21 714 553	-21 684 553	X
Pa-lainojen lisäys	3 000 000	3 000 000	0	100
PA-lainojen vähennys	-3 127 000	-3 277 175	150 175	105
La-lainojen muutos	2 000 000	0	2 000 000	X
Muut maksuvalm. muutokset	45 000	-263 949	308 949	X
Vaikutus maksuvalmiuteen	33 153 121	71 657 358	-38 504 237	216

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

Ulkoiset erät

	2019	2018
Toimintatuotot		
Myyntituotot	6 140 411	6 276 204
Maksutuotot	1 252 190	1 386 897
Tuet ja avustukset	1 883 453	1 771 000
Muut toimintatuotot	2 472 019	2 548 472
Toimintatuotot yhteensä	11 748 073	11 982 573
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-24 168 427	-23 344 592
Palkat ja palkkiot	-18 890 498	-18 175 415
Henkilösivukulut	-5 277 929	-5 169 177
Eläkekulut	-4 512 462	-4 374 879
Muut henkilösivukulut	-765 466	-794 298
Palvelujen ostot	-51 040 874	-49 879 825
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 180 770	-4 032 096
Avustukset	-1 643 752	-1 437 451
Muut toimintakulut	-1 079 344	-953 083
Toimintakulut yhteensä	-82 113 167	-79 647 047
Toimintakate	-70 365 094	-67 664 474
Verotulot	40 547 616	39 142 798
Valtionosuudet	26 714 907	26 393 900
Rahoitustuotot ja kulut	17 720 297	1 367 942
Korkotuotot	1 199 914	1 562 633
Muut rahoitustuotot	16 988 481	167 410
Korkokulut	-158 818	-166 583
Muut rahoituskulut	-309 280	-195 518
Vuosikate	14 617 726	-759 834
Poistot ja arvonalentumiset	-2 781 201	-2 830 681
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 781 201	-2 830 681
Arvonalentumiset	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	38 452 677	0
Tilikauden tulos	50 289 202	-3 590 515
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	97 239	185 225
Tilikauden yli-/alijäämä	50 386 441	-3 405 290

3.2 Rahoituslaskelma

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	14 617 727	-759 834
Satunnaiset erät	38 452 677	
Tulorahoituksen korjauserät	-39 157 524	-145 932
TOIMINNAN RAHAVIRTA	13 912 880	-905 766
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-4 564 413	-3 532 638
Rahoitusosuudet investointimenoihin	158 922	24 601
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	40 976 542	718 645
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	36 571 051	-2 789 392
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	50 483 931	-3 695 158
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	21 714 553	-431 572
Antolainasaamisten lisäys	-782 125	-431 572
Antolainasaamisten vähennys	22 496 678	0
Lainakannan muutokset	-277 175	1 239 930
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000 000	2 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 277 175	-3 260 070
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos +/-	-277 175	-760 070
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	2 000 000
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-263 949	4 290 759
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-3 684	3 437
Saamisten muutos	-61 332	159 699
Korottomien velkojen muutos	-198 933	4 127 623
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	21 173 429	5 099 117
RAHAVAROJEN MUUTOS	71 657 358	1 403 959
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	71 657 358	1 403 959
Rahavarat 31.12.	75 811 478	4 154 120
Rahavarat 1.1.	4 154 120	2 750 161

3.3 Tase

VASTAAVAA		2019	2018
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	58 678 328	80 587 609
I	Aineettomat hyödykkeet	39 635	30 161
	Aineettomat oikeudet	39 635	30 161
II	Aineelliset hyödykkeet	50 431 347	48 887 368
	Maa- ja vesialueet	11 431 077	10 974 472
	Rakennukset	24 029 234	24 263 053
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	14 282 833	12 987 035
	Koneet ja kalusto	556 887	560 388
	Muut aineelliset hyödykkeet	95 930	95 930
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	35 386	6 490
III	Sijoitukset	8 207 344	31 670 080
	Osakkeet ja osuudet	8 108 048	9 856 231
	Muut lainasaamiset	0	21 714 553
	Muut saamiset	99 296	99 296
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0	0
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	77 963 597	6 244 906
I	Vaihto-omaisuus	0	0
II	Saamiset	2 152 119	2 090 787
	Pitkäaikaiset saamiset	132 693	178 189
	Myyntisaamiset	132 693	178 189
	Lyhytaikaiset saamiset	2 019 424	1 912 598
	Myyntisaamiset	759 784	718 110
	Lainasaamiset	75 951	71 702
	Muut saamiset	401 985	294 373
	Siirtosaamiset	781 704	828 413
III	Rahoitusarvopaperit	0	0
IV	Rahat ja pankkisaamiset	75 811 478	4 154 119
	VASTAAVAA YHTEENSÄ	136 641 926	86 832 516

VASTATTAVAA		2019	2018
A	OMA PÄÄOMA	94 653 933	44 267 492
I	Peruspääoma	33 832 630	33 832 630
II	Arvonkorotusrahasto	0	0
III	Muut omat rahastot	0	0
IV	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	10 434 862	13 840 152
V	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	50 386 441	-3 405 290
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	879 399	976 638
	Poistoero	879 399	976 638
C	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	29 753	33 437
	Lahjoitusrahastojen pääomat	29 753	33 437
E	VIERAS PÄÄOMA	41 078 839	41 554 948
I	Pitkäaikainen	19 963 926	20 243 688
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	18 227 615	18 604 791
	Saadut ennakot	48 745	22 815
	Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	1 687 566	1 616 082
II	Lyhytaikainen	21 114 913	21 311 260
	Joukkovelkakirjalainat	10 000 000	10 000 000
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 227 175	3 127 175
	Saadut ennakot	93 957	37 559
	Ostovelat	1 969 889	1 400 396
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	399 897	349 339
	Siirtovelat	5 423 992	6 396 791
	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	136 641 926	86 832 516

3.4 Konsernin tuloslaskelma

	2019	2018
Toimintatuotot	53 470 725	53 592 646
Toimintakulut	-121 084 984	-118 846 321
Osuus osakkuusyhteisön voitosta/tappiosta	9	129 162
Toimintakate	-67 614 250	-65 124 513
Verotulot	40 547 616	39 142 798
Valtionosuudet	26 714 907	26 393 900
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 205 096	1 570 911
Muut rahoitustuotot	17 024 982	196 860
Korkokulut	-377 064	-343 228
Muut rahoituskulut	-422 690	-295 181
Vuosikate	17 078 597	1 541 548
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 552 693	-4 589 330
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	0	-5 561
Satunnaiset tuotot ja kulut	40 355 900	-3 649
Tilikauden tulos	52 881 804	-3 056 992
Tilinpäätössiirrot	15 603	10 798
Tilikauden verot		
Laskennalliset verot	-136 240	-93 352
Vähemmistöosuudet	-11 041	3 041
Tilikauden yli-/alijäämä	52 750 127	-3 136 506

3.5 Konsernin rahoituslaskelma

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	17 079 587	1 541 548
Satunnaiset erät	44 359 620	-3 649
Tulorahoituksen korjaukset	-45 395 859	257 095
TOIMINNAN RAHAVIRTA	16 043 348	1 794 994
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-13 407 565	-10 596 084
Rahoitusosuudet investointimenoihin	158 922	31 772
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	41 035 041	723 700
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	27 786 397	-9 840 612
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	43 829 746	-8 045 617
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	21 762 650	-433 209
Antolainasaamisten lisäykset	-782 125	-433 209
Antolainasaamisten vähennykset	22 544 775	
Lainakannan muutokset	5 088 826	7 083 934
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 965 900	7 926 486
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 379 243	-4 287 187
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos	6 586 657	3 639 299
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 497 832	3 444 635
Oman pääoman muutokset	-55 041	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 216 597	1 836 912
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	42 838	86 621
Vaihto-omaisuuden muutos	-58 929	-22 469
Saamisten muutos	884 583	-2 286 240
Korottomien velkojen muutos	1 348 105	4 059 001
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	29 013 031	8 487 638
RAHAVAROJEN MUUTOS	72 842 777	442 020
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	72 842 777	442 020
Rahavarat 31.12.	79 356 091	6 513 103
Rahavarat 1.1.	6 513 314	6 071 083

3.6 Konsernitase

VASTAAVAA		2019	2018
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	87 346 823	100 460 323
I	Aineettomat hyödykkeet	323 956	288 951
	Aineettomat oikeudet	146 875	127 749
	Muut pitkävaikutteiset menot	177 080	136 027
	Ennakkomaksut	1	25 175
II	Aineelliset hyödykkeet	82 468 404	73 934 904
	Maa- ja vesialueet	12 139 307	11 680 981
	Rakennukset	38 130 062	37 034 649
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 281 833	13 898 307
	Koneet ja kalusto	1 333 921	1 351 998
	Muut aineelliset hyödykkeet	174 827	183 744
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	15 408 455	9 785 224
III	Sijoitukset	4 681 929	26 236 468
	Osakkuusyhteisöosuudet	4 034 734	3 891 500
	Muut osakkeet ja osuudet	502 869	437 994
	Muut lainasaamiset	0	21 762 650
	Muut saamiset	144 325	144 325
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	521 536	394 862
	Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	15 139	15 139
	Muut toimeksiantojen varat	506 397	379 722
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	85 515 162	13 435 821
I	Vaihto-omaisuus	278 894	219 965
	Aineet ja tarvikkeet	278 894	219 965
II	Saamiset	5 880 177	6 702 752
	Pitkäaikaiset saamiset	220 146	265 572
	Myyntisaamiset	132 694	178 189
	Lainasaamiset	87 452	87 383
	Lyhytaikaiset saamiset	5 660 031	6 437 180
	Myyntisaamiset	1 830 684	2 091 134
	Lainasaamiset	84 265	81 999
	Muut saamiset	1 080 257	886 284
	Siirtosaamiset	2 664 825	3 377 763
III	Rahoitusarvopaperit	0	0
IV	Rahat ja pankkisaamiset	79 356 091	6 513 103
	VASTAAVAA YHTEENSÄ	173 510 987	114 291 005

VASTATTAVAA		2019	2018
A	OMA PÄÄOMA	93 164 532	40 412 867
I	Peruspääoma	33 832 630	33 832 630
II	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	0	0
III	Arvonkorotusrahasto	0	0
IV	Muut omat rahastot	420 039	432 035
V	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	6 161 736	9 284 707
VI	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	52 750 127	-3 136 506
B	VÄHEMMISTÖOSUUDET	120 568	54 527
C	PAKOLLISET VARAUKSET	876 095	1 206 487
	Eläkevaraukset		
	Muut pakolliset varaukset	876 095	1 206 487
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	814 825	645 313
	Valtion toimeksiannot	605 561	436 184
	Lahjoitusrahastojen pääomat	72 502	77 368
	Muut toimeksiantojen pääomat	136 763	131 761
E	VIERAS PÄÄOMA	78 534 967	71 971 812
I	Pitkäaikainen	47 871 878	41 372 218
	Joukkovelkakirjalainasaamiset		
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	44 919 164	38 243 028
	Lainat julkisyhteisöiltä	1 216 403	1 490 293
	Saadut ennakot	48 745	22 815
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 687 567	1 616 082
II	Lyhytaikainen	30 663 088	30 599 593
	Joukkovelkakirjalainat	10 000 000	11 431 816
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 117 215	4 003 231
	Lainat julkisyhteisöiltä	273 890	269 478
	Saadut ennakot	138 137	73 818
	Ostovelat	5 190 177	3 491 106
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 144 163	1 019 476
	Siirtovelat	9 334 960	9 922 362
	Laskennalliset verovelat	464 546	388 306
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		173 510 987	114 291 005

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno määrällisenä.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältää kolme lainoihin liittyvää koronvaihtosopimusta, jotka on tehty korkomenojen suojaamistarkoituksessa. Voimassa olevat sopimukset on kuvattu liitetiedossa.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhtiöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Osakkuusyhteisöjen tilinpäätöksistä on yhdistelty Kiinteistö Oy Vuokattikeskus. Asunto Oy Osalanrivi II on jätetty yhdistelemättä, koska sillä olisi vain vähäinen merkitys omaan pääomaan.

Kunnan konsernirakenne on muuttunut edelliseen tilikauteen verrattuna. Loiste Oy ja Kiinteistö Oy Vuokatti Areena eivät ole enää mukana osakkuusyhteisöistä konsernitilinpäätöksessä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on tehty pariarvomenetelmällä. Kuntayhtymän tase ja sen liitetiedot on yhdistelty lukuarvoiltaan omistusosuuden mukaisesti. Tytäryhtiöiden maksamaa kiinteistöve-roa ei ole eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja osakeyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvo- jen ero kirjattu tytäryhteisöjen tilikauden tulokseen sekä Edellisten tilikauden yli-/alijäämään.

Kuntayhtymien ja tytäryhteisöjen yhdisteleminen

Kuntayhtymien ja tytäryhteisöjen osalta oman pääoman kaikkien erien muutokset on vähennetty tai lisätty konsernin omaan pääomaan.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisö on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaa- seen pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Poikkeavat tilikaudet

Kaikilla konserniin kuuluvilla yhteisöillä on sama tilikausi.

Edellisten tilikausien tietojen vertailukelpoisuus

Konsernitaseen edellisen tilikauden tiedot ovat vertailukelpoisia.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

LIITE 6 Kunnan toimintatuotot tehtäväalueittain

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Hallinnon toimiala	45 333 057	45 143 702	3 610 405	3 504 923
Ympäristö- ja tekninen toimiala	5 982 583	6 317 417	5 982 583	6 317 417
Sivistyksen toimiala	2 155 085	2 131 527	2 155 085	2 131 527
YHTEENSÄ	53 470 725	53 592 646	11 748 073	11 953 866

LIITE 7 Verotulojen erittely

Verotulojen erittely		
	2019	2018
Kunnan tulovero	33 520 950	32 523 485
Yhteisövero	2 843 428	2 520 460
Kiinteistövero	4 183 237	4 098 853
Muut verotulot	0	0
YHTEENSÄ	40 547 615	39 142 798

LIITE 8 Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely		
	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	26 266 251	25 875 283
<i>siitä verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)</i>	4 991 952	5 036 232
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	448 656	518 617
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0
YHTEENSÄ	26 714 907	26 393 900

LIITE 9 Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely		
	Kunta	
	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	-658 246	-772 057
Muiden palvelujen ostot	-50 382 628	-49 107 767
YHTEENSÄ	-51 040 874	-49 879 824

LIITE 10 Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille annetut tuet	2019	2018
Valtuustoryhmille ei ole maksettu tukia tai avustuksia kuluneella tilikaudella tai tilikaudella 2018.	0	0
YHTEENSÄ	0	0

LIITE 11 Selvitys suunnitelman mukaisen poistojen perusteista

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet	2 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	Tasapoisto
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat	10-30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
<i>kadut, tiet, verkostot</i>	10-30 vuotta	Tasapoisto
<i>muut kiinteät rakenteet</i>	4-10 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-5 vuotta	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet	ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset	ei poistoa	

Pienten pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

LIITE 12 Pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Ennallistamisvaraus 1.1.	65 621	60 717		0
Lisäykset tilikaudella	4 904	4 904		0
Vähennykset tilikaudella				0
Ennallistamisvaraus 31.12.	70 526	65 621	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1. (ky)	1 063 495	585 357		0
Lisäykset tilikaudella		478 138		0
Vähennykset tilikaudella	335 296			0
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12. (ky)	728 199	1 063 495	0	0
Kierrätyspolttoaineen loppukäsittelyvaraus 1.1.	77 369	28 200		0
Lisäykset tilikaudella	17 852	59 518		0
Vähennykset tilikaudella	17 852	10 348		0
Kierr.polttoaineen loppukäs.varaus 31.12. (ky)	77 369	77 369	0	0
YHTEENSÄ	876 094	1 206 486	0	0

LIITE 13 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	79 843	149 811	79 843	149 745
Rakennusten luovutusvoitot				
Osakkeiden luovutusvoitot	39 077 681		39 077 681	66
Muut luovutusvoitot				
Luovutusvoitot yhteensä	39 157 524	149 811	39 157 524	149 811
Muut toimintakulut				
Maa-alueiden luovutustappiot				
Osakkeiden luovutustappiot		3 879		3 879
Muut luovutustappiot				
Luovutustappiot yhteensä	0	3 879	0	3 879

LIITE 14 Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Satunnaiset tuotot Loiste Oy Kanerva Energia Oy	40 980 905		39 077 681	
Satunnaiset tuotot yhteensä	40 980 905	0	39 077 681	0
Satunnaiset kulut KPMG Oy	625 004	3 649	625 004	
Satunnaiset kulut yhteensä	625 004	3 649	625 004	0
YHTEENSÄ	40 355 900	-3 649	38 452 677	0

LIITE 15 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2019	2018
Osinkotuotot/osuuspääoman korot	16 768 670	1 528
Osuuspääoman korot/peruspääoman korot kuntayhtymiltä	309	717
YHTEENSÄ	16 768 980	2 245

LIITE 16 Erittely poistoeron muutoksista

Erittely poistoeron muutoksista		
	2019	2018
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	97 239	185 225
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus		
YHTEENSÄ	97 239	185 225

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

LIITE 18 Arvonkorotukset

Arvonkorotukset				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Rakennukset (arvonkor.tehty ennen 1.1.1998)				
Arvo 1.1.	0	0	0	0
Arvonkorotusten purku	0	0	0	0
Arvo 31.12.	0	0	0	0
YHTEENSÄ	0	0	0	0

Arvonkorotuksen kohteena olevien rakennusten arvo on määritetty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Arvonkorotusten määrä perustuu riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoihin rakennusten todennäköisestä luovutushinnasta.

LIITE 19 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
	Aineettomat hyödykkeet			
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	30 161			30 161
Lisäykset tilikauden aikana	16 892			16 892
Rahoitusosuudet tilikaudella				0
Vähennykset tilikauden aikana				0
Siirrot erien välillä				0
Tilikauden poisto	7 418			7 418
Arvonlennukset ja niiden palautukset				0
Aktivoidut korkomenot				0
Poistamaton hankintameno 31.12.	39 635	0	0	39 635
Arvonkorotukset				0
Kirjanpitoarvo 31.12.	39 635	0	0	39 635
Olennaiset lisäpoistot				0
Erittely olennaisista lisäpoistoista				0

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet							
	Aineelliset hyödykkeet						
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	YHTEENSÄ
Poistamaton hankintameno 1.1.	10 974 472	24 263 053	12 987 035	560 388	95 931	6 490	48 887 369
Lisäykset tilikauden aikana	467 621	1 205 805	2 537 004	119 629		157 642	4 487 701
Rahoitusosuudet tilikaudella			30 177			128 745	158 922
Vähennykset tilikauden aikana	11 016						11 016
Siirrot erien välillä							0
Tilikauden poisto		1 439 624	1 211 029	123 130			2 773 783
Arvonlennukset ja niiden palautukset							0
Aktivoidut korkomenot							0
Poistamaton hankintameno 31.12.	11 431 077	24 029 234	14 282 833	556 887	95 931	35 386	50 431 349
Arvonkorotukset							0
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 431 077	24 029 234	14 282 833	556 887	95 931	35 386	50 431 349
Olennaiset lisäpoistot							0
Erittely olennaisista lisäpoistoista							0

LIITE 20-22 Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Kuntayhtymät yhdistelty konsernitaseeseen suhteellisesti peruspääomaosuuden mukaan.

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Omasta po:sta	Vieraasta po:sta	Tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
K Oy Sotkanmaa	Sotkamo	100,00 %	100,00 %	1 375 433	13 688 070	0
Snowpolis Oy	Sotkamo	100,00 %	100,00 %	5 651		-28
Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy	Sotkamo	99,00 %	99,00 %	63 165	412	-1 585
Vuokatin Lumilautatunneli Oy	Sotkamo	61,54 %	61,54 %	74 742	1 196	-11 324
			YHTEENSÄ	1 518 991	13 689 678	-12 937
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt						
As Os Sotkamon Pohjavaara, tilinp.tiedot vuodelta 2003	Sotkamo	100,00 %	100,00 %	3		
Kuntayhtymät						
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ky	Kajaani	11,93 %	11,93 %	1 804 391	22 851 644	18 020
Kainuun liitto	Kajaani	12,02 %	12,02 %	210 493	59 624	19 535
Ekokymppi	Kajaani	12,26 %	12,26 %	241 038	721 456	42 888
			YHTEENSÄ	2 255 922	23 632 723	80 443
Osakkuusyhteisöt						
K Oy Vuokattikeskus	Sotkamo	31,80 %	31,80 %	332 843		-9
			YHTEENSÄ	332 843	0	-9
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
As Oy Osalanrivi II, tilinp.tiedot vuodelta 2007	Sotkamo	40,57 %		71		
			YHTEENSÄ	71	0	0

LIITE 21 Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvonmuutokset

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset						
	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähenn. tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus peruspo:sta	Ero
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	1 536 324	0	0	1 536 324	1 572 349	-36 024
Kainuun liitto	56 185	0	0	56 185	56 185	0
Ekokymppi	109 928	0	0	109 928	109 928	0
YHTEENSÄ	1 702 438	0	0	1 702 438	1 738 462	-36 024

LIITE 21 Pysyvien vastaavien sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Osakkeet ja osuudet				
	Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	Kuntayhtymäosuudet	Osakkeet ja osuudet omistus- yhteisöissä	Muut osakkeet ja osuudet	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	2 237 002	1 702 438	5 598 499	318 292	9 856 231
Lisäykset	1 000			58 820	59 820
Vähennykset			1 808 002		1 808 002
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.	2 238 002	1 702 438	3 790 497	377 112	8 108 049
Arvonlennukset	0	0	0	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 238 002	1 702 438	3 790 497	377 112	8 108 049

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset kunta- yhtymiltä	Saamiset muilta omistus- yhteisöiltä	Saamiset muilta yhteisöiltä	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.			21 714 553	99 296	21 813 849
Lisäykset					0
Vähennykset			21 714 553		21 714 553
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.	0	0	0	99 296	99 296
Arvonlennukset	0	0	0	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	0	99 296	99 296

LIITE 21 Maa- ja vesialueet erittely

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	586 921	602 195	53 747	53 747
Muut maa- ja vesialueet	11 552 386	11 076 579	11 377 330	10 920 725
YHTEENSÄ	12 139 307	11 678 774	11 431 077	10 974 472

LIITE 23 Saamisten erittely

Saamisten erittely				
	2019		2018	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		10 097		717
Yhteensä	0	10 097	0	717
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset			21 714 553	0
Muut saamiset				
Siirtosaamiset			0	440 323
Yhteensä	0	0	21 714 553	440 323
YHTEENSÄ	0	10 097	21 714 553	441 039

LIITE 24 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0	0	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	309	441 039	309	441 039
Valtionosuussaamiset	34 865	46 172		
Projektisaamiset	436 853	372 358	418 617	246 117
Muut siirtosaamiset	2 192 798	2 884 862	362 778	141 257
YHTEENSÄ	2 664 825	3 744 431	781 704	828 413

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

LIITE 25 Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	33 832 630	33 832 630	33 832 630	33 832 630
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	33 832 630	33 832 630	33 832 630	33 832 630
Arvonkorotusrahasto 1.1.			0	0
Lisäykset			0	0
Vähennykset			0	0
Arvonkorotusrahasto 31.12.	0	0	0	0
Muut omat rahastot				
Rahastojen pääoma 1.1.	432 035	442 833	0	0
Oikaisu edell.tilikausi			0	0
Siirrot rahastoon			0	0
Siirrot rahastosta	-11 996	-10 798	0	0
Rahastojen pääoma 31.12	420 039	432 035	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	6 148 202	9 519 950	10 434 862	13 840 152
Loiste Oy:n Junior lainan korko v. 2013				
Siirto rahastoon				
Siirto rahastosta				
Eliminointikirjaukset	-13 543	-235 243		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	6 161 736	9 284 707	10 434 862	13 840 152
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	52 750 127	-3 136 506	50 386 441	-3 405 290
YHTEENSÄ	93 164 532	40 412 867	94 653 934	44 267 492

LIITE 27 Pitkäaikaiset velat

Eräntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Pitkäaikaiset velat		
	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 743 913	7 871 089
YHTEENSÄ	6 743 913	7 871 089

LIITE 29 Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Ennallistamisvaraus 31.12.	70 526	65 621	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12. (ky)	728 199	1 063 495	0	0
Kierr.polttoaineen loppukäs.varaus 31.12. (ky)	77 370	77 369	0	0
YHTEENSÄ	876 095	1 206 485	0	0

LIITE 30 Vieras pääoma

Vieras pääoma				
	2 019		2 018	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Yhteensä	0	0	0	0
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		16 833		8 252
Siirtovelat		2 563 135		3 048 307
Yhteensä	0	2 579 968	0	3 056 558
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Yhteensä	0		0	
YHTEENSÄ	0	2 579 968	0	3 056 558

LIITE 32 Muiden velkojen erittely

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut velat				
Liittymismaksut	1 687 567	1 616 082	1 687 567	1 616 082
Muut velat	1 144 163	1 019 476	399 897	349 339
YHTEENSÄ	2 831 730	2 635 558	2 087 464	1 965 421

LIITE 33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Lomapalkkajaksotus	5 474 022	4 879 817	2 437 894	2 150 975
Korkojaksotus	39 826	41 131	38 805	40 285
Valtionosuusennakot	51 795	152 930	51 795	152 930
Eläkevakuutusmaksut	812 525	771 229		371 233
Jäsenkuntayhtymille	2 257 307	2 719 353	2 563 135	3 048 307
Muut siirtovelat	699 484	1 357 902	332 363	633 062
YHTEENSÄ	9 334 960	9 922 362	5 423 992	6 396 792

4.3.3 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

LIITE 34 Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 309 924	34 375 110	0	31 731 966
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	3 300 000	3 773 116		
Lainat julkisyhteisöiltä	1 407 408	1 670 510		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	6 462 293	6 462 293		
YHTEENSÄ	9 762 293	10 235 408	0	31 731 966

Liite 35-37 Vakuudet

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2 019	2 018	2 019	2 018
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	10 235 867	9 811 205		
Pantatut arvopaperit				
Yhteensä	10 235 867	9 811 205	0	0
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Yhteensä	0	0	0	0
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Yhteensä	0	0	0	0
YHTEENSÄ	10 235 867	9 811 205	0	0

LIITE 38 Vuokravastuut

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2 019	2 018	2 019	2 018
Vuokravastuut				
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	456 543	611 961	78 505	173 750
-siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut				
-myöhemmin maksettavat	604 998	865 327	94 168	175 027
YHTEENSÄ	1 061 541	1 477 287	172 672	348 777

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa 31.12.2022 asti	1 531 431	1 655 637	1 531 431	1 306 860
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	228 063	316 922	228 063	143 172
- sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet				
Leasingvastuut yhteensä	2 592 972	1 477 287	1 704 103	348 777
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	684 607	611 961	306 568	173 750
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	1 531 431	1 306 860	1 531 431	1 306 860
YHTEENSÄ	4 124 403	3 132 924	3 235 534	1 655 637

LIITE 39-40 Kunnan antamat vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Vastuusitoumukset						
		Konserni		Kunta		
		Alkuperäinen pääoma	2019	2018	2019	2018
Kiinteistö Oy Sotkanmaa						
Nordea	Kv 21.6.2005 § 32	5 000 000	1 350 000	1 600 000	1 350 000	1 600 000
Nordea	Kv 27.6.2006 § 34	300 000	105 000	120 000	105 000	120 000
Nordea	Kv 28.5.2001 § 25	58 866				
Nordea	Kv 24.1.2000 § 25	56 811				
Nordea	Kv 28.2.2000 § 17	1 735 387	218 724	237 744	218 724	237 743
Nordea	Kv 30.1.2007 § 6	700 000	350 000	378 000	350 000	378 000
Nordea	Kv 18.12.2007 § 62	530 000	286 200	307 400	286 200	307 400
Valtiokonttori		386 099				
Kuntarahoitus Oyj	Kv 29.9.2009 § 77	1 000 000	600 000	640 000	600 000	640 000
Kuntarahoitus Oyj	Kv 29.4.2013 § 35	1 570 000	1 089 792	1 153 192	1 089 792	1 153 192
Kuntarahoitus Oyj	Kv 27.5.2014 § 36	1 155 000	924 000	970 200	924 000	970 200
Kuntarahoitus Oyj	Kv 26.9.2016 § 57	2 000 000	1 760 000	1 840 000	1 760 000	1 840 000
Kuntarahoitus Oyj	Kv 26.11.2018 § 83	2 000 000	1 760 000	2 000 000	1 760 000	2 000 000
	Yhteensä	16 492 163	8 443 717	9 246 536	8 443 717	9 246 536
Sotkamom Sompala Oy 2013/ Kt Oy Sotkanmaa 2014						
Nordea	Kv 26.3.2001 § 41	92 503				
Nordea	Kv 26.3.2001 § 41	92 503				
Nordea	Velka nro 121620-6017499	45 000				
Kuntarahoitus Oyj	Kv 27.3.2012 § 15	1 585 000	1 161 800	1 224 600	1 161 800	1 224 600
	Yhteensä	1 815 006	1 161 800	1 224 600	1 161 800	1 224 600
Kiinteistö Oy Sotkanmaa/Kivelä, 1310-3830						
Valtiokonttori			194 103		194 103	
Kiinteistö Oy Sotkanmaa/Sotkahaka, 83616114						
Osuuspankki		2 000 000	1 920 000		1 920 000	
	Osakkuusyhteisöt yhteensä	20 307 169	11 719 620	10 471 136	11 719 620	10 471 136
<i>Muut vastuusitoumukset</i>						
Kainuun ympäristökeskus						
Ympäristöministeriö	Kv 15.3.2006 § 3	450 000				
Ympäristöministeriö	Kv 27.6.2006 § 30	50 271				
	Yhteensä	500 271	0	0	0	0
Sotkamom vanhaintukisäätiö						
Valtiokonttori 4140		166 408				
	Yhteensä	166 408				
Jormasjoen vesiosuuskunta						
Osuuspankki	Kv 30.5.2006 § 16	176 000	0	0	0	0
	Yhteensä	176 000	0	0	0	0
Sapsonrannan vesiosuuskunta						
Osuuspankki	Kv 19.12.2006 § 65	550 000				5 545
	Yhteensä	550 000	0	0	0	5 545
Soidinvaaran vesiosuuskunta						
Osuuspankki	Kv 29.8.2006 § 40	1 500 000				
	Yhteensä	1 500 000	0	0	0	0
Riekinrannan vesiosuuskunta						
Osuuspankki		120 000	0	0	0	0
	Yhteensä	120 000	0	0	0	0
	Muut yhteisöt yhteensä	3 012 679	0	0	0	5 545
YHTEENSÄ		23 319 847	11 719 620	10 471 136	11 719 620	10 476 681

Vastuositoumukset				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0	0	23 319 847	18 307 169
Jäljellä oleva pääoma	0	0	11 751 351	10 471 136
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0	0	0	0
Jäljellä oleva pääoma	0	0	0	0

Takausvastuut sivuroolit				
		Viimeinen takaus- pvm	Velkasaldo	
Sopimus				
FI46 0004 7203 7635	Maa-aineslain mukainen takaus	30.3.2025	10 000	Sotkamon Murskeosuuskunta
FI42 5760 0390 0471 49	Maa-aineslain mukainen takaus	30.6.2020	3 500	Sotkamon Murskeosuuskunta
FI46 0004 7203 7627	Maa-aineslain mukainen takaus	30.12.2020	14 200	Sotkamon Murskeosuuskunta
FI59 5760 0390 0460 67	Urakkatakaus, takuuaikainen	12.11.2016	2 300	Peltityö E Tolonen Oy
FI60 5436 0990 0180 80	Urakkatakaus, takuuaikainen	15.1.2017	1 573	Sotkamon LVI-asennus Ky
FI85 5760 0390 0472 48	Urakkatakaus, työaikainen	28.2.2017	15 630	Sotkamon LVI-asennus Ky

LIITE 40 Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	62 544 840	59 504 142
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista 31.12.	41 150	38 228

LIITE 41 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Teollisuushallien lunastussopimukset				
Koronvaihtosopimus				
<i>Koronvaihtosopimus 1</i>				
Nimellisarvo	10 950 000	10 950 000	10 950 000	10 950 000
Markkina-arvo	-1 584 490	-830 404	-1 584 490	-830 404
Sopimus on pääomaltaan 10 950 000 € (bullet) ja voimassa 26.6.2030 saakka, jossa kunta maksaa kiinteää korkoa 1,60 % (p.a.) ja pankki maksaa euribor 6 kk.				
<i>Koronvaihtosopimus 2</i>				
Nimellisarvo	10 950 000	10 950 000	10 950 000	10 950 000
Markkina-arvo	1 628 738	839 357	1 628 738	839 357
Sopimus on pääomaltaan 10 950 000 € (bullet) ja voimassa 26.6.2030 saakka, jossa pankki maksaa kiinteää korkoa 1,60 % (p.a.) ja kunta maksaa euribor 6 kk. Yhden korkopisteen arvo sopimukselle on 11 700 euroa. Molemmilla sopijapuolilla on oikeus, mutta ei velvollisuutta, purkaa johdannaissopimus ennaikaisesti kokonaan ennaikaisena purkamispäivänä 9.11.2026. Todennäköisyyttä sille, että pankki käyttäisi oikeutta, ei voida pitää todennäköisenä.				
<i>Koronvaihtosopimus 3</i>				
Nimellisarvo	10 950 000	10 950 000	10 950 000	10 950 000
Markkina-arvo	-2 554 746	-1 230 327	-2 554 746	-1 230 327
Kynnyksellinen koronvaihtosopimus jatko-oikeudella pääomaltaan 10 950 000 € (bullet) ja voimassa 26.6.2019 – 26.6.2030, jossa kunta vastaanottaa 6 kk euribor-korkoa ja maksaa maksaa kiinteää korkoa 1,39 % (p.a.), mikäli korkojaksolle määritely viitekorko on alle 4,50 %, muutoin kunta maksaa 6 kk eb-viitekorko vähennettynä 1,50 prosenttiyksiköllä. Sopimusrakenteeseen sisältyy pankin jatko-oikeus (swaptio) pääomaltaan 10 000 000 € (bullet) ja voimassa 26.6.2030 – 26.6.2045, jossa kunta vastaanottaa 6 kk euribor-korkoa ja kunta maksaa kiinteää korkoa 1,10 % (p.a.). Yhden korkopisteen arvo sopimukselle on 14 000 euroa. Molemmilla sopijapuolilla on oikeus, mutta ei velvollisuutta, purkaa johdannaissopimus ennaikaisesti kokonaan ennaikaisina purkamispäivinä. Todennäköisyyttä sille, että pankki käyttäisi oikeutta, ei voida pitää todennäköisenä.				
<i>Korkotermiini 4</i>				
Ekokympin koronvaihtosopimus, Sotkamon kunnan osuus	-3 058	-6 098		
<i>Korkotermiini 5</i>				
Kiinteistö Oy Sotkanmaan koronvaihtosopimus, Sotkamon kunnan osuus	2 400 000 -23 250	2 400 000 -42 570		

Kaikki kunnan koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Tämän hetken voimassaolevien sopimusten korkoherkkyys on seuraava: Koronvaihtosopimuksen 1 osalta muutos markkina-arvossa olisi korkojen noustessa 1,00 %-yksiköllä 482 665 € ja korkojen laskiessa 1,00 %-yksiköllä -2 691 747 €. Koronvaihtosopimus 2 osalta muutos markkina-arvossa olisi korkojen noustessa 1,00 %-yksiköllä -1 133 532 € ja korkojen laskiessa 1,00 %-yksiköllä 1 266 632 €. Koronvaihtosopimus 3 osalta muutos markkina-arvossa olisi korkojen noustessa 1,00 %-yksiköllä 1 073 910 € ja korkojen laskiessa 1,00 %-yksiköllä -1 229 021 €. Swaption osalta muutos markkina-arvossa olisi korkojen noustessa 1,00 %-yksiköllä 1 165 830 € ja korkojen laskiessa 1,00 %-yksiköllä -1 912 740 €.

LIITE 41 Päästöoikeudet

Päästöoikeudet 2019		
	tCO2	€
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1.	0	0
Päästöoikeuksien ostot	0	0
Toteutuneiden päästöjen määrä	0	0
Päästöoikeuksien myynnit	0	0
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.	0	0
Pakollinen varaus palautusvelvollisuuden täyttämiseen	0	0

LIITE 42 Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.								
	Hallinto		Tekninen		Sivistys		Koko kunta	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Vakinaiset	43	45	86	88	277	276	406	409
Määräaikaiset	12	8	12	12	100	91	124	111
Sijaiset	1	2	5	3	18	19	24	24
Työllistetyt ja oppisopimuksella olevat	1	1	12	7	4	10	17	18
YHTEENSÄ	57	56	115	110	399	396	571	562

LIITE 43 Henkilöstökulut

Henkilöstökulut		
	2019	2018
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	19 179 983	18 434 087
Henkilöstökorvaukset ja muut korjausevät	-289 484	-258 672
Yhteensä	18 890 499	18 175 415
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	4 512 462	4 374 879
Muut henkilösivukulut	765 466	794 298
Yhteensä	5 277 928	5 169 178
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan yhteensä	24 168 427	23 344 592
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Palkat ja palkkiot	105 452	42 678
Henkilöstökorvaukset ja muut korjausevät		
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	18 117	7 149
Muut henkilösivukulut	4 736	1 869
Aktivoinnit yhteensä	128 304	51 697
Henkilöstökulut yhteensä	24 296 731	23 396 289

LIITE 44 Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2019	2018
Sotkamon Kansallisseura ry KOK	642	641
Keskustan Sotkamon kunnallisjärjestö	2 804	2 834
Sotkamon vasemmistoliitto	1 118	1 052
Suomen Kristillisdemokraatit Sotkamon paikallis	320	363
Sotkamon perussuomalaiset ry	340	370
Sotkamon Sosiaalidemokraatit	95	84
Kainuu vihreät	80	45
YHTEENSÄ	5 399	5 389

LIITE 45 Tilintarkastajien palkkiot

Tilintarkastajien palkkiot		
	2019	2018
BDO Oy Tilintarkastuspalkkiot	11 603	13 927

LIITE 46 Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvat välilliset liiketoimet

Kunnan tai konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

5.1 Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta vesilaitoksen ja vesilaitokseen liittyneiden vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi laitos vastaanottaa ja puhdistaa viemärlaitoksen ja vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden laitoksen verkostoon toimittaman jäteveden vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon.

Vesihuoltolaitos toimii laskennallisesti eriyttynä taseyksikkönä kunnan ympäristö- ja teknisessä osastossa.

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma sekä hulevesiviemäroinnin tase ja rahoituslaskelma esitetään vesihuoltolaitoksen omassa toimintakertomuksessa tilinpäätösasiakirjan liitteenä.

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET

6.1 Luettelo tositelajeista

Laji	Nimitys	Laji	Nimitys
AA	Käyttöom.hankinnat ja myynnit	M5	Excel-liittymä
AB	Kirjanpitosite	M6	Liittymä WebMarela
AF	Poistokirjaukset	M7	Liittymä Pusatec
AN	Käyttöom.kirj: netto	ML	ML-tilitys
AZ	Investointien purku	PA	Palkkatositteet
BA	Konekielinen tiliote	PR	Nimikkeen hinnan-muutos
BC	Epävarmat saamiset	RA	Hyvitys - nettosuor.
BM	Ostomaksu, autom.	RC	Korkolaskut
BS	Tiliotetapaht. muut	RE	Lasku - brutto
DA	Ennakkosuoritukset	RN	Lasku - netto
DG	Asiakkaat - hyvitys	RV	Myyntilaskut
DK	Korkolasku	SA	Muistiotositteet
DL	Luottotappiot	SB	Muistiot, sis. Myyntil
DR	Myyntilaskut, hyvityslaskut	SC	Käteisalenn. Kirjaus
DT	Asiakkaat - tasaus	M7	Liittymä Pusatec
DV	Myyntisuor. (autom.)	ML	ML-tilitys
DZ	Myyntisuor. (man.)	PA	Palkkatositteet
EU	Euro - pyöristysero	PR	Nimikkeen hinnan-muutos
EX	Ulkoinen numero	SR	Sähköinen muistiotosite
FS	Tilinpäätöstitteet	SK	Kassatosite
KA	Toimittajatosite	SL	*Konekielinen tiliot.
KG	Toimittajat -hyvit.	ST	Pääkirjatilien tasaus
KN	Toimittajat - netto	SU	Jälkikirjaustosite
KP	Tilin ylläpito	UE	Tiedonsiirto
KR	Ostolaskut/Rondo	WA	Tavaranluovutus
KS	Sisäisten laskujen kuittaus	WE	Tavaranvastaanotto
KT	Toimittajat - tasaus	WI	Inventointitosite
KZ	Toimittajat -maksu	WL	Varast.otto/toimitus
L1	Hammashuoltolaskutukset	WN	Tav.vast.otto netto
L2	Terveystuollon laskutukset	ZL	Lindorff tilitykset
L3	Pegasos työterveyslaskutus	ZP	Maksukirjaus
L4	Effica potilaslaskutus	ZR	Pankki - täsmäytys
L5	Liittymä Hellevi		Liitetietosite
L6	Komartek vesilaskutus		
L7	Komartek lämpölaskutus		
L8	Mela		
L9	ProConsona sosiaalityö		
M1	Liittymä kassajärjestelmä		
M2	Liittymä kassajärjestelmä		
M3	Liittymä ProExellent		
M4	Liittymä Aqua vesilaskutus		

7 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Sotkamossa 31.3.2020

SOTKAMON KUNNANHALLITUS

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on annettu kertomus

_____/_____/2020

_____
JHT, KHT Sakari Syrjälä, BDO Oy